

MAAHANMUUTTAJAT YRITTÄJINÄ SUOMESSA

Yrityksen taloudellinen menestyminen ja kasvu

Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Liiketoiminnan kehittäminen

Kevät 2025

Katja Kultalahti

Liiketoiminnan kehittämisen koulutus, YAMK

Tiivistelmä

Tekijä Katja Kultalahti

Vuosi 2025

Työn nimi Maahanmuuttajat yrittäjinä Suomessa – Yrityksen taloudellinen menestyminen ja kasvu

Ohjaaja Mikko Mäntyneva

Tämä opinnäytetyö käsittelee maahanmuuttajien yrittäjyyttä Suomessa, yritysten menestymistä ja kasvua. Selvitettävänä on miten EU / ETA-alueen ulkopuolelta Suomeen tulleiden maahanmuuttajien yritykset ovat menestyneet ja taloudelliset toimintaedellytykset kehittyneet, miten kasvukykyisiä yritykset ovat ja millaista elinvoimaa ne synnyttävät ja onko yrittäjyys ylipäätänsä potentiaalinen tapa työllistyä. Tutkimuksessa käytetään kvantitatiivista tutkimustapaa, perustuen kohdejoukosta kerättyihin tausta-, tilinpäätös- ja verotietoihin.

Opinnäytetyön teoreettisessa viitekehyksessä käydään läpi sekä nykytilaa Suomen maahanmuutosta ja maahanmuuttajayrittäjyydestä että yritysten taloudellisen menestymisen ja kasvun rakentumista, prosessia ja arviointia. Taloudellisen tilan ja kasvun arviointia on tehty tilinpäätösanalyysimenetelmällä ja kasvuteorioihin pohjautuen.

Tutkimukseen kerätty tilastoaineisto koostuu noin 2 500 yrityksen tiedoista. Kohdejoukkona ovat yritykset, joissa toimiville yrittäjille Uudenmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on tehnyt myönteisen osapäätöksen yrittäjän oleskelulupa-an vuosina 2018–2023. Aineistoa on täydennetty Verohallinnon tilastotiedoilla.

Opinnäytetyön tuloksena syntyi uutta näkökulmaa maahanmuuttajayrittäjyydestä Suomessa, syvällisempää tietoa heidän yritysten kasvupotentiaalista ja toimintaedellytysten kehittymisestä vuosien mittaan. Tieto lisää ymmärrystä työperäisestä maahanmuutosta ja yrittäjyydestä työllistymisen keinona. Tutkimustulokset osoittivat yritysten enemmistön olevan kasvukykyisiä, elinvoimaisia ja vaikuttavia toimintaympäristössään.

Yhteiskunnallisena muutostekijänä Suomessa on väestörakenteen epätasainen kehitys, johon maahanmuutolla nähdään olevan suotuista vaikutus. Työmarkkinoilla on pulaa osaavasta työvoimasta, joka haastaa yritysten kasvua. Tutkimuksen aihe syntyi valtionhallinnossa toimivan, Uudenmaan ELY-keskuksen tarpeesta tutkia tarkemmin maahanmuuttajien työllistymistä yrittäjinä ja heidän yritystensä tuottamaa toimeliaisuutta yhteiskunnassa.

Avainsanat Maahanmuuttaja, yrittäjyys, menestys, kasvu, tilinpäätösanalyysi.

Sivut 99 sivua ja liitteitä 1 sivu

Degree Programme in Business Development

Abstract

Author Katja Kultalahti

Year 2025

Subject Immigrants as entrepreneurs in Finland – Economic success and growth of the company

Supervisors Mikko Mäntyneva

This thesis addresses immigrant entrepreneurship in Finland, the success and growth of businesses. It examines how businesses of immigrants from outside the EU/EEA have succeeded and how their economic conditions have developed, how viable their businesses are and what kind of vitality they generate, and whether entrepreneurship is a potential way to find employment. The study uses a quantitative research approach, based on financial statements, tax data and background information collected from the target population.

The theoretical framework of the thesis includes both the current state of Finnish immigration and immigrant entrepreneurship and the construction, process and evaluation of the economic success and growth of enterprises. The assessment of the economic condition and growth is based on financial statement analysis methods and growth theories.

The statistical data collected for the study consists of approximately 2 500 enterprises. The target population consists of enterprises in which the Centre for Economic Development, Transport and the Environment for Uusimaa (ELY Centre) has made a positive partial decision on the residence permit for entrepreneurs in the period 2018-2023. The data has been supplemented with statistical information from the Tax Administration.

As a result of the thesis, a new perspective on immigrant entrepreneurship in Finland, deeper insight into the growth potential of their businesses and the development of their operating conditions over the years. This knowledge increases the understanding of labour migration and entrepreneurship as a means of employment. The survey results showed that the majority of companies are capable of growth and are vibrant and effective in their business environment.

One of the social changes in Finland is the uneven demographic development, which is seen as having a positive impact on immigration. The shortage of skilled labour in the labour market is a challenge to business growth. The topic of the study arose from the need of the Uusimaa ELY Centre in the state administration to study more closely the employment of immigrants as entrepreneurs and the activity of their businesses in society.

Keywords Immigrant, entrepreneurship, success, growth, financial statement analysis

Pages 99 pages and appendices 1 page

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Tutkimusaiheen valinta ja perustelut	2
1.2	Tavoite ja tutkimuskysymykset.....	4
1.3	Rakenne ja rajaus	5
1.4	Keskeiset käsitteet.....	6
2	Maahanmuuttajien yritystoiminnan merkitys.....	8
2.1	Ulkomailla syntyneiden työllisyyden toteutuminen ja vaikutus	8
2.2	Yritykset ja niiden merkitys.....	10
2.3	Maahanmuuttajien yrittäjyys ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus	12
3	Yrityksen menestys ja kasvu	13
3.1	Menestyksen ja kasvun rakentuminen	14
3.2	Kasvun lähtökohtia.....	15
3.3	Kasvutavat.....	18
3.4	Kasvu prosessina.....	19
3.5	Kasvun arviointi ja mittaaminen.....	24
3.6	Taloudellisen tilan ja menestymisen arvioiminen.....	25
3.6.1	Tilinpäätösanalyysi	27
3.6.2	Tunnuslukuanalyysi.....	28
3.6.3	Kokonaisarviossa huomioitavaa	31
3.7	Kasvun vaikutus taloudellisiin toimintaedellytyksiin	32
4	Tutkimuksen toteutus.....	34
4.1	Tutkimusmenetelmä ja tunnuslukujen valinta	34
4.2	Aineiston esittely ja tarkempi rajaus	36
4.3	Aineiston käsittely ja analyysin perusta	38
5	Tutkimuksen tulokset ja analysointi	41
5.1.1	Kansalaisuudet.....	42
5.1.2	Oikeudellinen muoto.....	44
5.1.3	Toimialat.....	44
5.1.4	Aluejakauma.....	47
5.1.5	Kokoluokittelu	47
5.1.6	Elinkaarivaihe	48
5.2	Kohdejoukko 2018	49
5.2.1	Liiketoiminnan laajuus ja kasvu	49

5.2.2	Taloudelliset toimintaedellytykset tilinpäätösanalyysin perusteella ja kasvun mahdollisuudet	54
5.3	Kohdejoukko 2019	58
5.3.1	Liiketoiminnan laajuus ja kasvu	58
5.3.2	Taloudelliset toimintaedellytykset tilinpäätösanalyysin perusteella ja kasvun mahdollisuudet	60
5.4	Kohdejoukko 2020	64
5.4.1	Liiketoiminnan laajuus ja kasvu	64
5.4.2	Taloudelliset toimintaedellytykset tilinpäätösanalyysin perusteella ja kasvun mahdollisuudet	67
5.5	Kohdejoukko 2021	69
5.5.1	Liiketoiminnan laajuus ja kasvu	69
5.5.2	Taloudelliset toimintaedellytykset tilinpäätösanalyysin perusteella ja kasvun mahdollisuudet	71
5.6	Kohdejoukko 2022	74
5.6.1	Liiketoiminnan laajuus ja kasvu	74
5.6.2	Taloudelliset toimintaedellytykset tilinpäätösanalyysin perusteella ja kasvun mahdollisuudet	76
5.7	Kohdejoukko 2023	78
5.7.1	Liiketoiminnan laajuus ja kasvu	78
5.7.2	Taloudelliset toimintaedellytykset tilinpäätösanalyysin perusteella ja kasvun mahdollisuudet	79
6	Yhteenveto ja johtopäätökset	80
6.1	Pohdintaa	85
6.1.1	Tutkimuksen luotettavuus ja rajoitukset	86
6.1.2	Kokonaisuuden linkittyminen työperäiseen maahanmuuttoon ja yrittäjyyteen	87
6.2	Jatkotutkimusmahdollisuudet	90
	Lähteet	92

Kuvat, taulukot ja kaavat

Kuva 1. Suomen väestömuutokset 1950–2023	1
Kuva 2. Maahan muuttaneita vuosina 2000–2023.	2

Kuva 3. Koko väestön ja työikäisen väestön muutos Suomessa 2010–2070.	3
Kuva 4. Työnteon vaihtoehtoiset muodot syntyperän ja työllisten (15–64-vuotiaat) mukaan vuonna 2021, %.....	9
Kuva 5. Pk-yritysten kasvuhakuisuuden kehitys (%) ajalla 2016–2024	12
Kuva 6. Pienen yrityksen kasvun viitekehys	17
Kuva 7. Kasvun ja kehittymisen perustekijät Kettusen (1978) mukaan.....	18
Kuva 8. Yrityksen kasvuprosessin vaiheita Kuitusen ym. mukaan.....	20
Kuva 9. Churchillin ja Lewisin (1983) elinkaarimalli, S-kehityskäyrä.....	21
Kuva 10. Scott & Brucen (1987, s. 47) malli; pienen yrityksen viisi kasvuvaihetta.	23
Kuva 11. Malli nuoren yrityksen alkuvaiheen kasvusta sovellettuna Kettusen (1980), Garnseyn (1998) ja Lahden (1999) mukaan.....	24
Kuva 12. Yrityksen taloudellisen arvioinnin kokonaiskuva	27
Kuva 13. Liiketoiminta- ja tilinpäätösanalyysi	27
Kuva 14. Yrityksen taloudelliset toimintaedellytykset ja kasvu esitettynä Laitisen & Luotosen (1996) yrityksen terveystriangelin perustuen	33
Kuva 15. Yrittäjien kansalaisuudet alueittain 2018–2023.	43
Kuva 16. Yrittäjien TOP 10 kansalaisuudet 2018–2023.	43
Kuva 17. Suurimpien toimialojen prosentuaalinen kehitys.....	46
Kuva 18. Yritysten kotipaikat alueittain, suurimmat vuosina 2018–2023.....	47
Kuva 19. Elinkaarivaiheet toiminta-ajan perusteella.	48
Kuva 20. Liikevaihtoluokkien osuudet vuosittain, J2018.....	50

Kuva 21. Taseluokkien osuudet vuosittain, J2018.....	51
Kuva 22. Yritysten % -osuus luokittain ja vuosittain, J2018 maksetut palkat.	53
Kuva 23. Kannattavuuden kehitys, liikevoitto-%, J2018.	54
Kuva 24. Vakavaraisuus, velkaantumisasteen kehitys, J2018.....	55
Kuva 25. Maksuvalmius, quick ratio kehitys, J2018.....	56
Kuva 26. Liiketoiminnan kehitys / yritys, J2018.	57
Kuva 27. Taloudelliset toimintaedellytykset, J2018.	57
Kuva 28. Kannattavuus, liikevoitto %:n kehitys, J2019.....	61
Kuva 29. Vakavaraisuus, velkaantumisasteen kehitys, J2019.....	61
Kuva 30. Maksuvalmius, quick ratio kehitys, J2019.....	62
Kuva 31. Liiketoiminnan kehitys / yritys, J2019.	63
Kuva 32. Taloudelliset toimintaedellytykset, J2019.	64
Kuva 33. Yritysten sijoittuminen liikevaihtoluokkiin, J2020.	65
Kuva 34. Liiketoiminnan kehitys / yritys, J2020.	68
Kuva 35. Taloudelliset toimintaedellytykset, J2020.	69
Kuva 36. Liiketoiminnan kehitys / yritys, J2021.	73
Kuva 37. Taloudelliset toimintaedellytykset, J2021.	73
Kuva 38. Liiketoiminnan kehitys / yritys, J2022.	77
Kuva 39. Taloudelliset toimintaedellytykset, J2022.	77
Kuva 40. Liiketoiminnan kehitys / yritys, J2023.	80

Kuva 41. Kohdejoukkojen toiminnan laajuuden kehitys.....	85
Taulukko 1. Suomalaisten yritysten osuudet luokittain eri määritelmiin perustuen.....	10
Taulukko 2. Laitisen (1989) kasvun ja kannattavuuden nelikenttä.....	34
Taulukko 3. Yritysten suurimmat toimialaluokat ja kehitys.....	45
Taulukko 4. Liikevaihtotiedot ja kasvu ajalla 2019–2023, J2018.	51
Taulukko 5. Tasearvon kehitys, J2018.....	52
Taulukko 6. Maksetut palkat suhteessa liikevaihtoon ja palkansaajien lkm., J2018.....	53

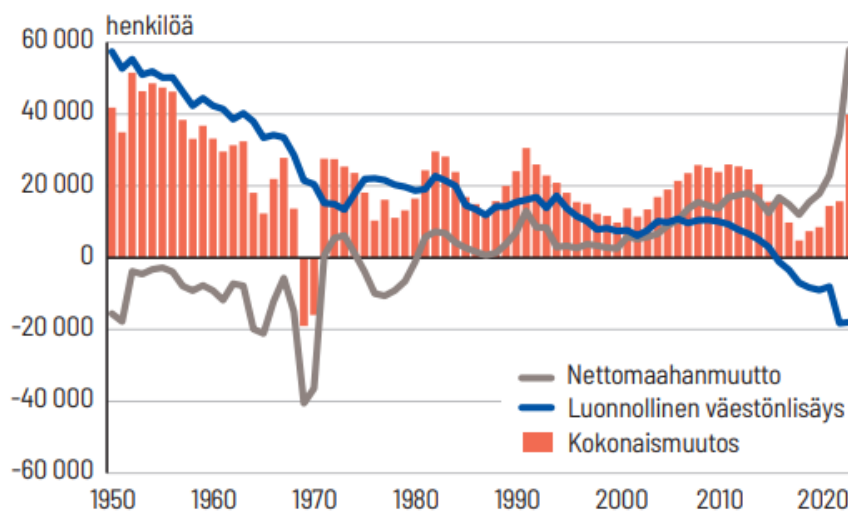
Liitteet

- Liite 1. Tilinpäätösanalyysin tunnuslukujen laskukaavat
- Liite 2. Aineistohallintasuunnitelma

1 Johdanto

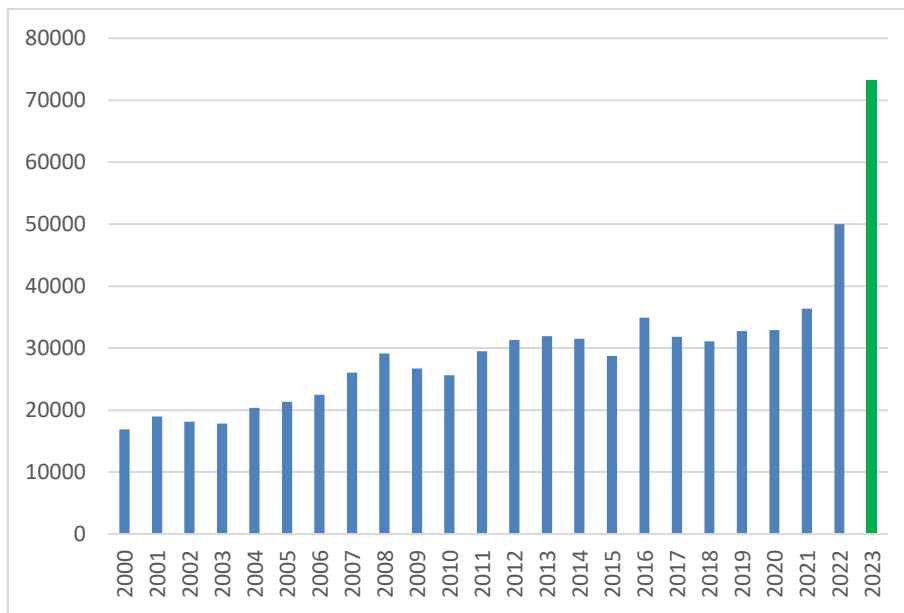
Ilman maahanmuuttoa Suomen väestö vähenisi merkittävästi (kts. kuva 1). Suomen työikäisen väestön määrä vähenee ja väestönlisäys tapahtuu yksinomaan maahanmuuton kautta. Suomi tarvitsee kansainvälisten osaajien maahanmuuttoa kestävän hyvinvoinnin turvaamiseksi ja kilpailukyvyn säilyttämiseksi. (Valtioneuvosto, 2021). Kysymys maahanmuuttajien vaikutuksesta Suomen talouskehitykseen saa uudenlaista painoarvoa, tämä viitekehys huomioiden.

Kuva 1. Suomen väestömuutokset 1950–2023 (Tilastokeskus, 2024-c, s. 6).

Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan Suomen väkiluku kääntyy laskuun 2030-luvun alkupuolella (Valtioneuvosto, 2021, s. 16–17). MDI:n vuoden 2023 väestöennuste tarkoittaa 2020-luvun maahanmuuton vaikutusta väestön ja työikäisen väestön kehitykseen. Vuoden 2023 poikkeuksellisen korkean maahanmuuton tason ei nähdä samassa mittasuhteessa toistuvan, mutta 2020-luvun tasoinen maahanmuutto riittäisi ylläpitämään kansallisen tason väestön ja työikäisen väestön hidasta kasvua. Aiemmat ennusteet ovat perustuneet 2010-luvun tasoihin, kuten Tilastokeskuksen pitkän aikavälin ennuste. MDI perustelee muutosta vuosien 2021, 2022 ja 2023 maahanmuuton korkeilla määrillä, jolloin aiemmat oletukset voivat olla liian maltillisia. (MDI, n.d.) Seuraavassa kaaviossa (kts. kuva 2) on kuvattu ulkomailta Suomeen suuntautunutta maahanmuuttoa 2000-luvulla, perustuen Tilastokeskuksen (2023-b; 2024-c, s. 6) seurantaan.

Kuva 2. Maahan muuttaneita vuosina 2000–2023 (Tilastokeskus, 2023-b; 2024-c, s. 6).

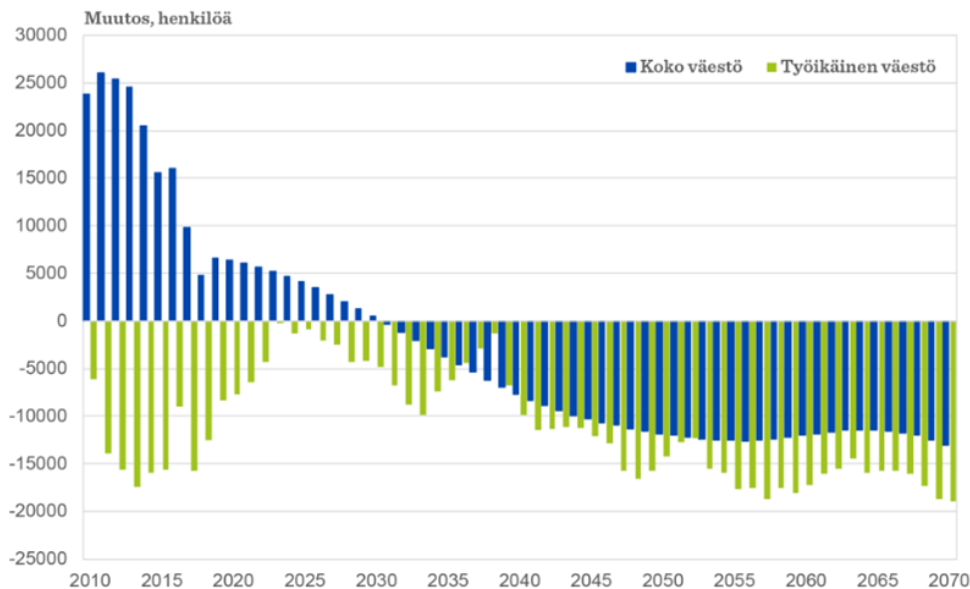
2020-luvulla maahanmuutto on kiihtynyt ja vuonna 2023 Suomeen muutti ulkomailta ennätysmäärä 73 236 henkilöä. Maahanmuuttoja oli 23 238 enemmän kuin vuonna 2022. Määrä on mittaushistorian korkein, toista vuotta peräkkäin. Määrän kasvua selittää etenkin Ukrainan tilanne ja Suomesta kotikuntaa vuonna 2023 hakeneet ukrainalaiset, mutta ei kokonaan. Kasvua on syntynyt myös muissa maahanmuuton perusteissa, kuten esimerkiksi opiskelu- ja työperusteisessä muutossa. Nettomaahanmuutto oli 57 914 henkilöä vuonna 2023. (Tilastokeskus, 2024-c, s. 6, 2023). Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2023 lopussa Suomen virallinen väkiluku oli 5 603 851 ja äidinkieltään vieraskielisten määrä oli 558 294 (Tilastokeskus, 2024-c, s. 2, 7).

1.1 Tutkimusaiheen valinta ja perustelut

Työperusteinen maahanmuutto puhuttaa yhteiskunnassa laajasti. Työperäisen maahanmuuton määrän kasvulle on selkeää painetta, sillä työmarkkinoilla on pulaa osaavasta työvoimasta. Hallitukset toisensa jälkeen etsivät keinoja lisätä osaavaa kansainvälistä työvoimaa. Suomen väestörakenne kuuluu maailman ikääntyneimpiin ja aiheuttaa haasteita huoltosuhteelle, työvoiman saatavuudelle ja kestävyysvajeen taittamiselle. Osaajien saatavuus nähdään yritysten ja muiden organisaatioiden kasvun ja kansainvälistymisen haasteena. (Valtioneuvosto, 2021, s. 16–17). Alla olevassa kuvassa 3 nähdään Tilastokeskuksen ja Akavan näkemys Suomen koko väestön ja työikäisen väestön

muutoksesta ja sen ennusteesta. Vuodesta 2019 lähtien muutos perustuu ennusteeseen. Työkäisen väestön määrä vähenee. (Akava Works, 2020)

Kuva 3. Koko väestön ja työkäisen väestön muutos Suomessa 2010–2070 (Akava Works & Tilastokeskus, 2020).

Tässä opinnäytetyössä pureudutaan maahan muuttaneiden yrittäjien yritysten taloudelliseen menestymiseen, kehittymiseen ja kasvuun sekä selvitetään millaista elinvoimaa nämä yritykset synnyttävät. Osaajia tarvitaan ja heidän määräänsä halutaan kasvattaa. Tässä vaiheessa on otollista tutkia jo maassa olevien maahan muuttaneiden henkilöiden osaamisen hyödyntämistä oman yritystoiminnan kautta. Miten heidän yrityksillään on mennyt ja ovatko heidän yrityksensä kasvukykyisiä. Onko yrittäjyys varteenotettava vaihtoehto työllistyä ja työllistää Suomessa ja miten siitä hyötyy suomalainen yhteiskunta ja henkilö itse. Tutkimus linkittyy suurempaan toimintaympäristön muutoksen kokonaisuuteen. Yhteiskunnallisena muutostekijänä Suomessa on väestörakenteen epätasainen kehitys, johon maahanmuutolla nähdään olevan suotuista vaikutus (Valtioneuvosto, 2021).

Aiheen ajankohtaisuus nähdään myös ELY-keskusten uudistuneessa strategiassa vuosille 2024–2027, jossa nousee voimakkaasti esiin muuttuva toimintaympäristö ja sen vaikutus elinvoimaisuuden rakentumiseen. Yhdeksi strategian painopistealueeksi on kirjattu elinvoiman lisääminen. Tavoitteiksi tämän osalta on johdettu ”kasvava, monipuolistuva ja kansainvälistyvä elinkeinotoiminta”. (Työ- ja elinkeinoministeriö, n.d.-a). Strategiasiakirjoihin kuuluvassa toimintaympäristön analyysiraportissa huomioidaan laajasti toimintaympäristöön vaikuttavia ilmiöitä ja niiden vaikutusta esimerkiksi työntekeytymisen tapoihin, väestörakenteen

muutokseen, työvoiman saatavuuteen ja osaamisen polarisoitumiseen. Useassa kohdassa nousee esiin maahanmuuton merkityksen kasvaminen ja moninaistuva yhteiskunta. (Työ- ja elinkeinoministeriö, n.d.-b). Uudenmaan ELY-keskuksen sisäisessä strategiatyöpajassa (henkilökohtainen tiedonanto, 28.2.2024) on käyty keskustelua ja pohdintaa siitä, millaisin konkreettisin toimenpitein elinvoiman lisäämistä voidaan yrityskehittämisessä tukea. Tärkeinä tehtävinä nähtiin esimerkiksi yrittäjyyden edistäminen, elinvoimaa tukevien palveluiden edelleen kehittäminen ja kansainvälisten osaajien maahanmuuton edistäminen esimerkiksi sujuvalla oleskelulupaprosessilla.

1.2 Tavoite ja tutkimuskysymykset

Tarkoituksena on kartoittaa maahanmuuttajayrittäjyyden nykytilaa ja elinvoimaisuutta Suomessa sekä yritysten taloudelliseen menestymiseen ja kasvuun vaikuttavia tekijöitä. Opinnäytetyön tavoitteena on lisätä ymmärrystä maahan muuttaneiden yritystoiminnasta ja tutkia tarkemmin tämän yritysryhmän taloudellisten toimintaedellytysten kehittymistä ja tulevaisuuden liiketoiminnan edellytyksiä menestymiseen ja kasvuun. Maahanmuuttajien perustamista ja harjoittamista yrityksistä ja niiden työllistämistä pidemmällä aikajaksolla, halutaan lisätietoa ja syvällisempää analyysiä.

Useamman vuoden aikajaksolla 2018–2023, tilinpäätös- ja verotietoja analysoimalla, voidaan muodostaa kuvaa maahanmuuttajien yritystoiminnan laajuudesta, kannattavuudesta, elinkelpoisuudesta, kilpailukyvyistä, kasvupotentiaalista ja siitä miten niiden työllistäminen ja verotulojen määrä ovat kehittyneet. Kohderyhmän noin 2 500 yrityksen otosta voidaan pitää kohtuullisen kokoisena, jolloin yleistysten tekeminen, maahanmuuttajien yrityksistä laajemmin, on mahdollista.

Tavoitteen saavuttamiseksi tarkoituksena on teorian kautta tarkastella maahanmuuttoa yleisesti, maahanmuuttajayrittäjyyttä ja yritysten liiketoimintaa taloudellisen menestymisen ja kasvun näkökulmasta. Pyritään määrittämään, mitä taloudellinen menestyminen ja kasvu konkreettisesti tarkoittavat ja millä keinoilla mahdollistetaan positiivinen kehittyminen. Tarkastellaan yritysten taloudellisia toimintaedellytyksiä, eli tässä tapauksessa kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta sekä näiden ja kasvun välistä suhdetta. Valitaan mittarit, joiden avulla voidaan mitata menestymisen ja kasvun kannalta tärkeitä muuttujia. Analysoidaan kasvun vaikutusta yrityksen talouteen ja taloudellisiin toimintaedellytyksiin. Tehdään valittujen yritysten taloudellisen menestymisen ja kasvun analysointia perustuen aikasarjadataan ja erilaisiin luokitteluihin.

Tutkimusosiossa sovelletaan tätä viitekehystä kohdejoukon yrityksiin ja tehdään päätelmiä niiden menestymisestä ja kasvukykyisyydestä. Tilinpäätösperiaaleja ja siitä suoritettava tilinpäätösanalyysi perustuu yritysten historiatietoon eli menneeseen aikaan. Tulevaisuuden potentiaalia arvioidaan perustuen menneeseen pidemmän aikavälin toteutuneeseen toimintaan. Laajempaa tarkastelua ei tehdä tätä tietoa yhdistäen yksittäisen toimialan eikä toimintaympäristön tulevaisuuden näkymiin tai edellytyksiin. Kasvua mitataan liikevaihdon ja työntekijämäärän kehityksen lisäksi tasearvon, palkanmaksun ja tuloksen kasvun osalta. Yleisellä tasolla halutaan hahmottaa tämän kohdejoukon laajempi yhteiskunnallinen toimeliaisuus ja elinvoimaisuus, jolla tässä tapauksessa tarkoitettaisiin yritysten menestymistä markkinoilla, niiden kasvun ja kannattavuuden kehittymistä, työllistämistä sekä yritysten tuottamaa verotulojen määrää.

Opinnäytetyön tutkimuskysymyksiksi muotoutuivat seuraavat:

- 1) Miten EU / ETA-alueen ulkopuolelta Suomeen tulleiden maahanmuuttajien yritykset ovat menestyneet ja taloudelliset toimintaedellytykset kehittyneet?
- 2) Miten yritykset ovat kasvaneet ja miten kasvukykyisiä ne ovat?
- 3) Millaista yritystoimintaa maahanmuuttajat harjoittavat?

1.3 Rakenne ja rajaus

Teoreettisessa viitekehyksessä käydään läpi, miten yrityksen menestyminen ja kasvu määritetään ja miten näitä voidaan arvioida ja mitata yrityksen taloudellista tilaa, lähinnä tilinpäätös- ja verotiedoista saatuja tietoja analysoimalla. Teoriaosuudessa käydään läpi millaista menneisyyden ja nykytilan taloudellista tietoa tilinpäätösanalyysi ja sen sisältämä tunnuslukuanalyysi tuottaa, ja miten tätä voidaan hyödyntää yrityksen kasvumahdollisuuksia arvioitaessa. (Ikäheimo ym., 2019, s. 100). Lisäksi pyritään hahmottamaan eri näkökulmia kasvun- ja kannattavuuden rakentumiseen ja arviointiin. Käydään läpi menestyvän liiketoiminnan kriteereitä. Teorian kautta pyritään löytämään liiketaloudellista näkökulmaa tietynlaisen elinvoimaisuuden ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arvioimiseen, joka perinteisesti yhdistetään kansantaloustieteeseen. Tutkittavana on voiko yritystoiminnan tuottamaa arvoa analysoida niin, että sen voitaisiin katsoa kertovan taloudellisesta vaikuttavuudesta yhteiskunnalle tai Suomen taloudelle, kuten esimerkiksi verotulon tai työllistettyjen määränä. Yritystoiminnan harjoittaminen jo sinällään on tietynlaista

toimeliaisuutta, sillä yrittäjähän työllistää itsensä ja on aktiivinen työmarkkinoiden osapuoli, veronmaksaja ja mahdollinen työnantaja.

Tutkimus rajataan yrityksiin, joissa toimiville yrittäjille Uudenmaan ELY-keskus on tehnyt myönteisen osapäätöksen yrittäjän oleskelulupaan vuosina 2018–2023. Henkilöt ovat muuttaneet Suomeen EU:n ja ETA-alueen ulkopuolelta. Anonyymi aineisto sisältää noin 2 500 yrityksen tilinpäätös- ja verotulotietoja. Tutkimuksessa yrityksen taloudellista tilannetta seurataan yrittäjän oleskeluluvan osapäätöksen tekovuodesta seurantajakson loppuun. Kestoltaan seuranjaksot ovat viidestä vuodesta vuoteen. Tutkimusta tehdään määrällisenä tutkimuksena perustuen tilastotietoihin.

1.4 Keskeiset käsitteet

Opinnäytetyössä käytettävät käsitteet perustuvat tilastoinnissa yleisesti käytettäviin maahanmuuton ja liiketalouden käsitteisiin. Liiketaloudelliset käsitteet perustuvat pääosin tilinpäätöksessä ja kirjanpidossa käytettyihin termeihin. Yleistettävyyden vuoksi maahan muuttaneista käytetään ajoittain yleisempää laveaa maahanmuuttaja termiä, eikä esimerkiksi Valtioneuvoston kotoutumisen sanoston mukaista harvinaisempaa, maahanmuuttanut käsitettä. Maahanmuuttotilastointiin liittyy useita käsitteitä. Edellä mainittujen lisäksi käydään läpi yleisempien käsitteiden erot esimerkiksi ulkomaalaistaustaisen, vieraskielisen ja ulkomaiden kansalaisen välillä. Tutkimuksen tekstissä käsitteitä käytetään alkuperäisen lähteen mukaisesti. Hyvä on kuitenkin huomioida käsitteiden osittainen päällekkäisyys ja ryhmien kokoerot. (Tilastokeskus, n.d.; Pärnänen ym., 2023; ks. myös Työ- ja elinkeinoministeriö, 2021, s. 23)

Määritelmällisesti kasvuyritykseksi katsotaan tässä tutkimuksessa yritys, jonka taloudellinen kasvu, liikevaihdon kasvu, ylittää 10 prosentin vuosikasvun 3–5 peräkkäisen vuoden aikana. Nopean kasvun yrityksillä, niin sanotuilla gasellisy yrityksillä, kasvuvauhti on vähintään 30 prosentin luokkaa. (Viitala & Jylhä, 2013, 19 luku). Startup yritys on yleensä uusi muutaman vuoden ikäinen, innovatiivisiin ideoihin perustuva yritys, joka tavoittelee nopeaa kansainvälistä kasvua. Startupit ovat usein kasvuyrityksiä, mutta kaikki kasvuyritykset eivät ole startup yrityksiä. Kasvua tavoittelevia kasvuyrityksiä on kaiken ikäisiä ja eri aloilla toimivia. (Kasvu Open, 2021)

Kansalaisuus Jonkin maan kansalaisena oleminen, syntyessä saatu, voidaan vaihtaa, voi olla useita tai ei ollenkaan, sama kuin passin myöntämismää.

Kansallisuus Etninen tausta eli kuuluminen johonkin kansaryhmään, kuten

inkerinsuomalainen.

Kasvuyritys voidaan määritellä näin 1) Työllistää vähintään 10 henkilöä, seuraavan kolmen vuoden aikana (kasvukausi) aikana henkilöstömäärän vuosikasvu ylittää 20 %. Tai yleisempi määritelmä 2) liikevaihto alle 10 milj. €, yritys tavoittelee liikevaihdon ja henkilöstömäärän kasvua (Kasvu Open, 2021).

Maahan- ja maastamuutto Suomeen muuttava henkilö, jonka tarkoitus on oleskella maassa yhtäjaksoisesti yli vuoden. Maastamuutoksi katsotaan ulkomaille muuttaminen vuotta pidemmäksi ajaksi.

Maahanmuutto Suomeen yli vuodeksi muuttavan tai täällä jo yli kolme kuukautta oleskelleen henkilön, muun kuin Suomen kansalaisen, oleskelusta maassa määrää ulkomaalaislaki (301/2004).

Maahanmuuttaja Muuttanut maahan toisesta maasta, käytetään yleisterminä isoista ilmiöistä puhuttaessa.

Maahanmuuttajataustainen Suomessa syntynyt, ulkomailta Suomeen muuttaneiden ulkomaalaisten lapsi.

Mikroyritys Henkilöstöä alle 10, liikevaihto enintään 2 milj. €, taseen loppusumma enintään 2 milj. €, täyttää määrittelyn riippumattomuudesta (kts. alla).

Ulkomaalainen Ei Suomen kansalaisuutta, henkilö on ulkomailla syntynyt ja puhuu äidinkielenään muuta kuin suomea

Nettomaahanmuutto / nettosiirtolaisuus Ulkomailta Suomeen muuttaneiden ja Suomesta ulkomaille muuttaneiden erotus.

Pienyritys Henkilöstöä alle 50, liikevaihto enintään 10 milj. €, taseen loppusumma enintään 10 milj. €, täyttää määrittelyn riippumattomuudesta (kts. alla).

Pk-yritys Pienet ja keskiuuret yritykset, henkilöstöä alle 250, liikevaihto enintään 50 milj. €, taseen loppusumma enintään 43 milj. €, edellyttäen ettei määrittelyä suurempi yritys omista yli 25 % yrityksestä (riippumattomuus).

Suomalaistaustainen Vähintään toinen vanhemmista on syntynyt Suomessa.

Keskisuuri yritys Henkilöstöä 50–249.

Suuryritys Henkilöstöä vähintään 250.

Syntyperä ja taustamaa Määräytyy vanhempien syntymävaltioiden perusteella.

Ulkomaalaistaustainen Molemmat vanhemmat tai ainoa tiedossa oleva vanhempi on syntynyt ulkomailla.

Vieraskielinen Äidinkielenä on muu kuin suomi, ruotsi tai saame.

Yrittäjä Harjoittaa taloudellista toimintaa, voimassa oleva eläkevakuutus, yrittäjätuloa.

(Tilastokeskus, n.d.-a, n.d.-b, n.d.-c)

2 Maahanmuuttajien yritystoiminnan merkitys

Vuonna 2023 Suomen väkiluvusta 10 prosenttia puhui äidinkielenään muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea. Määrällisesti ulkomaalaistaustaisia henkilöitä asui Suomessa yhteensä noin 571 000. Ulkomailla syntyneitä oli 8,5 prosenttia (473 689 henkilöä) ja Suomessa syntyneitä 1,5 prosenttia (84 605 henkilöä). Väestöstä 372 973 henkilön (6,7 prosentin) kansalaisuus oli ulkomaalainen. (Tilastokeskus, 2024-c, ss. 3–8; Baumgartner, 2024)

Pääkaupunkiseudulla maahanmuuttajataustaisia yrityksiä on jo noin 40 prosenttia kaikista perustettavista uusista yrityksistä. Määrä on kasvava. Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa maahanmuuttajien omaavan sellaisia resursseja, verkostoja ja yrittäjyysaktiivisuutta, joita olisi tarkoituksenmukaista hyödyntää suomalaisessa elinkeinoelämässä ja tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnassa. Työllisyyspolitiikan yhtenä keskeisenä toimenpiteenä nähdään maahanmuuttajien yrittäjyyden tukeminen osana yrittäjyysstrategiaa. (Kotoutuminen.fi, n.d.; ks. myös Kwon ym., 2021). Malirannan & Nurmen (2019-a) tekemässä tutkimuksessa, ”Maahanmuuttajien yritystoiminnan merkitys Suomen työllisyyden ja tuottavuuden yrittäjyysdynamikalle”, viitataan ulkomaalaistaustaisten yritysten merkittävään rooliin työllistäjänä ja työpaikkojen määrän kasvattajana. Tutkimusraportissa viitataan melko laajaan kirjallisuuteen maahanmuuttajataustaisten yritysten merkityksestä talouden ja työllisyyden kasvulle, mutta todetaan myös monien tutkimusten keskittyneen korkean teknologian aloihin ja yrityksiin (Maliranta & Nurmi, 2019-b, s. 5).

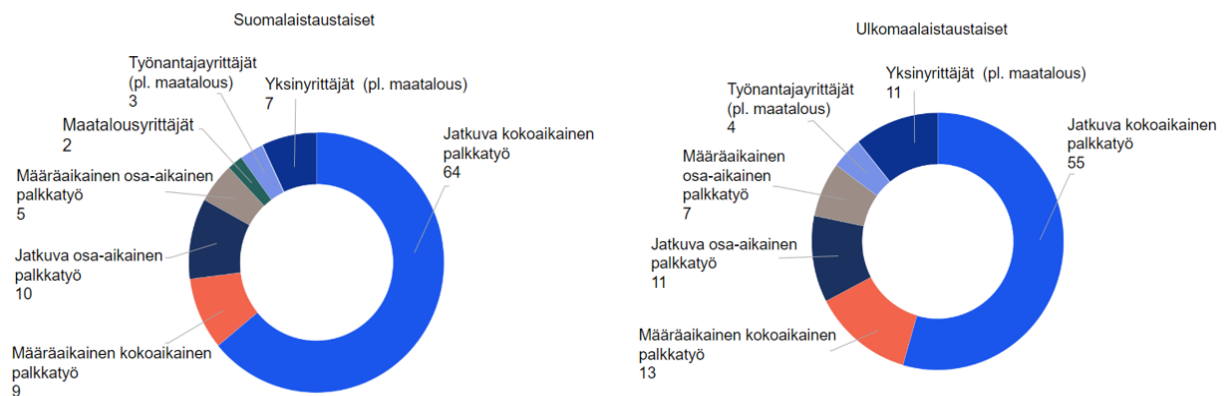
Yritysten kasvu on tärkeää työpaikkojen syntymisen kannalta. Uusien työpaikkojen syntyminen keskittyy pieneen osaan yrityksistä, vaikka kasvavien yritysten joukkio on suuri. Niin sanotut gasellirytykset kasvattavat nopeaan tahtiin työpaikkojen määrää, kun taas suuressa osassa yrityksistä kasvu on hyvin vähäistä tai ne eivät luo uusia työpaikkoja. Työllisyystilanne yrityksissä vaihtelee ja työntekijöiden vähentäminen on tavallista. (Vanhala & Virén, 2016, ss. 3–4). Aho & Kaivo-ojan (2014, s. 7) mukaan ”Suomessa tulisi olla enemmän työllistävää yritystoimintaa sekä itsensä työllistäviä yrittäjiä, jotta maamme vaurauden kehitys jatkuisi tasapainoisena ja yleisesti toivotun mukaisena”. Kansantalouden kannalta tärkeässä asemassa ovat juuri pienet ja keskisuuret yritykset.

2.1 Ulkomailla syntyneiden työllisyyden toteutuminen ja vaikutus

Ulkomailla syntyneiden työllisyysaste on kasvanut Suomessa nopeammin kuin Ruotsissa tai EU-maissa keskimäärin, ollen 73,4 prosenttia vuonna 2022. Ruotsissa vastaava luku oli 72,4

prosenttia ja EU-maissa 69 prosenttia. Viime vuosina ulkomailla syntyneiden työllisyysaste on kehittynyt nopeasti. Suomalaistaustaisiin verrattuna ulkomaalaistaustaisten työsuhteet ovat useammin määrä- tai osa-aikaisia (kuva 4) tai niitä tehdään työnteon vaihtoehtoisin muodoin, kuten esimerkiksi niin sanottuina kevytyrittäjinä, vuokratyöntekijöinä tai eri alustojen kautta välitettävänä työnä. Alustatyössä ulkomaalaistaustaisilla korostuu taksi- ja kuriiripalvelut, jotka toimivat pääosin tämän työvoiman varassa. Tutkimuksissa on selvinnyt ulkomaalaistausten tekevän alustatyötä useammin, koska muuta työtä ei ole saatavilla ja harvemmin lisäansioden vuoksi. Tämä eroaa suomalaistaustaisten tuloksista. Kuva 4 esittää miten ulkomaalaistaustaisten työllisten osuus yksinyrittäjinä on 4 prosenttiyksikköä korkeampi kuin suomalaistaustaisilla ja työnantajayrittäjät huomioitaessa 5 prosenttiyksikköä korkeampi. Ulkomaalaistaustaisten työmarkkina-asema eroaa selkeimmin tarkasteltaessa kokoaikaisen palkkatyön tilannetta, ollen 9 prosenttiyksikköä matalampi ulkomaalaistaustaisilla verrattuna suomalaistaustaisiin. (Sutela, 2023)

Kuva 4. Työnteon vaihtoehtoiset muodot syntyperän ja työllisten (15–64-vuotiaat) mukaan vuonna 2021, % (Sutela, 2023).

Nykyinen maahanmuuton taso ei Pärnänen ym. (2023) mukaan ole nykyisellään vielä työvoimapulaa ratkaisevalla tasolla. Määrien osalta alueelliset erot ovat suuria ja maahanmuuttajaväestö on keskittynyt pääkaupunkiseudulle. Työvoimapula-alojen osaamisvaatimukset eivät aina kohtaa maahan muuttavien osaamisen kanssa. Majoitus-, ravitsemus-, informaatio- ja viestintäaloilla ulkomaalaistaustaisia työllisiä on kaksinkertainen määrä verrattuna koko väestöön. Matalapalkka-aloilla maahanmuuton määrän kasvu voi vaikuttaa eri tavoin. Jossain tapauksissa valtaväestön urakehitys voi lähteä kehittymään ja palkkataso nousemaan, kun esimerkiksi kielitaito ja -kulttuuriosaaminen nousevat arvoonsa. Palkkataso voi lähteä vastaavasti laskemaan, mikäli lisääntynyt työllisten määrä lisää kilpailua. Tutkimusten perusteella korkeasti koulutetut maahanmuuttajat tuovat mukanaan

ideoita, innovaatioita ja verkostoja, mikä hyödyttää talouskasvua ja yrityksiä, jotka voivat laajentaa, nostaa palkkatasoa ja palkata lisää työntekijöitä. Viime vuosina työllisyyden kasvua on syntynyt lähes yksinomaan vieraskielisistä. Työikäinen väestö vanhenee. Työllisyysasteen kasvu on toteutunut osa-aikatyön kautta ja vuokratyön yleistymisestä.

Suomalais- ja ulkomaalaistaustaiset työllistyvät eniten sosiaali- ja terveystalouteen ja teollisuuden alalla. Lisäksi merkittävänä työllistäjänä toimii tukku- ja vähittäiskaupan ala. Ulkomaalaistaustaisilla oli vuonna 2023 huomattavana työllistäjä myös siivous- ja kiinteistöhuolto, IT-ala sekä majoitus- ja ravintola-ala. (Sutela, 2024)

2.2 Yritykset ja niiden merkitys

Vuonna 2022 Tilastokeskuksen mukaan Suomessa toimi noin 443 700 yritystä (pl. maa-, metsä- ja kalatalous). Yritykset työllistivät 1,45 miljoonaa henkilöä ja liikevaihtoa muodostui yhteensä 552 miljardia euroa. Henkilöstömäärään pohjautuen yrityksistä 95,5 prosenttia oli mikroyrityksiä eli alle 10 henkilöä työllistäviä. Pienyrityksiä oli 3,6 prosenttia, keskisuuria 0,7 prosenttia ja suuria 0,2 prosenttia. Suomessa valtaosa yrityksistä on pieniä ja keskisuuria yrityksiä, ja näiden Pk-yritysten osuus eli alle 250 henkilöä työllistäviä, oli yhteensä 99,8 prosenttia koko yrityskannasta. Yritysten kokoluokkia määritellään usealla eri tavalla, kuten taulukossa 1 voidaan nähdä. Vaikutus talouteen vaihtelee määritelmän mukaan. Esiteltynä on prosentiosuudet EU-määritelmän, henkilöstömäärään, liikevaihtoon (vuoden 2021 tieto) ja kirjanpitoasetukseen pohjautuen. (Tilastokeskus, 2024-c, ss. 32; Suomen Yrittäjät ym., 2024, s. 9; Heljala, ym., 2023)

Taulukko 1. Suomalaisten yritysten osuudet luokittain eri määritelmiin perustuen (Heljala, ym., 2023).

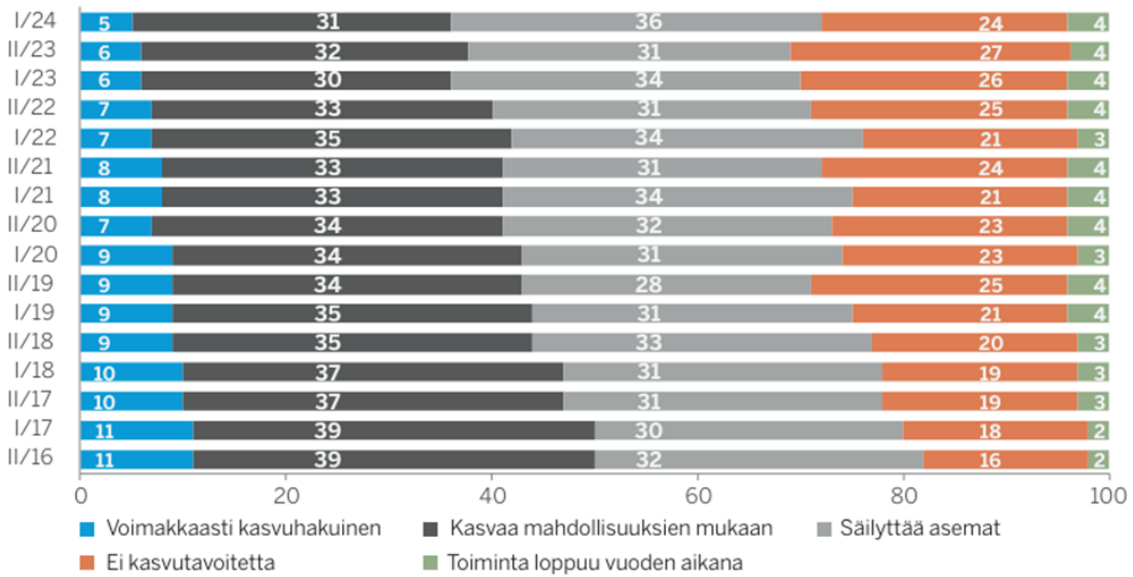
	EU-määritelmän mukaiset raja-arvot	Ainoastaan henkilöstömäärään pohjautuen	Suomen kirjanpitoasetukseen pohjautuen	Ainoastaan liikevaihtoon pohjautuen
Mikroyritykset	93,6 %	95,5 %	91,1 %	95,7 %
Pienet yritykset	3,4 %	3,6 %	7,9 %	3,2 %
Keskisuuret yritykset	1,3 %	0,7 %	0,8 %	0,8 %
Suuret yritykset	1,7 %	0,2 %	0,2 %	0,3 %

Työnantajayritysten määrä on vähentynyt noin 20 000 yrityksellä vuodesta 2015, mutta samalla noin 90 000 jäljellä olevan työllistävän yrityksen työvoiman tarve on lisääntynyt. Pienet ja keskisuuret yritykset ovat erityisesti lisänneet työvoiman määrää. Yksinyrittäjien määrä on kasvanut Suomessa merkittävästi, 60 000 henkilöllä, 2000-luvulla. OECD:n tietojen mukaan yksinyrittäjien osuus työllisistä oli 13,4 prosenttia vuonna 2020. Vastaava luku Ruotsissa oli 9,9 prosenttia, Tanskassa 8,5 prosenttia ja Norjassa 6,5 prosenttia. Trendin selittävänä tekijänä nähdään kuljetus- ja logistiikkapalvelujen kasvu ja toimintaperiaatteiden muutos. Yrittäminen on tehty helpoksi erilaisin palveluin, kuten kevytyrittäjien laskutuspalveluiden ja valmiiden kirjanpito-ohjelmistojen avulla. (Pylkkänen, 2024)

Yrityssektorin merkitys kansantaloudelle ja yhteiskunnalle syntyy verotulojen maksuista, toimimisesta suurena työllistäjänä ja yhteisen hyvinvoinnin rahoittamisesta. Yritykset luovat taloudellista arvoa, tuottavat kasvua ja innovaatioita sekä maksavat tuloksestaan suoraan yhteisöveroa, joka vuonna 2022 oli 8,5 mrd. euroa (Vero, 2023). Lisäksi yritykset rahoittavat välillisesti hyvinvointia muiden verojen kautta, panostavat tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan. (Elinkeinoelämän keskusliitto, 2022). Innovaatiotoiminta lisää vaurautta, parantaa työllisyyttä, elinvoimaa ja verkottumista sekä kerryttää osaamista. Uudet toimintatavat ja parantunut osaaminen kasvattavat yritysten liikevaihtoa, tuottavuutta ja työllistämistä. (Business Finland, n.d.)

Vuonna 2024 Suomessa Pk-yrityksistä (pieni ja keskikokoinen yritys, kts. kuva 5) voimakkaasti kasvuhakuisia oli vain 5 prosenttia. Yli kolmannes on kuitenkin edelleen voimakkaasti kasvuhakuisia tai mahdollisuuksien mukaan kasvavia. Pk-yritysbarometrin mukaan nämä kasvavat yritykset luovat työpaikkoja ja investoivat keskimäärin enemmän kuin muut yritykset. Usein kasvuun liittyy halu kansainvälistyä. Kaikki yritykset eivät pyri kasvamaan ja osa tavoittelee oman asemansa ja markkinaosuuden säilyttämistä markkinoilla, joka sekkin edellyttää keskimääräistä kasvua. Asemansa säilyttämiseen pyrkivien ja kasvuhaluttomien yritysten osuus oli reilusti yli puolet yrityksistä. Toiminnan supistaminen ja uuden hakeminen voi ajoittain olla hyvä strategia. Yksityisen sektorin kyky kehittyä ja kasvaa toimii kestäväen talouskasvun ja työllisyyden peruspilarina. Yrityssektorin toiminnalla ja kasvulla on suuri merkitys kansantalouden kasvupotentiaaliin. (Suomen Yrittäjät ym., 2024, ss. 22–23)

Kuva 5. Pk-yritysten kasvuhakuisuuden kehitys (%) ajalla 2016–2024 (Suomen Yrittäjät ym., 2024, s. 22).

2.3 Maahanmuuttajien yrittäjäyys ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Aiemmat useat tutkimukset osoittavat maahanmuuttajayrittäjien vaikutuksen talouteen olevan useissa maissa positiivinen. Elinkeinoelämää hyödyttäväksi on katsottu maahanmuuttajien aineettomat ja aineelliset resurssit sekä verkostot. Maahanmuuttajien yritykset luovat vaurautta, työllistävät yrittäjien lisäksi työntekijöitä, luovat kulttuurista ja kaupallista väylää yrittäjien lähtömaan ja uuden kotimaan välille sekä toimivat alustana tuleville innovaatioille. Yritysten tuotteet ja palvelut täydentävät markkinoiden tarjontaa. Yritysten voidaan sanoa olevan kansantaloudellisesti merkittäviä. (Aaltonen ym., 2015, s. 11)

Malinranta & Nurmen (2019-a) tutkimuksessa tarkastellaan maahanmuuttajataustaisten yritysten vaikutusta Suomen talouskasvulle, työpaikkojen syntymis- ja tuhoutumisastetta ja työn tuottavuuden kasvua. Kirjoittamassaan artikkelissa he toteavat tutkimuksen päätuloksena ilmenneen maahanmuuttajataustaisten yritysten kasvun olleen muuta yritysryhmää nopeampaa, työpaikkojen syntymisaste oli niissä poikkeuksellisen voimakasta ja palkkojen kasvu keskimääräistä nopeampaa. Toisaalta työpaikkojen tuhoutumisaste oli samaa luokkaa kotimaisten paikallisten yritysten kanssa ja työpaikat olivat matalan tuottavuuden paikkoja. Vaikutus koko kansantalouden tuotannon, työllisyyden ja tuottavuuden kehitykseen arvioitiin rajalliseksi. Yritykset loivat suhteellisesti muita yritysryhmiä enemmän uusia työpaikkoja, mutta niiden tuottavuuden ja palkkojen tasot olivat hyvin matalia. Merkitys tuottavuuden kasvulla oli vähäisempää, kuin mitä niiden

työvoimaosuuden perusteella olisi voinut odottaa. Tulokset antoivat kuitenkin viitteitä siitä, että maahanmuuttajataustaisilla yrityksillä voi olla merkittävä rooli joidenkin työntekijäryhmien työllistämässä.

Maahan muuttaneiden perustamia yrityksiä on arvion mukaan Suomessa noin 10 000 ja ne työllistävät noin 30 000 työntekijää. Yhteenlaskettu liikevaihdon määrä on noin 3,5 miljardia euroa. (Kwon ym., 2021). Vuonna 2022 Suomessa toimi noin 243 000 yrittäjää.

Vuosituhanneen alkuun verrattuna kotimaisia kieliä puhuvien yrittäjien määrä vähentyi 10 prosenttia kun taas vieraskielisten määrä seitsenkertaistui. Suomessa asuvat ulkomaan kansalaiset ovatkin innokkaampi yrittämään verrattuna Suomen kansalaisiin, jopa EU-tasoon verrattuna. (Tilastokeskus, 2024-d). Utso, Helsingin kaupungin elinkeino-osastolta, toteaa Suomessa olevan noin 15 000 maahanmuuttajataustaista yrittäjää, joista suurin osa toimii pienyrittäjinä aloilla, kuten kahvila-ravintola-, parturi-kampaamo-, kauneudenhoito-, vähittäiskauppa-, siivous-, kuljetus- ja rakennusala. Toimintaa harjoitetaan myös asiantuntijayrityksissä, muun muassa arkkitehti- ja insinööritoiminnassa, konsulttipalveluissa, lakiasiantuntijatoimistoissa ja kieli- ja matkailupalveluissa. (Tiilikainen, 2019, s. 42)

3 Yrityksen menestys ja kasvu

Tässä luvussa pyritään vastaamaan kysymyksiin, miten yrityksen menestyminen ja kasvu määritellään ja miten näiden onnistumista voidaan arvioida ja mitata. Pyritään muodostamaan näkemys, miten yrityksen menestymistä ja kasvua tarkastellaan taloudellisesta näkökulmasta sekä miten yritysten menestymisen mahdollisuuksia ja tulevaa kasvupotentiaalia voidaan ennustaa ja kasvua mitata. Yritys- ja kasvututkimus tunnistaa lukuisia erilaisia kasvua ja kehitystä kuvaavia malleja. Tämän tutkimuksen teoriaosuudessa pyritään tarkastelemaan kasvu- ja elinkaarimalleja, joiden soveltaminen pieniin yrityksiin on luontevinta. Menestymistä ja kasvua tarkastellaan ensisijaisesti taloudellisesta näkökulmasta, mutta kokonaiskuvan hahmottamiseksi tarkastelua tehdään pintapuolisesti laajemminkin.

Menestys ja menestyminen eivät ole käsitteinä yksiselitteisiä. Menestykseen vaikuttaa moni tekijä. Menestyvän yrityksen toiminta perustuu jatkuvaan uudistumisprosessiin. Kilpailussa pärjätäkseen yrityksen kehittymisen ja uudistumisen on oltava jatkuvaa (Sekki & Niemi, 2016. s. 301). Yrityksen tämän päivän menestyminen ei ole tae huomisen menestymisen jatkumiselle, ja yritysten onkin kokonaisvaltaisesti uudistumalla kyettävä vastaamaan muuttuvaan kilpailutilanteeseen ja asiakkaiden odotuksiin (Mäntyneva, 2012, s. 13, 15).

Kamensky (2010, s. 32, 37, 104) toteaa sellaisen yrityksen menestyvän, joka pystyy mukautumaan ympäristön muutosvaatimuksiin, reagoimaan muuttuviin kansantaloudellisiin ja makrotekijöihin, ennakoimaan toimialaympäristön tulevaisuuden muutoksia sekä sidosryhmien ja verkostokumppaneiden tarpeita. Tutkitusti menestyäkseen yritys tarvitsee jonkun keskeisen liikkeelle panevan voiman.

3.1 Menestyksen ja kasvun rakentuminen

Menestystä selittää Michael Porterin kehittämä kilpailukyvyn eroja selittävä timanttimalli ja siihen kiteytetyt tekijät, jotka ovat merkityksellisiä yrityksen kilpailukyvyn ja menestyksen kannalta. Peruselementit muodostuvat 1) kysyntäolosuhteista, 2) tuotannontekijöistä, kuten ammattitaitoinen työvoima, sijainti ja rahoitus, 3) lähi- ja tukitoimialoista sekä 4) yrityksen strategia, rakenne ja kilpailutilanteesta. Timanttimalissa nostetaan esiin näiden lisäksi sattuman ja valtiovallan vaikutus yrityksen kilpailuetuun. Kilpailukyvyn näkyvin mittari on yrityksen menestys markkinaosuudella, tuottavuudella ja kannattavuudella mitattuna sekä toiminnan laajentaminen ja tuotannon kehittäminen. (Kamensky, 2010, s. 132; Porter, 2006, s. 114; Sjölund ym., 2009, ss. 45–47). Neilimo (2001) pohtii, Porterin niin sanotun kilpailustrategisen ajattelu- ja toimintamallin kautta, yrityksen menestyvän, kunhan se valitsee itselleen kilpailuympäristöön sopivan kilpailustrategian. Resurssipainotteisesta menestysstrategia-ajattelusta poiketen, yrityksen menestymisen voidaan katsoa linkittyvän johtajan ominaisuuksiin ja osaamiseen, ja tätä kautta johtajan kyvykkyyteen johtaa yritys menestykseen, kuten Kotter on tutkimuksissaan havainnut.

Menestyäkseen yrityksen kehittymisen on oltava jatkuvaa ja innovatiivista. Kasvua tavoiteltaessa etenemisen on oltava määrätietoista kasvustrategian valinnasta riippumatta. Kasvu strategisena tavoitteena edistää yrityksen pitkän aikavälin menestymisen mahdollisuuksia, mutta haastaa toiminnan pitämisen kannattavana ja kasvun nopeuden etenemisen kestäväällä tavalla. Riskienhallinta on tärkeää ja osa taloudellista vastuuta, kasvun ohella. Myynnin kasvattaminen ja uusien markkinoiden valtaaminen tuovat tuloa, jonka avulla toiminnan kehittäminen mahdollistuu ja muodostaa potentiaalisen lisäkasvulle, luoden menestyksen kierteen. (Viitala & Jylhä, 2013, 19 luku).

Kasvuun, käsillä oleviin haasteisiin, uusien mahdollisuuksien voittamiseen ja tulevaisuuden ennakkointiin tarvitaan innovaatioita (Valtiovarainministeriö, n.d.). Innovaatiotoiminta on keskeinen osa organisaatioiden toimintaa, sillä se voi tuottaa uusia tai parannettuja tuotteita, asioita, prosesseja tai strategioita, jotka vastaavasti voivat tuoda organisaatiolle kilpailuetua, taloudellista kasvua tai parantaa asemaa markkinoilla. Innovaatiot voivat myös laajentaa

tuotevalikoimaa, parantaa laatua, tehostaa toimintatapoja, tuoda kustannussäästöjä, mahdollistaa uusille markkinoille pääsyn, vahvistaa organisaation imagoa, houkuttaa huippuosaajia, herättää sijoittajien kiinnostuksen, luoda hyödyllisiä yhteistyöverkostoja tai edistää työntekijöiden osaamisen kehittymistä. Yksittäisen organisaation lisäksi, innovaatio toiminnasta ja innovatiivisten yritysten tuottamasta talouskasvusta, hyötyy merkittävästi kansantalous. (Suomi.fi, 2019: Nieminen, 2021). Kasvu voi johtaa yrityksen siirtymisen jopa sellaiseen kehittyneempään olotilaan, edelläkävijyyteen, missä kilpailijoita ei alkuvaiheessa juurikaan ole. Puhutaan niin sanotun ”sinisen meren” löytymisen tilasta. (Kosonen & Santalainen, 2022, 3.3. luku).

Innovaatioiden ja jatkuvan kehityksen rooli on keskeinen, jotta yritys pysyy kilpailukykyisenä ja pystyy vastaamaan markkinoiden muuttuviin tarpeisiin. Uudet innovaatiot hyötyvät sosiaalisista kehitysyhteisöistä, joissa ideoiden pallottelu ja törmäyttäminen mahdollistavat uusien kyvykkyyksien ja innovaatioiden syntymisen. Tällaisissa innovaatioekosysteemeissä osapuolina voivat olla niin yritykset, julkisen sektorin edustajat kuin erilaiset tutkimuslaitokset ja yliopistot. Kansallisen innovaatiojärjestelmän tulisi edistää yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyötä ja rahoitusta sekä varmistaa kilpailukykyiset puitteet. Houkuttelevan kasvuympäristön lisäksi tarvitaan pelotonta yrittäjyyttä sekä osaamista ja kyvykkyyttä toimia innovaatioiden eturintamassa. (Kosonen & Santalainen, 2022, 4.5, 4.6 luku)

Tuottavuuden seuranta ja mittaaminen ovat keskeisiä menestyksen kannalta. Merkityksellistä on seurata tekijöitä, joilla on suurin vaikutus yrityksen menestymiseen pidemmällä aikavälillä. Panostaminen tuottavuuden kehittämiseen on välttämätöntä, jotta yritystoiminta pysyy kannattavana. Mitä enemmän käytetyillä resursseilla tuotetaan tuotteita tai palveluita, sitä tuottavampaa toiminta on. Tuottavuuden kehittyminen tarkoittaa yleensä myös kannattavuuden kasvua, sillä kun tuotetaan jotakin tehokkaammin kuin ennen, saadaan usein myös enemmän voittoa. (Viitala & Jylhä, 2013, 18 luku).

3.2 Kasvun lähtökohtia

Yritystoiminnan kasvu kestäväällä tavalla ja kyky elää, kiteytyy elinvoiman käsitteeseen. Elinvoima etu rakentuu julkisten toimijoiden ja yksityisen yritys-kentän yhteistyöllä ja muodostuu suhteessa yrityksen omaan missioon ja arvoihin. Se on kykyä sopeutua ja reagoida muutokseen. Kilpailuedun määritelmä pitää vastaavasti sisällään ajatuksen yrityksen asemoitumisesta toimintaympäristöön mahdollisimman houkuttelevalla tavalla ja kehittämällä sellaisia ominaisuuksia ja resursseja, joiden perusteella erottaudutaan kilpailijoista eli luodaan kilpailuetua suhteessa muihin. Elinvoima- ja kilpailuetu ovat toisiaan täydentäviä

kokonaisuuksia. Yksilötason oppiminen ja poisoppiminen, kyvykkyyksien ja asenteiden kehittyminen ja arvojen kypsyminen mahdollistavat yksilötason kasvuprosessin, joka hyödyttää yritysten kestävästä kasvusta ja laajemmin elinvoiman kehittymistä. (Kosonen & Santalainen, 2022, 3.3. luku)

Tornikoski ym. (2011, s. 12–17) esittelevät yksinkertaistetun pyramidimallin pienen yrityksen kasvun lähtökohdista (kts. kuva 6). Malli perustuu tehtyyn kirjallisuuskatsaukseen ja useisiin eri tutkimuksiin, kuten Kolvereid & Bullvåg (1996), Miner, Smith & Bracker (1994), Limère, Laveren, Van Hoof ja Cleeren (2003), Davidsson (2002), Delmar (1996), Halttunen (2004). Pyramidi rakentuu kolmen keskeisen käsitteen ympärille ja sen ensimmäinen taso muodostuu 1) kasvuhaluista ja -kyvystä, joihin vaikuttavat yrittäjän osaaminen, koulutustausta, aiempi kasvukokemus ja ikä sekä yrityksen käytettävissä olevat resurssit, ikä, toimiala, käytännöt ja arvot. Suotuisa vaikutus nopeampaan kasvuun on yrityksen nuorella iällä ja kasvavalla uudella toimialalla. Vaikutusta on myös sillä, otetaanko riskejä, etsitäänkö proaktiivisesti uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja millainen on paikallinen yrityskulttuuri. Kasvun esteistä suurin on kasvuhaluttomuus, haluttomuus ottaa riskejä. Esteenä voi myös olla rahoituksen saatavuus tai työmarkkinoiden jäykkyys. Seuraavaksi muotoutuvat 2) kasvun keinot eli kasvustrategiat, jotka voivat olla tiedostettuja tai tiedostamattomia, ja joiden valintaan vaikuttavat kasvuhalu ja -kyky. Strategiassa keskeisintä on sen perustuminen toimintaympäristön tuntemiseen. Kolmas kerros rakentuu 3) kasvun hallinnasta eli kasvavan yrityksen johtamisesta, jonka tärkeitä menestymiseen vaikuttavia tekijöitä ovat organisaatio, johtajuus, talous sekä ympäristö ja riskit. Kasvun ja riskien hallinta ovat merkityksellisiä yrityksen tulevaisuuden selviytymisen kannalta. (ks. myös Viitala & Jylhä, 2013, luku 19)

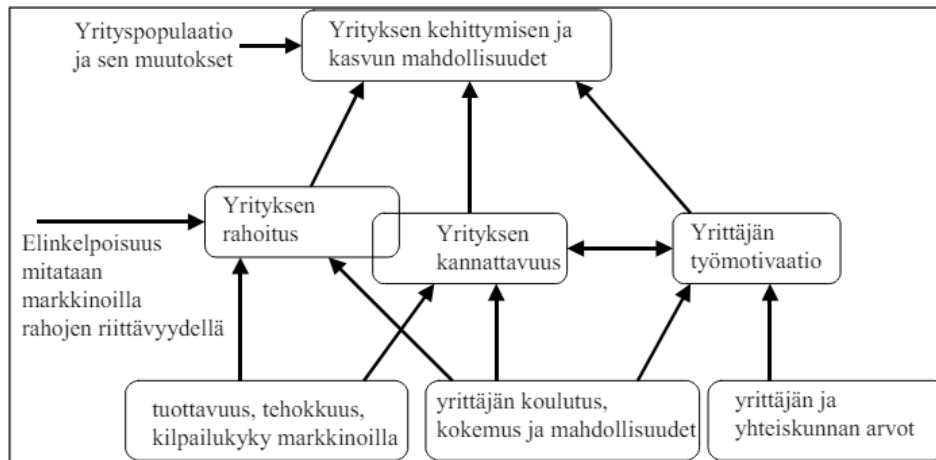
Kuva 6. Pienen yrityksen kasvun viitekehys (Tornikoski ym., 2011, s. 16).

Kyvykkyys kasvaa on yrityksen toimintaedellytysten perustekijä ja pidemmällä aikavälillä kasvua on tapahduttava toimialan kasvun verran. Kasvu edellyttää investoimista, joka puolestaan edellyttää rahoituskelpoisuutta ja kykyä rahoittaa kapasiteetin lisäämistä. Kasvun perusta onkin kannattavuus, kassavirta ja rahoitusasema. Terve kasvu rajautuu rahoitusresurssien perusteella niin, ettei rahoitusasema kiristy liikaa, eikä velaksi kasveta määräänsä enempää. (Salmi, 2020, 8.2. luku). Kasvukyvyn ja -halun puuttuessa kyseessä on joko kuihtuva yritys tai niin sanottu elämäntapayrittäjä, jolle riittää saavutettu taso ja sen turvaama nykyinen elintaso. Suomessa monet pienemmät ammatin- ja elinkeinonharjoittajat lukeutuvat tähän kategoriaan. (Halttunen, 2004, s. 142)

Kasvun ja kehittymisen edellytyksenä ovat Kettusen (1978) mukaan yrittäjän työmotivaatio, yrityksen kannattavuus ja yrityksen rahoitus (kts. kuva 7). Alkavien yritysten haasteena onkin toimiminen kannattavasti, sillä huono kannattavuus syö rahoitusta ja elinkelpoisuus päättyy rahoituksen loppumiseen. Kannattavuuden ja rahoituksen turvaamiseksi kasvun keskeisempiä edellytyksiä ovat tuottavuuden parantuminen ja riittävä kysyntä markkinoilla. Selvitysten mukaan yritykset hakevat kasvulla kannattavuutta ja parempaa kilpailuasemaa. Kasvu ja kilpailukyky perustuu usein aineettomaan pääomaan eli esimerkiksi tuotemerkkeihin, työntekijöiden kyvykkyyteen, innovatiivisuuteen sekä tietotaitoon markkinoista. Kasvun ja menestymisen edellytyksistä uusiutuminen, innovatiivisuus ja verkostoituminen ovat erityisen tärkeitä tekijöitä. (Halttunen, 2004, s. 115; KTM, 2004, s. 9, 25)

Kuva 7. Kasvun ja kehittymisen perustekijät Kettusen (1978) mukaan (Halttunen, 2004, s. 115).

3.3 Kasvutavat

Kasvu on tärkeä menestymisen mittari ja kasvava yritys pystyy luomaan lisäarvoa sekä kehittämään potentiaalia tulevaisuuden kannattavuudelle. Kasvua on monenlaista, kuten orgaanista, epäorgaanista tai innovatiivista. Mikäli kasvua ei synny, yrityksen pitkän aikavälin olemassaolo vaarantuu ja vastaavasti, mikäli kasvu on liian voimakasta, voi ongelmaksi muodostua yrityksen ajautuminen kasvukriisiin. Kasvu ei aina ole tavoiteltavaa, ja merkityksellistä onkin kasvun synnyttämä arvo yritykselle ja omistajille. Tavoiteltaessa kestävää kasvua, liikevaihdon kasvun rinnalla, tavoitteena on kannattavuuden positiivinen kehitys. (Viitala & Jylhä, 2013, luku 19; Kallunki, 2022, s. 112)

Kasvu voi olla maltillista, nopeaa tai innovatiivista. Orgaaninen kasvu on yrityksen sisältä tulevaa hitaampaa pidemmän aikavälin kasvua ja on itseään ruokkivaa yrityksen kehittymiseen perustuvaa kasvua, jossa esimerkiksi kehitetään prosesseja, lisätään resursseja tai uusia teknologioita ratkaisuja. Tällainen maltillinen kasvu on yleisintä suomalaisille keskisuurille yrityksille. Orgaaninen kasvu kertoo yrityksen onnistumisesta kilpailustrategiassaan. (Kallunki, 2022, s. 112; Viitala & Jylhä, 2013, 19 luku). Kasvun saavuttaminen orgaanisin keinoin on yritykselle kannattavin ja helpoin tapa. Myyntiä lisätään jo olemassa oleville asiakkaille, nykyisillä tuotteilla tai palveluilla. Orgaaninen kasvu perustuu aktiiviseen ja systemaattiseen myyntiin ja markkinointiin sekä näiden johtamiseen. (Ahto ym., 2022, yhteenveto). Syitä orgaanisen eli sisäisen kasvun haluttomuudelle voi olla pelko joustamattomuuden lisääntymisestä ja byrokratiasta (Varamäki ym., 2003, s. 6).

Epäorgaaninen kasvu sen sijaan vaatii pääomaa, on nopeaa ja tapahtuu esimerkiksi yritysoston avulla ja voi näkyä liikevaihdon, taseen loppusumman tai työntekijämäärän kasvuna. Nopean voimakkaasti etenevän kasvun haasteeksi saattaa muodostua rajalliset resurssit, jolloin kasvua voidaan hakea liiketoimintaostojen lisäksi yritysysteistyöllä. Yhteistyötä voidaan tehdä vertikaaliseen suuntaan ostamalla alihankkijoilta tai horisontaalisesti verkostoitumalla ja hyödyntämällä esimerkiksi brand-label sopimuksia. Franchising-malli on mahdollisuus toteuttaa nopeaa kasvua. (Kallunki, 2022, ss. 112–114; Viitala & Jylhä, 2013, 19 luku). Tällainen ulkoisen kasvun strategia voi kasvattaa liikevaihtoa ja myynnin volyymia ilman työntekijämäärän kasvua. Pk-yrityksen ulkoinen kasvu on mahdollista erilaisiin ulkosiin verkostosuhteisiin perustuen, kuten yllä on kuvattu ja lisäksi esimerkiksi portfolioyrittäjyyttä hyödyntämällä. Kasvustrategian etuna on kustannustehokkuus ja pienempi käyttöpääoman tarve, kuin orgaanisessa kasvussa. (Varamäki ym., 2003, s. 6)

Innovatiivinen kasvu perustuu nopeaan uudistumiseen ja tuotekehitykseen. (Kallunki, 2022, s. 114). Uusia kasvumahdollisuuksia voidaan etsiä laajentamalla toimintaa nykyisen liiketoiminnan ulkopuolelle uudelle toimialalle tai uusien asiakkaiden markkinoille eli diversifiointi (KTM, 2004, s. 15). Diversifiointi eli monialaistuminen on haasteellinen ja yksi vaikeimmista keinoista kasvaa (Halttunen, 2004, s. 56).

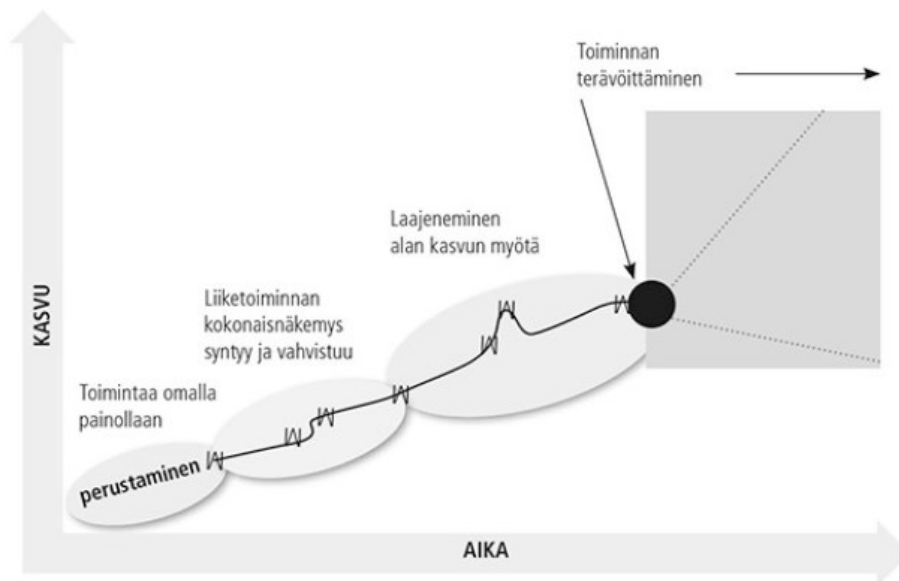
Kasvun esteitä voivat olla kasvuhaluttomuuden ja rahoituksen epävarmuuden lisäksi markkinointiosaamisen tai osaavan työvoiman tai jatkajien puute, kova kilpailu, organisaation hallittavuus tai haluttomuus palkata ulkopuolisia ammattijohtajia (Tornikoski ym., 2011, s. 24). Kasvutavoitteiden puute voi myös johtua riittämättömästä kysynnästä ja riskihaluttomuudesta (KTM 2004, s. 19).

3.4 Kasvu prosessina

Kasvu on dynaaminen ja kokonaisvaltainen ilmiö (KTM, 2004, s. 15). Erilaiset kasvua kuvaavat mallit pyrkivät esittämään yrityksen ennakoitua kehitystä ajan, yrityksen koon ja kasvun eri kehitysvaiheiden kautta. Tavoitteena on selittää ja mallintaa kasvua laajojen empiiristen aineistojen perusteella tai taloustieteellisen päättelyn tuloksena tai perustuen asiantuntijoiden käytännön kokemukseen. Elinkaarimalleja kohtaan on esitetty myös kritiikkiä niiden kaavamaisuuden ja todellisen liiketoiminnan ennustamattomuuden vuoksi sekä soveltuvuudesta paremmin kuvaamaan kasvuyritysten ihannetyyppejä, eikä pienyritysten yksilöllistä kehittymistä. (Halttunen, 2004, ss. 93–95).

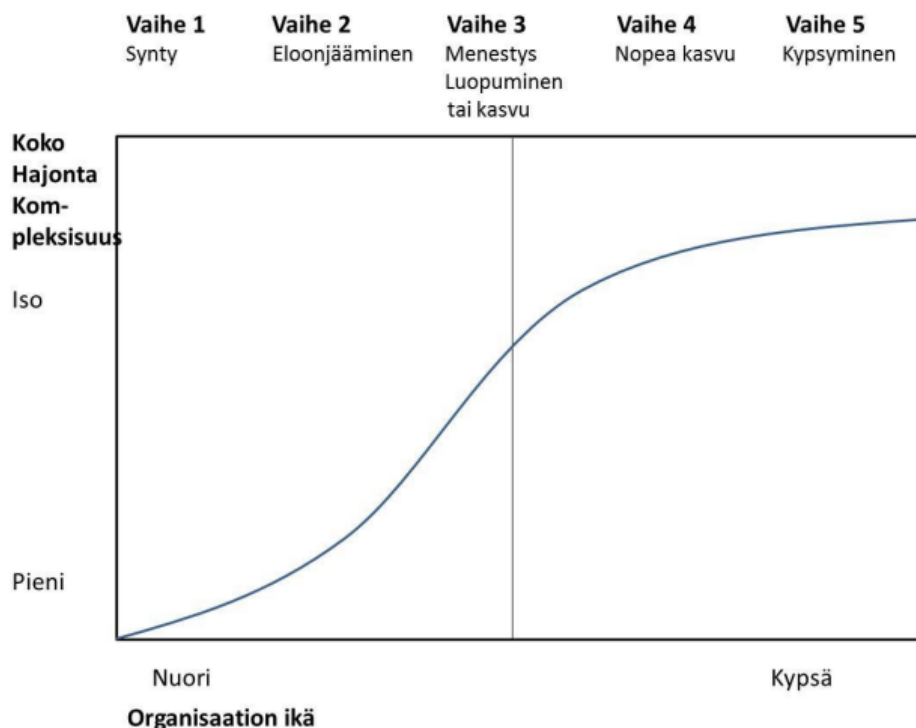
Yrityksen kehityskaari alkaa normaalisti pienestä, saavuttaa kasvun ja kypsyyssvaiheen jälkeen vakiintuneen aseman ja päättyy. Kasvun tasaantumisen jälkeen seuraa taantuma tai kasvun uusiutuminen. Kuva 8 havainnollistaa yrityksen kasvuprosessia Kuitusen ym. (2003) mukaan. Kasvuvaiheet jaksottuvat evoluutio- ja revoluuotivaiheisiin. Evoluutiovaiheessa kehitys on vähäisempää, rauhallista ja vakaata kun taas revoluuotivaiheessa kehitysvaihe on merkittävämpi, suuntaa muuttava ja erilaisia kriisikohtia sisältävä. (Viitala & Jylhä, 2013, 19 luku yrityksen kasvukaari; ks. myös Aho & Kaivo-oja, 2014, s. 11)

Kuva 8. Yrityksen kasvuprosessin vaihteita Kuitusen ym. mukaan (Viitala & Jylhä, 2013, 19 luku).

Churchillin ja Lewisin (1983) elinkaarimallissa yrityksen kehityskaari jaotellaan seuraavasti: 1) syntyvaiheeseen, 2) eloonjäämisvaiheeseen, 3) menestysvaiheeseen, 4) kasvun vaiheeseen, 5) resurssien vakiinnuttamisen vaiheeseen. Malli on esitettyä alla olevassa kuvassa 9 (Viitala & Jylhä, 2013, 19 luku yrityksen kasvukaari). Churchill ja Lewis (1983) S-kehityskäyrällä x-akselille sijoittuu yrityksen ikä ja y-akselille yrityksen koko. (Aho & Kaivo-oja, 2014, s. 12).

Kuva 9. Churchillin ja Lewisin (1983) elinkaarimalli, S-kehityskäyrä (Aho & Kaivo-oja, 2014, s. 12).

Syntyvaiheessa tekeminen painottuu yrittäjän omaan tekemiseen, toiminnan rahoittamiseen ja alaisten suoraan johtamiseen. Tärkeintä on saada asiakkaita ja kyetä sovittamaan tarjonta kasvavaan kysyntään. Rahoituksen riittävyys voi muodostua haasteeksi. Yritystoiminnan kannattavuus ratkaisee kuinka elinkelpoisena ja toimintakykyisenä yritys säilyy. (Aho & Kaivo-oja, 2014, ss. 12–13). Vaihe on kriittisin ja suurin osa yrityksistä ei selviä seuraavaan elinkaaren vaiheeseen (Viitala & Jylhä, 2013, 19 luku yrityksen kasvukaari).

Eloonjäämisvaiheessa yrityksellä on selkeä liikeidea ja vakiintunut asiakaskanta.

Työntekijöiden määrä kasvaa. Tärkeää tässä vaiheessa ovat myynti ja markkinointitoimet, tuottojen ja kulujen suhde sekä tulojen riittäminen toiminnan pyörittämiseen ja kasvun rahoittamiseen. Koon kasvaessa ja kannattavuuden parantuessa voidaan siirtyä vaiheeseen kolme tai jäädä tähän kehitysvaiheeseen. Ensimmäiset kolme vuotta ovat erityisen tärkeitä eloonjäämisen kannalta. (Aho & Kaivo-oja, 2014, s. 13)

Menestysvaiheessa yrityksen koko on kasvanut, sen tuotteet ovat tunnettuja, talous on terve ja mahdollisesti keskimääräistä kannattavampi. Yrittäjän seuraava päätös on, kasvatetaanko toimintaa edelleen vai tyydytäänkö saavutettuun vakiintuneeseen asemaan. Toiminnan koon kasvaminen aiheuttaa tarpeen resurssien vahvistamiselle, kuten esimerkiksi ammattimaisen

johdon roolin kasvattaminen ja pääoman lisääminen lainarahoituksella, kasvun mahdollistamiseksi. Tässä vaiheessa voidaan pysyä pitkäänkin ja pienikin yritys voi saavuttaa tämän vaiheen. Tärkeää on perusliiketoiminnan pysyminen kannattavana. (Aho & Kaivo-oja, 2014, s. 14)

Nopean kasvun vaiheessa keskeisintä on, kuinka rahoitetaan, miten kasvua hallitaan ja johdetaan. Organisaatio on hajautettu divisioonamaisesti, päätöksentekoa delegoidaan useille tahoille, johdon osaamistason vaatimukset kasvavat. Yritys ja yrittäjä eriytyvät toisistaan, ja yrityksen toiminta alkaa muotoitua suureksi organisaatioksi. Yrittäjän kyvykkyys johtaa liiketoimintaa ja taloutta ansiokkaasti nousee merkittäväksi tekijäksi. Vaihe voi epäonnistua esimerkiksi liian nopean kasvun tai rahoituksen loppumisen vuoksi. (Aho & Kaivo-oja, 2014, ss. 14–15; Viitala & Jylhä, 2013, 19 luku yrityksen kasvukaari)

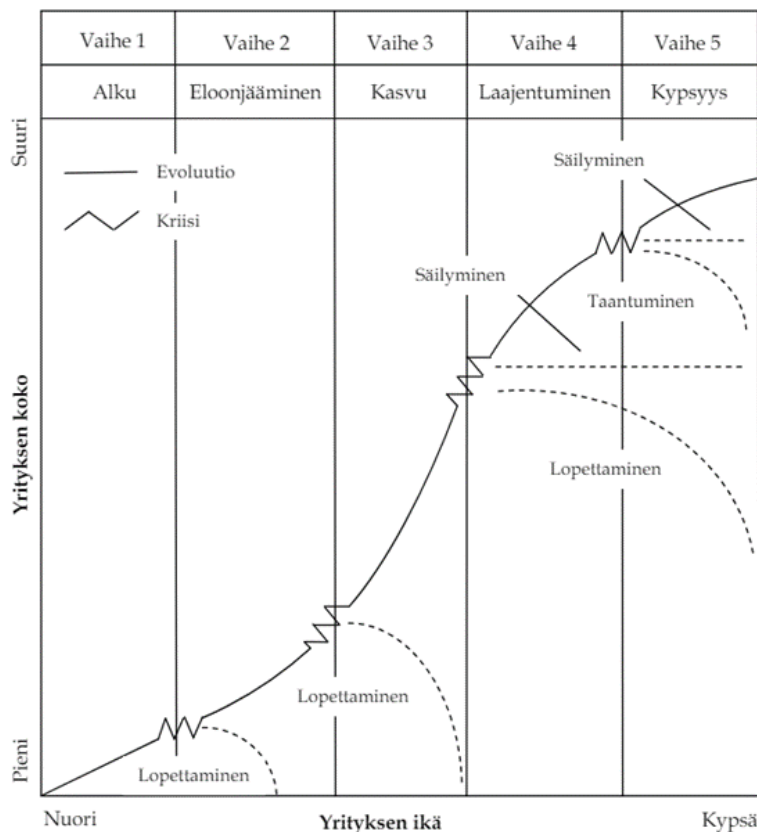
Kypsymisen vaiheessa kasvuhalut ovat heikentyneet ja yritys toimii vakiintuneesti. Haasteeksi voi muodostua toiminnan vakauttaminen, nopean kasvun jälkeen, ja joustavuuden säilyttäminen. Henkilökuntaa on yhä enemmän, taloudellinen resurssi on hyvä ja parhaimmillaan johto on taitavaa. Kehityskohteita on mahdollisesti strategisen suunnittelun puolella ja tavoitteiden johtamisessa. (Aho & Kaivo-oja, 2014, s. 15). Suureksi kasvaneen yrityksen haaste voi olla haluttomuus ottaa riskejä tai innovatiivisuuden puute (Viitala & Jylhä, 2013, 19 luku yrityksen kasvukaari).

Kehitysvaiheiden välillä voi tapahtua liikehdintää molempiin suuntiin. Eri vaiheissa voi tapahtua epäonnistumisia, kasvu voi alkaa uudelleen tai taantua, yritys voi muuttaa strategiaansa, mennä konkurssiin, se voidaan myydä, liittää toiseen yritykseen tai se voidaan lopettaa. Eri elinkaarimalleissa on yleisesti esitetty muuttujina yrityksen ikä, kasvu, koko sekä ongelmat liittyen eri kasvuvaiheisiin. Churchillin ja Lewisin (1983) mallissa voidaan olettaa pienyritysten olevan elinkaaren alkuvaiheessa, keskisuurten elinkaaren keskivaiheilla ja suurten yritysten elinkaaren loppuvaiheessa. (Aho & Kaivo-oja, 2014, ss. 10–14)

Churchillin ja Lewisin mallin mukaisesti myös Scott & Bruce (1987) kuvaavat viiden kasvuvaiheen mallissaan (kts. kuva 10) kasvun eri vaiheita ja erityisesti pienen yrityksen näkökulmasta. Vaiheet ovat alkuvaihe, eloonjääminen, kasvu, laajentuminen ja kypsyys. Kasvuvaiheisiin liittyy olennaisena kriisivaiheet, ennen muutosta ja siirtymistä seuraavaan vaiheeseen. Näiden aikana epäonnistuminen todennäköisimmin tapahtuu ja toiminta joko loppuu tai siirtyy kasvukäyrällä eteenpäin. Kriisivaiheita ja -tekijöitä on ennakoitava ja näihin valmistautuminen on erityisen tärkeää selviytymisen kannalta. Sekä ulkoiset, kuten toimialaan, toimintaympäristöön ja markkinoihin vaikuttavat tekijät, että sisäiset tekijät, kuten

yrittäjään ja yritykseen liittyvät tekijät, voivat vauhdittaa siirtymisiä. Ensimmäisen vaiheen kriisitekijöitä voivat olla esimerkiksi yrityksen tuottaman voiton korostuminen ja sitä kautta kannattavuuden merkityksen korostuminen, hallinnolliset vaatimukset seurata ja pitää kirjaa yrityksen toimista tai lisääntynyt liiketoiminnan aktiivisuus, joka haastaa yrittäjän ajankäytön ja johtamistyylin ja delegoinnin tarve lisääntyy. Vaiheessa kaksi esimerkkeinä voisivat olla hallitsemattoman kasvun synnyttämä ”ylimyynti”, jakelukanavien monimutkaistuminen kaupankäynnin siirtyessä maantieteellisesti laajemmalle alueelle tai muutokset kilpailutilanteessa. Seuraavat vaiheet voivat sisältää muun muassa kilpailutilanteen ja -ympäristön muutoksia, tarvetta laajentaa uusille markkinoille tai yrityskulttuuriin liittyviä kriisivaiheita. Erilaiset kahden tai useamman vaiheen hybridit ovat myös mahdollisia. Jokaisen yrityksen kasvukäyrä ja sen -kulma ovat yksilöllisiä ja mallin tarkoitus onkin enemmän esittää ajan, yrityksen koon ja eri kasvuvaiheiden välistä suhdetta. (Scott & Bruce, 1987, ss. 46–47).

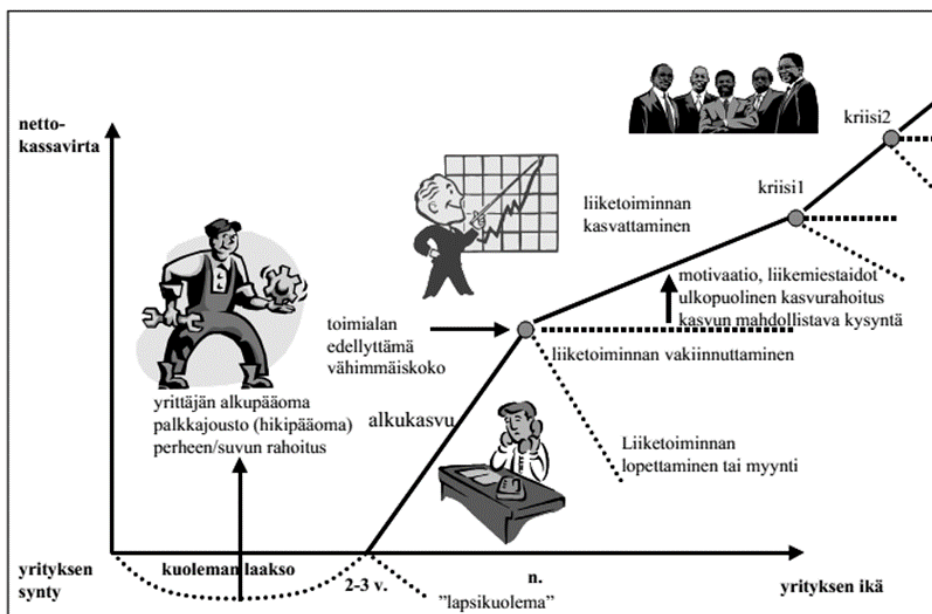
Kuva 10. Scott & Brucen (1987, s. 47) malli; pienen yrityksen viisi kasvuvaihetta.

Halttunen esittää väitöskirjassaan (2004, s. 98) mallin nuoren yrityksen alkuvaiheen kasvu- ja elinkaarimallista, kuvassa 11, pohjautuen Kettusen (1980) Steimetzin (1969), Scottin ja Brucen (1987), Greinerin (1998), Garnsey'n (1998) sekä Lahden (1999) esittämiin yritysten

kasvu- ja elinkaarimalleihin. Tarkastelua tehdään liikevaihtoon, nettokassavirtaan ja ikään perustuen. Alkukasvun toteutuminen edellyttää resursseja ja niiden hyödyntämistä. Toiminnan aloitusvaiheeseen liitetään kriittinen ajanjakso, nimeltään kuolemanlaaksoksi, joka on tilastojen perusteella todettu osittain myytiksi. Monet yritykset pääsevät kehitysuralle ensimmäisen vuoden aikana. Suomessa keskimäärin 10 prosenttia päättyy vuosittain lopettamaan toiminnan ensimmäisen viiden vuoden aikana. Alkukasvun jälkeen liiketoiminta vakiintuu saavutettaessa toimialan vähimmäiskoon ja edelleen kasvattaminen vaatii yrittäjältä vahvaa motivaatiota, liikemiestaitoja, tyypillisesti ulkopuolista rahoitusta ja riittävää kysyntää. Vaihtoehtoisesti yritys voidaan myydä tai lopettaa. Mallissa ajatuksena on, että kaikki kasvuvaiheet ovat rajallisia ja johtavat yrittäjän valintaan kasvun jatkamisen, yrityksen lopettamisen tai kasvun vakiintumisen välillä. Elinkaarimallin seuraavat vaiheet vuorottelevat kasvun ja kriisien hallinnan välillä. (Halttunen, 2004, ss. 97–100).

Kuva 11. Malli nuoren yrityksen alkuvaiheen kasvusta sovellettuna Kettusen (1980), Garnseyn (1998) ja Lahden (1999) mukaan (Halttunen, 2004, s. 98).

3.5 Kasvun arviointi ja mittaaminen

Kasvun arviointia voidaan tehdä joko suhteessa toimialaan, markkinoihin, kilpailijoihin tai yrityksen omaan kasvuhistoriaan nähden (Viitala & Jylhä, 2013, 19 luku kestävä kasvu). Arvoa luovaa kasvua tapahtuu, kun kasvuun tarvittava sitoutuneen pääoman lisäys tuottaa enemmän kuin sen rahoittamisesta aiheutuu kustannuksia. Kasvua voidaan arvioida tarkastelemalla sitoutuneen pääoman määrää, tuottoa ja kustannuksia. Kasvun tunnuslukuja

ovat muun muassa liikevaihdon, taseen loppusumman, eri tuloserien ja osakekohtaisten osinkojen ja tuloksen kasvu. (Kallunki, 2022, ss. 113–114; Aallon Group Oyj, 2023). Mikäli kasvu on muita nopeampaa, markkinaosuus kasvaa ja kilpailukyky paranee (Viitala & Jylhä, 2013, 19 luku). Kasvumahdollisuuksia ei aina tunnisteta, tai kasvu ei ole tavoiteltavaa sen tuottaman pienen hyödyn vuoksi. (Viitala & Jylhä, 2013, 19 luku).

Menestymisen yhtenä tärkeimpänä tekijänä on pidetty taloudellista kannattavuutta ja yrityksen käyttökattetta. Kannattavan toiminnan rajana on yleisesti kirjallisuudessa pidetty 15 prosenttia, vaikkakin kilpailluilla aloilla tämän käyttökattetaso saavuttaminen on haastavaa, lähes mahdotonta. Tämä on yksiulotteinen tapa mitata menestystä, ja kasvustrategian valinneille yrityksille mittarit voivat olla erilaisia. Menestystä voidaan mitata määrällisten tietojen lisäksi laadullisten tekijöiden kautta, kuten esimerkiksi asetettujen tavoitteiden saavuttamista tai riittävän toimeentulon saamista yritystoiminnasta. (Sekki & Niemi, 2016, ss. 9–10)

Yleisimpiä ja vertailukelpoisimpia kasvun mittareita ovat yrityksen liikevaihto, myynnin kasvu ja työntekijöiden määrän muutos, tunnuslukujen helppokäyttöisyyden ja selkeyden vuoksi, niin lyhyellä kuin pidemmällä aikavälillä. Muilla kasvun indikaattoreille, kuten markkinaosuudella, fyysisellä tuotoksella ja omaisuuden kokonaisarvolla on erilaisia rajoitteita ja puutteita arvioitaessa yrityksiä keskenään, huomioiden toimialojen eroavaisuudet ja sisäiset pääomaintensiteetit sekä näihin vaikuttavat ajan kanssa tapahtuvat muutokset. Keskeisintä on valita oikeat kasvun mittarit ja kriteerit kasvun kuvaamiksi. Työntekijämäärää mitatessa on otettava huomioon tekijöitä, kuten voimakas työntekijäresurssin ulkoistaminen ja sen vaikutus mittaustulokseen. (Delmar ym., 2003, ss. 9–10, 36–37). Kasvunopeuden osalta on huomioitava kasvun toteutuminen aiempien vuosien kasvulle (Ikäheimo ym., 2019, s. 108).

3.6 Taloudellisen tilan ja menestymisen arvioiminen

Yrityksen taloudellisen perustan eli kannattavuuden, vakavaraisuuden, maksuvalmiuden ja liiketoiminnan rahavirtojen riittävyden on oltava terveellä pohjalla, jotta yritys pystyy hallittuun kasvuun. Kasvu on tietynlainen välttämättömyys, sillä kulut enimmäkseen kasvavat ja kannattavuuden hallinta edellyttää joko liikevaihdon kasvua tai tuottavuuden parantamista tai saneerausta, mitä ei voida pitää menestyvän yritystoiminnan tunnusmerkkinä. Kasvua pidetään yleisesti positiivisena asiana ja kasvun tyrehtyminen taas heikentää tulevaisuuden rahavirtaodotuksia ja vaikuttaa yrityksen arvostukseen. Pienyrityksen kasvustrategiana voi

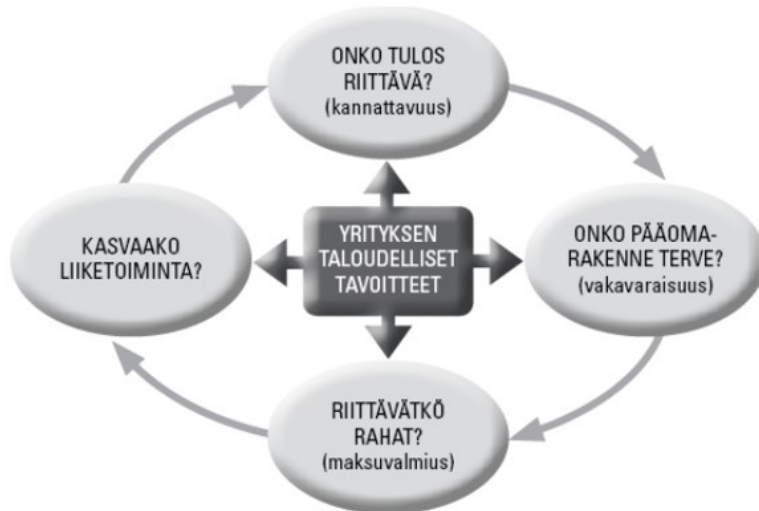
olla yrityksen koon rajaaminen sellaiseksi, ettei rahoitustarve kasva yli omien varojen. (Salmi, 2020, 7.6 luku)

Yrityksen taloudellisen tilan analysoinnissa pyritään muodostamaan kuva yrityksen taloudellisista toimintaedellytyksistä. Taloudellisen tilan arviointiin virallinen lainsäädännön mukainen standardisoitu, kirjanpidon ja tilinpäätöksen normistot täyttävä tilinpäätös, on vertailukelpoinen, todennettava ja ymmärrettävä taloudellinen laskelma, joka luo perustan taloudelliselle tiedolle. Taloudellisen analyysin tarkoituksena on tuottaa tietoa päätöksenteon tueksi niin yrityksen sisäiseen kuin ulkoisten sidosryhmien käyttöön. Tilinpäätöstiedon avulla saadaan kuva yrityksen toteutuneesta taloudellisesta menestymisestä ja voidaan arvioida tulevaa menestymisen mahdollisuutta. ”Operatiivisen liiketoiminnan menestys kuvaa yrityksen liikeidean toimivuutta ja on yhtiön arvonluonnin ydin.” (Kallunki, 2022, ss. 14–16, 56)

Tilinpäätösanalyysijä on erilaisia ja niiden laajuus voi vaihdella toimiala-analyysistä yksittäisen yrityksen tunnuslukujen laskemiseen ja arviointiin. Toimiala-analyysi ja -tilastot kertovat koko toimialan menestyspotentiaalista ja toimintaedellytyksistä nyt ja tulevaisuudessa. Yritysanalyysi kattaa usein tiedot yrityksen taloudesta, johdosta, järjestelmästä, resursseista, tuotteista ja kilpailuasemasta sekä toimintaympäristön kehitysnäkymistä. Perinteinen tilinpäätösanalyysi koskee yksittäistä yritystä tai konsernia ja pitää sisällään tilinpäätökseen perustuvaa arviointia ja vuosiin liittyvää muutoksen arviointia. Kassavirta-analyysin avulla arvioidaan rahavirtojen suuruutta ja riittävyyttä, ja käytetään täydentämään tilinpäätösanalyysia. Sijoitusanalyysia hyödyntävät ulkopuoliset pääomasijoittajat arvioidessaan yrityksen rahoituskelpoisuutta, pääomarakennetta sekä tulevia kassavirtoja. (Salmi, 2020, 4.1 luku).

Yrityksen taloudellisen arvion kokonaiskuvassa otetaan huomioon neljä perustekijää, kannattavuus, vakavaraisuus, maksuvalmius ja kasvu. Kannattavuus mahdollistaa yrityksen rahavirran ja riittävä rahavirta vahvan taseen. Vankka tase on perusta yrityksen taloudellisen tilanteen pysymiselle vakaana ja maksukykyisenä. Terve kokonaisuus mahdollistaa terveen kasvun jatkumisen, eikä kasvua tarvitse rahoittaa liiallisella velkaantumisella. Kuva 12 havainnollistaa talouden arvioprosessia. (Salmi, 2020, 4.3. luku)

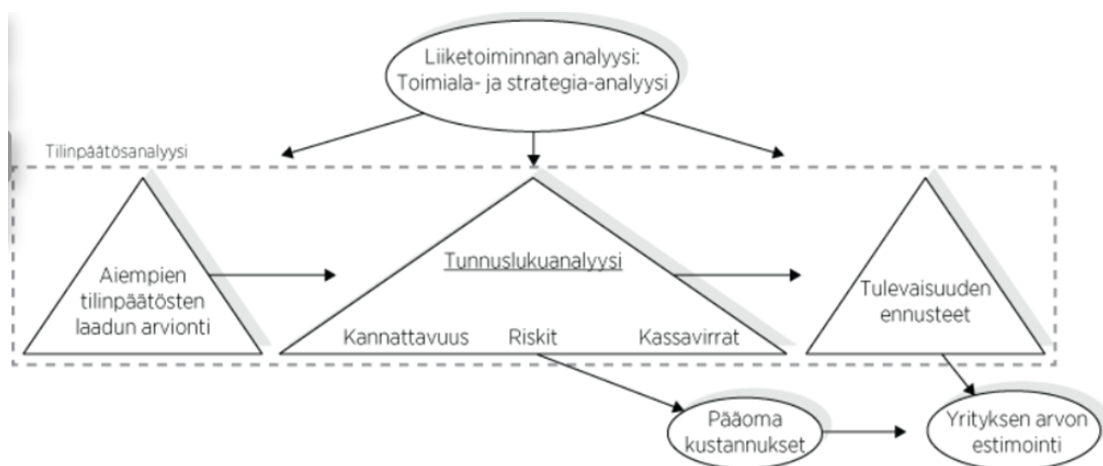
Kuva 12. Yrityksen taloudellisen arvioinnin kokonaiskuva (Salmi, 2020, 4.3. luku).

3.6.1 Tilinpäätösanalyysi

Tilinpäätösanalyysi on osa laajempaa liiketoiminta-analyysia, missä yhdistyvät laajemmat tiedot yrityksestä sekä tietoa kilpailijoista, toimialasta ja kansantalouden kehityksestä (Kallunki, 2022, s. 16). Toimialan arvioinnilla on keskeinen rooli menestys- ja kasvupotentiaalin sekä kannattavuuden arvioimisen osalta (Ikäheimo, 2019, s. 102). Kuva 13 havainnollistaa liiketoiminnan arvioinnin kokonaisuutta ja rakennetta. Tilinpäätösanalyysi on avuksi tutkittaessa yrityksen nykytilaa, rahoitustarvetta, varallisuusasemaa, muutoskehitystä aiempiin vuosiin nähden, asettumista muuhun markkinaan nähden, menestymistä muihin saman alan yrityksiin nähden ja suunniteltaessa kehitystarpeita ja tulevaa (Aallon Group Oyj, 2023).

Kuva 13. Liiketoiminta- ja tilinpäätösanalyysi (Ikäheimo ym., 2019, s. 102).

Perinteinen tilinpäätösanalyysi perustuu yrityksen viralliseen tilinpäätökseen ja siitä laskettaviin tunnuslukuihin. Tilinpäätösanalyysin avulla muodostetaan kuva yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Analyysin päävaiheet ovat pelkistetyesti 1) tuloslaskelman ja taseen oikaiseminen, 2) tunnuslukujen laskeminen ja 3) tunnuslukujen analysointi ja johtopäätösten tekeminen. Keskeisiä analysoinnin kohteita ovat kannattavuus, vakavaraisuus ja maksuvalmius. (Yritystutkimus ry, 2017, ss. 7–9; Salmi, 2020, 4.1 luku)

Tilinpäätös muodostuu lähtökohtaisesti tuloslaskelmasta ja taseesta sekä liitetiedoista, ja kertoo yrityksen tuloksen ja taloudellisen tilanteen. Se perustuu tilikauden tapahtumiin ja edellisen tilikauden vertailutietoihin. Liitetietovaatimukset perustuvat yrityksen kokoon ja yritysmuotoon. Tilinpäätöksen tekeminen on pakollista kaikille oikeushenkilöille, kuten esimerkiksi avoimelle yhtiölle, kommandiittiyhtiölle, osuuskunnalle ja osakeyhtiölle. Yksityiselle elinkeinonharjoittajalle (yksityinen toiminimi) tilinpäätöksen tekeminen ei ole velvoittavaa, ellei kirjanpitolain (KPL 1. luku 4 b §) mukaisesti sekä päättyneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella ylity vähintään kaksi seuraavista rajoista, 1) taseen loppusumma 350 000 euroa, 2) liikevaihto 700 000 euroa, 3) tilikauden aikana palveluksessa keskimäärin 10 henkilöä. Yksityisen elinkeinonharjoittajan (yksityinen toiminimi) tulee kuitenkin esittää veroilmoituksessa liiketoiminnan lukuja samalla tasolla kuin tilinpäätöksessä. (Talouhallintoliitto, n.d.; KPL 1997/1336; Yritystutkimus ry, 2017, ss. 7–9).

Tilinpäätös on julkinen asiakirja. Osakeyhtiöt ja osuuskunnat ilmoittavat tilinpäätöstiedot veroilmoituksen yhteydessä Verohallinnolle, joka ilmoittaa ne eteenpäin Patentti- ja rekisterihallitukselle kaupparekisteriin vietäviksi. Yksityisen elinkeinonharjoittajan, avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön ei tarvitse ilmoittaa tilinpäätöstietojaan kuuden kuukauden sisällä kaupparekisteriin, ellei päättyneellä tai sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella täyty kaksi seuraavista ehdoista, 1) liikevaihto 12 000 000 euroa, 2) taseen loppusumma 6 000 000 euroa, 3) tilikauden aikana palveluksessa keskimäärin 50 henkilöä. (Suomi.fi, 2024)

3.6.2 Tunnuslukuanalyysi

Tunnuslukuanalyysin perusteella voidaan muodostaa kuva yrityksen talouden nykytilasta ja menneestä sekä arvioida toimintaedellytyksiä. Tunnuslukujen arvioinnissa on huomioitava lukujen ajallinen kehitys ja niiden suhteuttaminen vertailutietoon. Tunnusluku voi kuvata esimerkiksi kannattavuutta, toiminnan laajuutta, rahoitusasemaa eli maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta tai kasvuodotuksia. Tunnusluku kuvaa tilinpäätöksen informaation yksinkertaistettuna yhtenä lukuna. (Ikäheimo ym., 2019, ss. 107–108; Salmi, 2020, 8.2 luku). Tunnuslukujen kohdalla on hyvä muistaa niiden informaatiotiedon perustuvan tietyn hetken

tilanteeseen, usein tilinpäätöshetkeen, ja seuraavana päivänä tilanne voi jo olla erilainen (Koski, 2017, s. 80). Tunnuslukujen avulla yrityksiä voidaan verrata keskenään. Hyödyntämällä suhdelukuja, erikokoiset yritykset ja kaudet ovat vertailukelpoisia keskenään. (Salmi, 2020, 8.2 luku)

Toiminnan laajuutta ja kehitystä kuvaavia tunnuslukuja ja mittareita ovat esimerkiksi liikevaihto, taseen loppusumma, osakepääoman markkina-arvo ja henkilöstömäärä. Tunnuslukujen avulla määritetään yritystoiminnan kokoa, kyvykkyyttä toimia markkinoilla ja riskiherkkyyttä. Toiminnan laajuuden kehitystä kuvaa kasvu. **Kasvu** kuvaavia mittareita saadaan liikevaihdon, taseen, markkina-arvon ja henkilöstömäärän muutoksesta. Laskenta perustuu vuotuisen kehitykseen. (Ikäheimo ym., 2019, s. 108).

Kannattavuus on yritystoiminnan keskeisin menestymisen ja toiminnan jatkuvuuden edellytys. Kannattavuuden arviointia voidaan tehdä perustuen absoluuttisiin lukuihin, eli liiketoiminnan tuottojen ja kulujen erotuksena syntyvänä voittona, tai suhteutettuna eli voiton suhdetta sijoitettuun pääomaan. (Yritystutkimus ry, 2017, s. 63). Tilinpäätösanalyysissä yleisesti käytettäviä suhteellisia kannattavuuden tunnuslukuja ovat liikevoittoprosentti, sijoitetun pääoman tuottoprosentti ja oman pääoman tuottoprosentti. (Ikäheimo ym., 2019, s. 109).

Myyntikateprosentti on yleisesti käytetty tunnusluku vain tukku- ja vähittäiskaupassa, esimerkiksi valmistustoimintaa harjoittavien yritysten myyntikatetta ei voida tilinpäätöstiedoista laskea ilman lisätietoja. (Yritystutkimus ry, 2017, s. 63)

Käyttökate kertoo yrityksen liiketoiminnan tuloksen ennen poistoja ja rahoituseriä. Käyttökateprosentin taso vaihtelee toimialojen välillä ja siihen vaikuttaa yrityksen pääomarakenne, varojen ja velkojen suhde, sekä hyödykkeiden poistovaatimukset. Vertailukelpoisuus perustuu toimialalukuihin ja useamman vuoden katekehitykseen. Toimialojen käyttökateprosentit asettuvat useimmissa tapauksissa teollisuudessa vaihteluvälille 5–20 %, kaupanalalla 2–10 % ja palvelualalla 5–15 %. (Yritystutkimus ry, 2017, ss. 63–64)

Liiketulos, eli oikaistu liikevoitto tai -tappio on keskeinen operatiivisen kannattavuuden mittari ja kertoo, kuinka paljon liiketoiminnan tuotoista jää kulujen jälkeen jäljelle, ennen korkoja ja veroja. Liikevoittoprosentti suhteuttaa liikevoiton liikevaihtoon ja sen avulla voidaan seurata niin yksittäisen yrityksen kehittymistä kuin vertailla laajempaa yritysjoukkoa. (Salmi, 2020, 5.1 luku, liiketulos kohta; ks. myös Yritystutkimus ry, 2017, s. 64). Liikevoittoprosentti kohdalla

on hyvä huomioida toimialasidonnaisuus eli haastavuus vertailla eri toimialojen välillä yrityksiä keskenään. (Ikäheimo ym., 2019, s. 109). Yritystutkimusneuvottelukunta ry:n (2017) luokitus liikevoittoprosentin arvioimiseen noudattaa seuraavia ohjearvoja: hyvä yli 10 %, tyydyttävä 5–10 %, heikko alle 5 %.

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti mittaa suhteellista operatiivisen liiketoiminnan kannattavuutta eli tuottoa, joka saadaan sijoitetulle korkoa tai muuta tuottoa vaativalle pääomalle. Siinä tarkastelujakson nettotulos, verot ja korkokulut suhteutetaan sijoitettuun pääomaan. (Koski, 2017, s. 81)

Oman pääoman tuotto prosentti on tärkeä kannattavuutta kuvaava mittari. Se kertoo, kuinka paljon oman pääoman ehtoosille rahoittajille, yrittäjät ja omistajat, kertyy sijoituksestaan tuottoa. Oman pääoman tuotto prosentilla tai taloudellisen lisäarvon tunnusluvulla EVA:lla (Economic Value Added) voidaan arvioida yrityksen synnyttämää taloudellista lisäarvoa. (Koski, 2017, s. 82)

Vakavaraisuutta eli rahoituksellista asemaa voidaan arvioida nettovelkaantumisasteella ja omavaraisuusasteella. Yritystoimintaa voidaan rahoittaa oman pääoman ehtoosesti tai vieraan pääoman ehtoosesti. Nettovelkaantumisasteessa kyse on vieraan ja oman pääoman suhteesta ja omavaraisuusaste kuvaa puolestaan oman pääoman ja taseen loppusumman suhdetta. Oma pääoma suhteutettuna velan määrään kuvaa pitkän tähtäimen maksuvalmiutta. Omavaraisuusaste mittaa vakavaraisuuden lisäksi yrityksen tappionsietokykyä ja kyvykkyyttä selviytyä pitkän aikavälin sitoumuksista. (Ikäheimo ym., 2019, ss. 112–113; Yritystutkimus ry, 2017, s. 69, 71)

Maksuvalmius kuvaa yrityksen kyvykkyyttä suoriutua lyhyen aikavälin maksuvelvoitteistaan ja rahoituksen riittävyttä. Maksuvalmiutta mitataan vakiintuneesti Quick Ratio ja Current Ratio tunnusluvuilla. Quick Ratio mittaa rahoitusomaisuuden riittävyttä lyhytaikaisten velkojen maksuun. Yritystutkimusneuvottelukunta ry:n luokitus Quick Ratio tunnusluvun arvioimiseen noudattaa seuraavia ohjearvoja: hyvä yli 1, tyydyttävä 0,5–1, heikko alle 0,5. Current Ratio tunnusluvussa tarkastelua tehdään pidemmällä aikaikkunalla ja rahoitusomaisuuden lisäksi huomioon otetaan yrityksen vaihto-omaisuus. Ohjearvoina voidaan käyttää: hyvä yli 2, tyydyttävä 1–2, heikko alle 1. (Ikäheimo ym., 2019, ss. 113–114; Yritystutkimus ry, 2017, ss. 74–75).

Kasvua ja supistumista kuvaavia mittareita ovat esimerkiksi liikevaihdon, taseen ja henkilöstömäärän muutos-% ja määrän muutos sekä näiden kasvuvauhdin laskeminen eli

koon prosentuaalinen tai määrällinen muutos ajassa. Kasvumittareita ilmaistaan ja lasketaan vuosittaisena kehittymisenä. Useamman vuoden kasvuvauhdin laskemisessa on huomioitava kasvu aiempien vuosien kasvulle. (Tilastokeskus, n.d.-c; Ikäheimo ym., 2019, ss. 108). Tasoitettu vuosittainen kasvuprosentti CAGR (Compound Annual Growth Rate) huomioi vuosittaisen kasvun ja tasoittaa vaihteluvälit vuosien kesken, ja soveltuu näin pitkän aikavälin kasvun arvioimiseen (Sijoitusblogi, n.d.).

3.6.3 Kokonaisarviossa huomioitavaa

Tuloslaskelma kertoo yrityksen kannattavuudesta, muttei suoraan tulevista ja lähtevistä rahavirroista. Tuloslaskelmasta voidaan arvioida liikevaihdon kriittistä pistettä, hintajoustoja ja liikeriskiä. Korkea liikeriski syntyy esimerkiksi yrityksen ollessa velkainen ja toimiessa suhdanneherkällä alalla. Pitkän aikavälin tarkastelussa yritystoiminnan tulee olla voitollista. (Koski, 2017, s. 86). Tilikauden voitto varmistaa toiminnan jatkuvuutta, kun taas tilikauden tappiollisuus vähentää omaa pääomaa ja vähentää yrityksen rahoitusmahdollisuuksia. Heikko kannattavuus johtaa kyvyttömyyteen kasvaa ja heikkenevään kilpailuasemaan (Salmi, 2020, 10 luku).

Tase kertoo yrityksen varallisuudesta ja miten yritystoiminta on rahoitettu. Taseessa huomioitavaa on oman pääoman positiivisuus tai negatiivisuus, varallisuuden rakenne, rahoitusomaisuuden suhde lyhytaikaisiin velkoihin. Vakavaraisuuden arvioimisessa tulisi tilanearvioon sisällyttää vakavaraisuuden tunnuslukujen lisäksi rahoituksen rakenne. Miten helposti yrityksen omaisuutta voidaan muuttaa rahaksi ja kattaako omaisuus yrityksen lyhyet- ja pitkäaikaiset velat. Tarkastelussa tulee huomioida oman pääoman riittävyys ja osakeyhtiöiden kohdalla osakeyhtiölain (2006/624, 20 luku, 23 §) vaatimus oman pääoman säilyttämisestä. (Koski, 2017, ss. 67–68, 86). Osakeyhtiön hallitus on velvollinen ilmoittamaan kaupparekisteriin oman pääoman menettämisestä (PRH, 2024). Oman pääoman määrä muuttuu tilikauden aikana siihen kirjattavien voittojen, tappioiden, voitonjaon tai osakepääoman muutosten seurauksena (Kallunki, 2022, s. 42).

Maksuvalmiuden varmentamiseen voidaan käyttää kuukausittaisia kassavirtalaskelmia ja -ennusteita. Erityisen tärkeää kassavarojen riittävyys on yrityksille, joiden toiminta on ollut tappiollista tai yrityksille, jotka ovat kasvuhakuisia ja investoivat tulevaan. Rahoitusressurssien suunnittelussa, kassavirtalaskelman ohella, rahoituslaskelma on tärkeä työkalu. (Koski, 2017, s. 86–88).

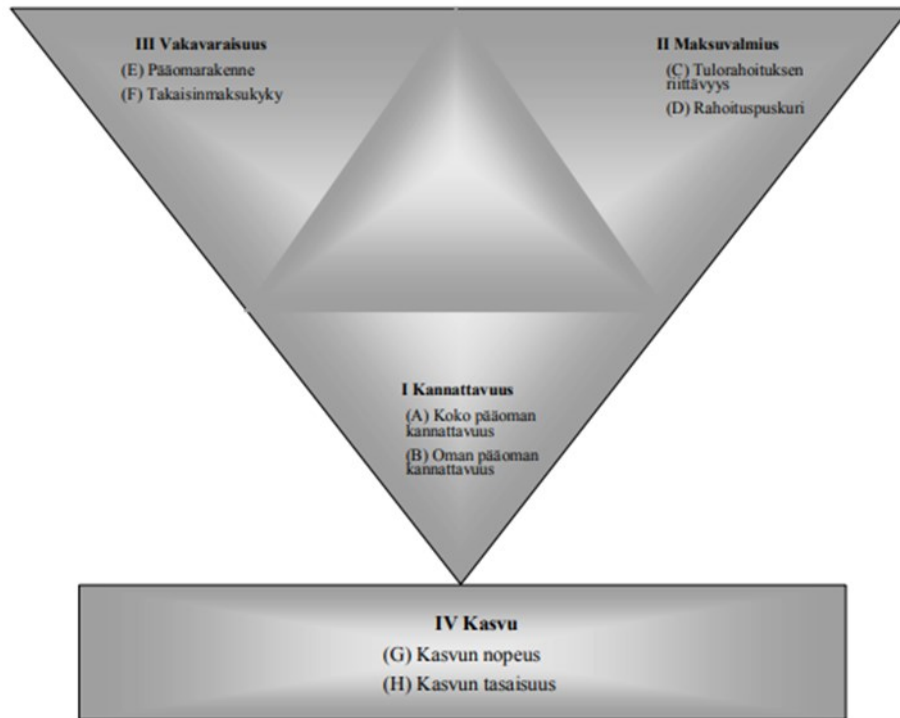
Yrityksen tulevaisuuden arvioimiseksi yhdistetään liiketoiminta-analyysin ja tunnuslukuanalyysin tuottamaa tietoa sekä arvioidaan yrityksen taloudellisen kehittymisen potentiaalia. Ennuste perustuu menneeseen pidemmän aikavälin toteutuneeseen toimintaan ja nykytilaan, yhdistettynä toimialan kehitysnäkymiin ja yrityksen kykyyn menestyä tässä toimintaympäristössä. Ennuste yhdistää kvalitatiiviset ja kvantitatiiviset tietolähteet ja on luotettavimmillaan seuraavan 3–5 vuoden ajanjaksolle. (Ikäheimo, 2019, s. 101)

Toiminnan jatkuvuuden analysoinnissa pyritään muodostamaan kuva yrityksen luottokelpoisuudesta ja riskiluokituksen tekeminen kohdistuu arvioon maksukyvyyn säilymisestä tietyllä ajanjaksolla. Lyhyemmällä aikavälillä merkityksellisiä ovat kassavirran ja maksuvalmiuden tunnusluvut, kun taas pidemmällä aikavälillä korostuvat vakavaraisuuden ja kasvun tunnuslukujen arviot. (Salmi, 2020, 8.3 luku)

3.7 Kasvun vaikutus taloudellisiin toimintaedellytyksiin

Yrityksen taloudellisten toimintaedellytysten tasapaino mahdollistaa yrityksen kasvustrategian onnistumisen. Toimintaedellytyksistä huolehtiminen mahdollistaa yrityksen elinvoimaisuuden, jota hallitsematon kasvu yleensä heikentää. Hallittu kasvu ja mahdollisuus kasvuun edellyttää riittävää kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta. (Kyröläinen & Lius, 2005, ss. 42–43). Ajoittain talouden perustekijät voivat olla epäkunnossa, mikäli yrityksellä on kunnollinen rahoitusasema, jolla hillitä epävarmuutta ja rahoittaa kasvua. Jos kolme neljästä (kannattavuus, vakavaraisuus, maksuvalmius ja kasvu, kts. kuva 14) tai kaikki toimintaedellytykset ovat epäkunnossa, yritys on kriittisessä tilassa ja taloudelliset edellytykset jatkaa toimintaa ovat huonot. Pidemmällä aikavälillä kaikkien neljän osa-alueen on oltava kunnossa. (Salmi, 2020, 10 luku)

Kuva 14. Yrityksen taloudelliset toimintaedellytykset ja kasvu esitettynä Laitisen & Luotosen (1996) yrityksen terveyskolmioon perustuen (Kyröläinen & Lius, 2005, s. 42).

Kasvun ja toimintaedellytysten välisen suhteen tarkasteluun voidaan hyödyntää Laitisen (1989) esittämää tulkintaa yrityksen maksuvalmiudesta ja vakavaraisuudesta kannattavuuden ja kasvunopeuden nelikenttänä (taulukko 2). Ajatuksen on, että maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden muutokset ovat seurausta kasvun ja kannattavuuden välisestä suhteesta. Kannattavuuden ollessa hyvä ja kasvunopeuden hidas yrityksen maksuvalmius ja vakavaraisuus ovat turvattuja pitkällä aikavälillä. Huono kannattavuus ja nopea kasvu sen sijaan johtaa nopeasti Laitisen tulkinnan mukaan rahoituskriisiin tai jopa konkurssiin. Kasvuvauhdin ja taloudellisten toimintaedellytysten välinen riippuvuus ja tasot vaihtelevat monen eri tekijän perusteella, kuten yrityksen omien tavoitteiden, riskinottohalukkuuden ja markkinoiden kasvuvauhdin toimesta, jopa saman toimialan sisällä. (Kyröläinen & Lius, 2005, ss. 43–44, 51–52)

Taulukko 2. Laitisen (1989) kasvun ja kannattavuuden nelikenttä (Kyröläinen & Lius, 2005, s. 51).

		KASVUNOPEUS	
KANNATTAVUUS	HIDAS	NOPEA	
HEIKKO	Välttävä maksuvalmius Välttävä vakavaraisuus	Heikko maksuvalmius Heikko vakavaraisuus	
HYVÄ	Hyvä maksuvalmius Hyvä vakavaraisuus	Kohtuullinen maksuvalmius Kohtuullinen vakavaraisuus	

4 Tutkimuksen toteutus

Maahanmuuttajien yritysten taloudellista kehittymistä ja menestymistä markkinoilla sekä kasvukyvykkyyttä on tutkittu vähemmän. Kokonaiskuvan muodostamiseksi maahan muuttaneiden harjoittamaa yritystoimintaa on tarpeen tutkia laajemmin pidemmältä ajanjaksolta, ja eri toimialat huomioiden. Useamman vuoden tilastotietoja analysoimalla saadaan muodostettua kuvaa rajatun kohderyhmän yritystoiminnan koosta, kehittämisestä, kasvusta, kannattavuudesta, vakavaraisuudesta, elinkaarivaiheesta ja työllistämisestä.

Tilasto- ja muuta tietoa maahan muuttaneista ja Suomessa yritystoimintaa harjoittavista löytyy koko ajan enemmän. Näin ei ole ollut aina, johtuen Suomen verrattain vähäisestä maahan muuttaneiden määrästä. Tietoa Suomeen suuntautuneesta EU- ja ETA-alueen ulkopuolisesta yrittäjyydestä on saatavilla Uudenmaan ELY-keskuksen keräämästä omasta tilastotietoaineistosta. Tässä tutkimuksessa aineistoa on täydennetty Verohallinnon tilastotiedoilla.

4.1 Tutkimusmenetelmä ja tunnuslukujen valinta

Tämän tutkimuksen tutkimusmenetelmäksi valikoitui kvantitatiivinen tutkimustapa. Määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimusaineiston analyysi perustuu aineiston kuvaamiseen ja tulkitsemiseen tilastojen ja numeroiden avulla. Määrällisen aineiston analysoinnissa käytetään kolmea tasoa 1) kuvailevaa (deskriptiivinen), 2) yhteyksiä havainnoivaa ja 3) selittävää tasoa. Määrällinen analyysi aloitetaan tilastollisella kuvaavalla deskriptiivisellä analyysillä eli aineiston ja muuttujien kuvailulla. Aineistosta muodostetaan jakauma- ja tunnuslukutietoja sekä pyritään vastaamaan kysymyksiin, 'mitä', 'minkälainen' tai 'kuinka

paljon' aineistossa on tiettyä tietoa. Lisäksi pyritään kuvailemaan tutkimuksen kohteena olevaa ilmiötä ja sitä miten yleisestä ilmiöstä on kysymys. Kuvailua tehdään esimerkiksi tunnuslukujen, taulukoiden ja grafiikan avulla. (Vilka, 2007, s.14; Jokivuori, 2012)

Tämän tutkimuksen kohdejoukosta muodostettuja tilinpäätös- ja verotietoja analysoidaan erilaisten tunnuslukujen, numeroiden ja tilastotietojen avulla. Aineistosta muodostetaan erilaisia vertailu- ja tunnuslukuja, muutosprosentteja, kaavioita ja taulukoita. Lisäksi tehdään eri aikasarjojen ja erilaisten luokitteluiden analysointia. Tunnuslukuja vertaillaan vuosien välillä ja erilaisiin ohjearvoihin nähden, kuten esimerkiksi Yritystutkimus ry:n julkaisemiin tilinpäätöksen analysointisuosituksiin. Yritystutkimus ry:n tehtävänä on kehittää ja yhtenäistää yritystutkimustoimintaa Suomessa ja se julkaisee tilinpäätösanalyysioppaan uusimpaan lainsäädäntöön, kuten kirjanpito-, osakeyhtiö-, osuustoiminta- ja tilintarkastuslakiin ja kirjanpitoasetukseen perustuen (Yritystutkimus ry, 2017, esipuhe.).

Tutkittavana ja analysoitavana on kohdejoukon yritysten menestyminen ja kasvu markkinoilla, yritysten tilinpäätös- ja muita rekisteri- sekä tilastotietoja hyödyntäen. Aineistoa analysoidaan tilinpäätösanalyysimenetelmällä ja kasvuteorioihin pohjautuen. Tutkimuksessa yritysten tilinpäätösten avainlukuista tarkastellaan yksinkertaistettuja kannattavuuden, velkaantumisen ja maksuvalmiuden tunnuslukuja. Yritystoiminnan laajuutta arvioidaan liikevaihdon, taseen, maksettujen palkkojen ja palkansaajien lukumäärän perusteella ja näistä muodostetuilla luokkakokonaisuuksilla. Kannattavuuden arviointiin sisällytetään tunnusluvuksi liikevoittoprosentti. Vakavaraisuuden todentamisen osalta velkaantumisaste. Maksuvalmiuden tarkastelua tehdään quick ratio -tunnusluvulla. Lisäksi toimintaedellytysten arvioissa huomioidaan tulos ja oman pääoman tilanne.

Kyseiset tunnusluvut valittiin teoriaan pohjaten, niin että ne käsittelevät edellä esiteltyjä talouden toimintaedellytyksiä, ja soveltuvat lisäksi eri kokoisten yritysten ja toimialojen väliseen vertailuun. Merkitystä on lisäksi tiedon saatavuudella ja sellaisen tiedon valinnalla, joka soveltuu otannan kokoluokkaan. Yksittäisen yrityksen tilinpäätösanalyysissä voidaan pureutua syvemmälle ja tarkempiin yksityiskohtiin, kuin suuremman yritysryhmän yhdistettyjen tietojen analyysissä. Tunnuslukuja ja laskentatapoja on lisäksi yksinkertaistettava, osittain tiedon saatavuuden ja osittain toteutuksen mahdollistamisen vuoksi. Suurta tietomassaa ei ole mahdollista analysoida samalla tavalla kuin yksittäistä yritystä. Verohallinnon tuottamat avainluvut on tuotettu suoraan tilinpäätöstiedoista eikä toimialakohtaisia korjauksia ole tehty (Verohallinto, henkilökohtainen tiedonanto, 2024). Tutkimusaineiston saatavuutta rajoittavat myös tietyt lainsäädännölliset seikat liittyen oikeudelliseen muotoon, kuten yksityisten elinkeinonharjoittajien ja henkilöyhtiöiden

vapaammat tilinpäätöskäytännöt sekä pakottavuus julkaista ja viedä tietoja viranomaisrekistereihin, joita ei samalla tavalla ole, kuin esimerkiksi osakeyhtiöillä. Taloudellisia toimintaedellytyksiä ja yleisemmin menestymisen mahdollisuuksia on pyritty mittaamaan ja arvioimaan mahdollisimman laajasti, rajoitteet huomioiden. Kokonaiskuvassa pyritään ymmärtämään ja selvittämään eri tekijöiden välisiä yhteyksiä tutkimuksen tavoitteeseen nähden.

Kasvua arvioidaan liikevaihdon kasvuna suhteessa yritysten omaan kasvuhistoriaan nähden. Sekä liikevaihdon, taseen loppusumman, tuloksen ja työntekijämäärän kasvun suuruutena - ja määrällisenä sekä prosentuaalisena muutoksena (kasvu-%) sekä vuosien välisenä vertailutietona.

Tunnusluvut perustuvat viimeisimmän saatavissa olevan kokonaisen verovuoden tietoihin ja sitä aiempiin tietoihin, kuitenkin takarajana vuosi 2019. Yrityksen taloustietoja arvioidaan lisäksi tilikauden tuloksen (voitollinen / tappiollinen) ja oman pääoman (positiivinen / negatiivinen) osalta. Yrityksen rekisteröintitietojen perusteella muodostuu tieto, onko yritys toimiva vai toimimaton ja missä elinkaaren vaiheessa toimintaa harjoitetaan eli onko yrityksen toiminta uutta, vakiintunutta, toimimatonta vai lakannut. Verohallinnon rekisteritiedoissa toiminta-aika perustuu verorekisterien rekisteröimiseen (Verohallinto, henkilökohtainen tiedonanto, 2024).

4.2 Aineiston esittely ja tarkempi rajaus

Suomeen yrittäjäksi tulevan ulkomaalaisen (EU/ETA-maiden ulkopuolelta) pitää hakea yrittäjän oleskelulupaa (Maahanmuuttovirasto, n.d.-a), joka myönnetään kaksivaiheisessa menettelyssä siten, että Uudenmaan ELY-keskus tekee asiassa osapäätöksen (Valtioneuvoston asetus 1373/2018) ennen Maahanmuuttoviraston päätöstä. Osapäätös sisältää perinteisen yritysanalyysin lisäksi arvion velvoitteidenhoidosta ja yrittäjän toimeentulon turvattuna olemisesta (Ulkomaalaislaki 301/2004 § 79, § 79 a).

Uudenmaan ELY-keskuksen tilastoaineisto on syntynyt yrittäjän oleskelulupahakijoiden tilastoiduista seurantatiedoista. Aineiston perusteella tiedetään mistä Suomeen on muutettu, yritysten päätoimialat, yrittäjien kansalaisuudet, yritysten rekisteröidyt kotipaikat, yhtiömuodot, yritysten kokoluokka, taloudelliset tunnusluvut ja elinkaarivaihe. Laajempaa tutkimusta ei ole tehty tätä tietoa yhdistämällä tai seuraamalla tiettyä yritysryhmää useamman vuoden aikajaksolla, joten tässä tutkimuksessa se pyritään tekemään.

Tutkimusaineistoa on kerätty vuodesta 2018 lähtien, joten kohdejoukkojen muodostaminen aloitetaan tästä ja rajataan vuoteen 2023. Aineisto perustuu yrityksen y-tunnukseen eli mikäli osapääätöksentekohetkellä ei ole ollut tiedossa yrityksen y-tunnusta, yritys rajautuu pois tästä tutkimuksesta. Yhden yrityksen y-tunnus esiintyy yhdessä kohdejoukossa ainoastaan kerran. Päällekkäisyydet useamman yrittäjän tai yrityksen asian useamman käsittelykerran osalta on poistettu. Sen sijaan sama y-tunnus voi esiintyä muissa kohdejoukoissa, mikäli saman yrittäjän asiaa on käsitelty useana vuonna tai yritykseen on hakenut oleskelulupaa useampi yrittäjä eri vuosina. Kohdejoukoista muodostetut koontiraportit mahdollistavat yritysjoukon seurannan pidemmällä aikavälillä ja palvelee näin kasvukykyisyyden ja menestymisen pidempikestoista tarkastelua ja analysointia.

Tämän tutkimuksen aineisto rajataan yrityksiin, joissa toimiville yrittäjille Uudenmaan ELY-keskus on tehnyt myönteisen osapääätöksen eli arvioinut yritystoiminnalla olevan kannattavan liiketoiminnan edellytykset ja turvaavan oleskelulupaa hakeneen yrittäjän toimeentulon. Kielteisen osapääätöksen saaneet jäävät tämän tutkimuksen ulkopuolelle. Arviot yrittäjille on tehty vuosina 2018–2023 ja liiketoiminta on aloitettu kohtuullisessa ajassa oleskeluluvan saamisen jälkeen. Kohdejoukon ajallisena rajauksena käytetään vuosia 2018–2023. Kohdejoukko on muuttanut Suomeen EU:n ulkopuolelta. Anonyymi aineisto sisältää noin 2 500 yrityksen tilinpäätös- ja verotulotietoja. Tutkimuksessa yrityksen taloudellista tilannetta seurataan yrittäjän oleskeluluvan myöntämivuodesta seurantajakson loppuun. Poikkeuksena vuosi 2018, jonka seurantajakso alkaa vasta vuodesta 2019, tiedon saatavuuden vuoksi. Kestoltaan seurantajaksot ovat viidestä vuodesta vuoteen. Poikkeuksena vuosi 2023, jonka seurantajaksolla osalla yrityksistä tiedot voivat olla vajaalta vuodelta. Tietoon vaikuttaa yrityksen ikä ja osapääätöksentekohetki.

Tutkimuksessa kohdejoukoista muodostetaan kohdejoukkokohtaista, että yhteenvetotietoa. Tiedot sisältävät sekä vuosittaisia sarjoja että yksinkertaisia koontihetken, viimeisimmän päättyneen verovuoden tai kalenterivuoden tietoja. Yhteenvetotiedot perustuvat kansalaisuustietoa lukuun ottamatta tiedon hakuhetkeen joulukuuhun 2024. Kansalaisuustieto perustuu seurantajakson tietoon 2019–2023. Kaikkien kohdejoukkojen taloudelliset tiedot on haettu ajanjaksolla 2019–2023. Kohdejoukkokohtaista analysointia tehdään sekä osapääätöksen myöntövuodesta lähtien, jolloin kaikki yritykset ovat aineistossa mukana heti alusta lähtien, että koko seurantakaudelta 2019–2023, jolloin pystytään muodostamaan yritysjoukosta yleisesti laajempaa kuvaa. Tuloksiin kirjataan mikä seurantakausi on kyseessä. Esimerkiksi vuonna 2018 yrittäjän oleskeluluvan saaneiden yrittäjien yritysten kohdejoukko kohtaisia tietoja kerätään aikajaksolta 2019–2023. Vastaavasti vuonna 2019 yrittäjän yritysten tietoja seurataan aikavälillä 2020–2023 ja niin

edelleen. Myöntämivuoden tietojen kohdalla tulee huomioida, että mitä suuremmalla todennäköisyydellä kyseisen vuoden tiedot ovat yritystoiminnan aloitushetkestä riippuvaisia ja näin osalla yrityksistä vajaan vuoden tietoja. Yhteenvedotiedoissa tarkastelua on voitu tehdä koko seurantajaksolta, kaikkien saatavissa olevien tietojen osalta, jolloin osapääätösarvion ajankohtaa ei ole huomioitu.

Tietojen haku yrityksistä aloitetaan vuodesta 2019 ja lopetetaan osassa aineistossa vuoden 2023 loppuun ja osassa joulukuuhun 2024. Perusteena tässä on tiedon saatavuus eli joko kyseessä on tieto, joka perustuu tilinpäätökseen, jolloin tieto rajautuu vuoden 2023 loppuun. Tai kyseessä on muu tieto, joka rajautuu joulukuulle 2024, tiedon hakuhetkeen. Vuosi 2018 on rajattu tietojen osalta tutkimuksesta pois, sillä tilastotietojen saatavuudessa oli rajoitteita eikä vuoden osalta olisi saatu tietoja samassa laajuudessa kuin muilta vuosilta. Lisäksi tietojen tilastointi on aloitettu Uudenmaan ELY-keskuksessa keskellä vuotta 2018, joten joka tapauksessa vuosi olisi ollut vajaamittainen, eikä näin vertailukelpoinen muihin nähden. Vuoden 2023 kohdejoukon osalta analysoinnissa huomioidaan poikkeuksellisen lyhyt seurantajakso ja se, että osa alkavista yrityksistä ei ole toiminut koko vuotta. Viimeisimmän joukon kohdalla analysointi rajautuu enemmän yleisiin tietoihin ja menestymisen arviointiin, eikä kasvukykyisyyttä arvioida. Verohallinnon tuottamasta asiakasluokittelusta käsitellään tässä työssä puhtaasti yrityksen liiketoimintaa ja taloudellisia tietoja sekä maksettuja veroja.

Tietoa ei ole aiemmin analysoitu tässä laajuudessa niin, että nähtäisiin tämän yrittäjäjoukon laajempaa yhteiskunnallista vaikuttavuutta ja elinvoimaisuutta. Yhteiskunnallisella ja kansantaloudellisella vaikuttavuudella tässä tapauksessa tarkoitetaan yritysten menestymistä markkinoilla, niiden kasvun ja kannattavuuden kehittymistä, työllistämistä ja verotulojen määrää.

4.3 Aineiston käsittely ja analyysin perusta

Uudenmaan ELY-keskuksen tilastoaineistosta, vuosilta 2018–2023, suodatettiin ne yritykset (tarkemmin y-tunnukset) per vuosi, joissa toimiville yrittäjille Uudenmaan ELY-keskus on tehnyt myönteisen osapäätöksen kyseisellä ajanjaksolla. Perusteena olivat kannattavan toiminnan edellytykset Suomessa harjoitettavalle liiketoiminnalle. Joukossa on mukana pieni määrä yrityksiä, joiden yrittäjille Maahanmuuttovirasto on tehnyt kielteisen oleskelulupapäätöksen, ELY-keskuksen puoltavasta osapäätöksestä huolimatta. Tilastomateriaalista ei ole mahdollista erottaa näitä yrityksiä. Tutkimuksen lopullisissa tuloksissa luettaessa tämä on otettava huomioon. Yrittäjän oleskelulupahakemukseen tehty kielteinen päätös ei kuitenkaan suoraan tarkoita, ettei yritys olisi toiminnassa, sillä toimintaa

voivat harjoittaa yhtiökumppanit ja työntekijät tai kyseisen henkilön työnteko-oikeus voi perustua muuhun kuin yrittäjyyteen.

Y-tunnusten perusteella Verohallintoa pyydettiin tuottamaan vuosikohtaiset asiakasluokitteluraportit ELY-keskuksen määrittämien tietosisältöjen mukaisesti. Haluttu tietosisältö perustui osittain vastaaviin aiemmin kohdejoukosta tuotettuihin raporteihin ja osittain tässä työssä esitettyyn teoriatietoon. Aiemmin tästä kohdejoukosta muodostetuista asiakasluokitteluraporteista ei ole pyritty analysoimaan toiminnan kasvukykyisyyttä eikä laajemmin vaikuttavuutta, vaan tarkastelua on tehty puhtaasti taloudellisia toimintaedellytyksiä kannattavuutta, vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta arvioimalla. Tähän verrattuna tietosisältöä on muokattu ja täydennetty.

Tilinpäätöksen avainlukujen osalta pohdintaa aiheutti rajoitteet eri oikeudellisten muotojen tilinpäätöskäytänteissä, niiden määrämuotoisuudesta ja julkaistavista tiedoista. Lähinnä tuotetaan osa tiedoista kaikista ja osa pelkästään osakeyhtiöiden osalta, tiedon saatavuuden vuoksi. Lopputuloksena luokittelut tehdään kaikkien yritysten ja oikeudellisten muotojen osalta, mikäli tiedot ovat saatavissa, mutta mikäli tietoa ei ole tai se ei ole tässä laajuudessa saatavilla viranomaisrekistereistä, esimerkiksi aiemmin mainituilla oikeudelliseen muotoon kohdistuvien rajoitteiden vuoksi, luokitteluissa esitetään tällainen tieto ”ei saatavilla” merkinnällä. Otannan perustiedoissa käsiteltävän kansalaisuusasian tiimoilta pohdittiin, onko tarpeen esittää tieto maakohtaisesti vai riittääkö laajempi jako alueittain; eurooppalainen, aasialainen, (pohjois-/etelä) amerikkalainen, afrikkalainen ja oseanialainen. Ja kumpi taho tuottaa tiedon eli ELY-keskus vai Verohallinto. Lopputuloksena päädyttiin siihen, että kansalaisuustieto muodostetaan ELY-keskuksen omasta tilastotiedosta, sillä näin se esittää tarkasti ELY-keskuksen käsittelemien yrittäjien kansalaisuustiedon eikä laajene koskemaan koko yrityksen vastuuhenkilöitä ja heidän mahdollisesti eriäviä kansalaisuustietoja.

Asiakasluokitteluiden ja koottavien raporttien osalta päädyttiin lopulta muotoon, joka sisältää alla olevan kokonaisuuden. Tieto on joko suoraan saatavissa raporteista tai niiden perusteella voidaan laskea kyseiset luvut ja tunnusluvut.

Kohdejoukon perustiedot

- Toimialajakauma
- Oikeudellinen muoto eriteltyinä
- Yritysten aluejakauma Suomessa

Elinkaari

- Toimivuus rekistereiden perusteella, toiminta-aika ja elinkaarivaihe (yrityksen toiminta uutta, vakiintunutta, toimimatonta vai lakannut)

Toiminnan laajuus

- Liikevaihdon kokoluokka (määrä yhteensä ja muutos vuosina 2019–2023)
- Maksetut palkat (määrä yhteensä ja muutos vuosina 2019–2023)
- Maksetut palkat / työntekijämäärä
- Maksetut palkat / liikevaihto
- Palkansaajien lukumäärä (määrä yhteensä ja muutos vuosina 2019–2023)
- Ulkopuoliset palvelut (määrä yhteensä ja muutos vuosina 2019–2023)
- Taseen loppusumma (määrä yhteensä ja muutos vuosina 2019–2023)

Tilinpäätöksen avainlukuja (tunnuslukuja)

- Liiketulosprosentti (tilikauden tulos / liikevaihto), kannattavuuden arviointiin.
- Velkaantumisaste (korollinen vieras pääoma – rahat ja pankkisaamiset / oma pääoma, yksinkertaistettu velat/oma pääoma), vakavaraisuuden arviointiin.
- Quick ratio (rahoitusomaisuus / lyhytaikaiset velat), maksuvalmiuden arviointiin.
- Tilikauden tulos (voitollinen / tappiollinen)
- Oman pääoma (positiivinen / negatiivinen)

Muu tieto

- Nettoverojen määrä (vuosittain)

Lisäksi ELY-keskuksen omasta tietoaaineistosta kootaan seuraava tieto

- Kansalaisuusjakauma (eurooppalainen, aasialainen, (pohjois-/etelä) amerikkalainen, afrikkalaisia, oseanialaisia).

Lisäksi luokitelluista tiedoista lasketaan alla määritetyt yrityksen kasvuun liittyvät määrälliset ja prosentuaaliset tiedot.

Kasvu

- Liikevaihdon muutos-% ja määrän muutos
- Maksettujen palkkojen muutos-% ja määrän muutos
- Henkilöstömäärän muutos-% ja määrän muutos
- Tuloksen muutos-% ja määrän muutos
- Taseen loppusumman muutos-% ja määrän muutos
- Usean vuoden keskimääräinen vuotuinen kasvu kaikista erikseen ja tasoitettu kasvu.

Kohdejoukoista on tähän sisällytetty sekä kyseisen joukon oma seurantajakso että koko tutkimuksen seurantajakson tiedot eli aikajänne vuosilta 2019–2023. Osasta yrityksistä on saatavilla tietoja jo ennen tutkimuksen kohdeyrittäjän oleskeluluvan hakemista ja kyseisen kohdejoukon seurantajakson alkua. On kuitenkin hyvä huomioida, että niin sanottuihin tutkimuksen ulkopuolisiin vuosiin liittyy epävarmuutta sen suhteen, ketkä yrityksessä ovat toimineet yrittäjinä ja ovatko nämä henkilöt olleet maahan muuttaneita yrittäjiä. Ennen myönteisen osapäätöksen tekoa yritystoiminnan perusteella, arvioidussa yrityksessä on voinut työskennellä toinen yrittäjä tai hakija itse. Tässä tapauksessa tiedossa ei myöskään ole muiden kuin hakijan taustatietoja. Lähtömaana voi myös olla EU:n sisämarkkina-alue tai EU / ETA-alueen ulkopuolinen alue, joka on rajauksena tässä tutkimuksessa. Tutkijan oman kokemuksen mukaan yrityskaupoissa pääpaino on kuitenkin myynti ulkomaalaisomistuksesta maahan muuttaneelle, jolloin tiedot täydentävät tutkimuksessa muuten esitettyjä tietoja.

5 Tutkimuksen tulokset ja analysointi

Tässä luvussa käydään läpi luokittelutulokset, tilinpäätösanalyysin mukaisesti tuotetut ja analysoidut tiedot, muodostetut taloudelliset tunnusluvut, kasvuteorioiden ja yrityksen elinkaarivaiheen perusteella tehdyt analysoinnin tulokset sekä tehdyt havainnot.

Kohdejoukko on jaettu kuuteen erilliseen kokonaisuuteen sen mukaan, miten yritysten yrittäjät ovat saaneet myönteisen osapäätöksen hakemukseensa. Seuranta on tehty tästä vuodesta eteenpäin aina vuoden 2023 loppuun. Kohdejoukot on nimetty käsittelyvuoden mukaisesti eli ensimmäinen on nimeltään kohdejoukko 2018. Seuraavat ovat kohdejoukko 2019, kohdejoukko 2020, kohdejoukko 2021, kohdejoukko 2022 ja kohdejoukko 2023.

Osa tiedoista esitetään yhteenvetotietona kaikkien vuosien osalta ja osa nimetyn kohdejoukon eriytettyä tietona tai aikasarjatietona. Kootuissa tiedoissa pyritään selkeästi ilmaisemaan miltä ajanjaksolta se on kerätty ja minä ajankohtana. Esimerkiksi

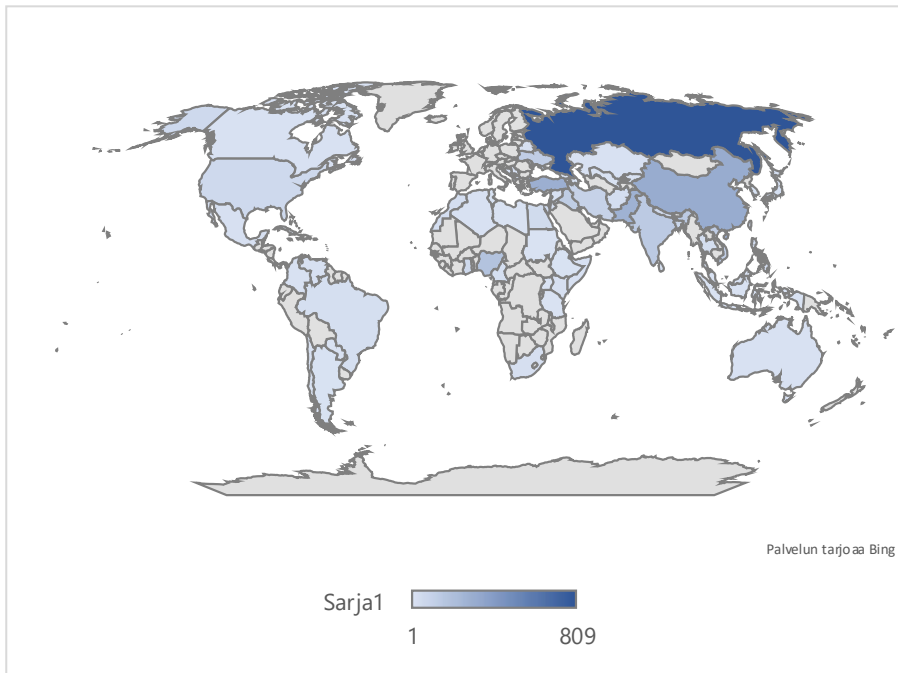
kansalaisuustieto koskee koko joukkoa ja kaikkien vuosien yhteenvetoa. Siinä mukana ovat kaikki yrityksen oleskelulupaa hakeneet, myönteisen osapäätökseen saaneet yrittäjät, ja heidän mahdolliset useammat hakemuskertansa. Hakemuskertoja voi olla useampi, sillä maahan tullessa ensimmäinen oleskelulupa myönnetään aina yhdeksi vuodeksi ja toinen vasta pidemmäksi aikaa. Toisen luvan kestoon vaikuttavat vallitsevat olosuhteet ja se onko tarvetta seurannalle. Luvat ovat kestoaltaan yhdestä neljään vuotta. Näiden jälkeen henkilöllä on mahdollisuus hakea pysyvää oleskelulupaa, jolloin arvioitavaksi tulee enää pieni osa yrittäjinä oleskelulupaa hakevista ja seuranta päättyy tähän. On kuitenkin huomioitava, etteivät kaikki maahan saapumisen jälkeen myönnettyistä oleskeluluvista ole myönnetty samalla perusteella. Yrittäjänä voi toimia maassa myös muun oleskeluluvan perusteella tai yrittäjyys voidaan aloittaa vasta myöhemmin, useamman vuoden Suomessa asumisen jälkeen. Näin ollen kansalaisuustieto ei automaattisesti kertaudu moneen kertaan, mutta varmuudella siitä ei voida poistaa tiettyä osuutta. Esitetty muu luokiteltu tieto perustuu joko poimintahetken tai viimeisimmän päättyneen verovuoden tai kalenterivuoden tietoihin (Verohallinto, henkilökohtainen tiedonanto, 2024). Kohdejoukon sisällä tiedon päällekkäisyyttä ei samalla tavalla esiinny, ainoastaan vertaillen kohdejoukkoja keskenään, ja tämäkin paljon pienemmässä mittakaavassa.

Maahan muuttaneet kohdejoukon yrittäjät ovat tulleet Suomeen Euroopan unionin maiden ulkopuolelta, eivätkä he ole Islannin, Liechtensteinin, Norjan tai Sveitsin kansalaisia. He tarvitsevat pidempiaikaiseen maassa oleskeluun ja työskentelyyn oleskeluluvan. Kohdejoukon perustiedot osiossa käydään läpi yhteenvetona yrittäjien kansalaisuustiedot ja yritysten oikeudellinen muoto, toimiala, aluejakauma ja henkilöstömäärään pohjautuva kokoluokittelutieto sekä näiden kehitys.

5.1.1 Kansalaisuudet

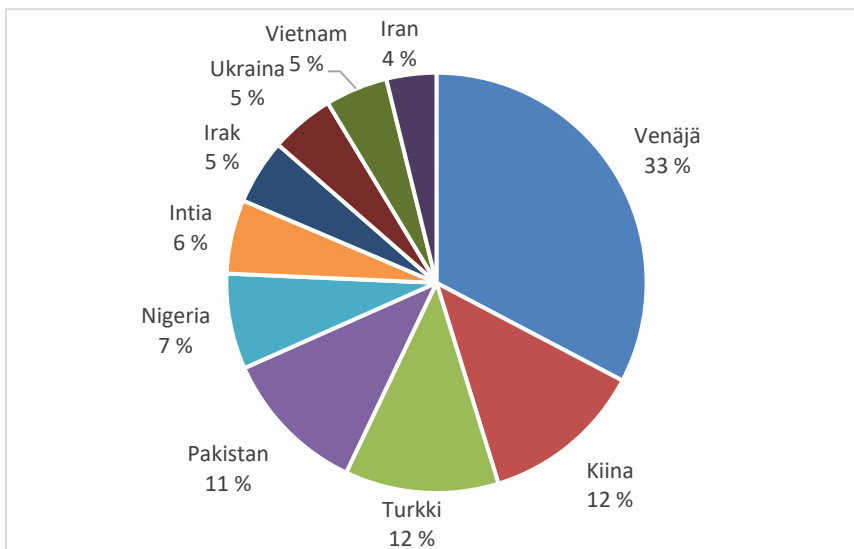
Aikavälillä 2018–2023 yrittäjien kansalaisuudet (kuva 15) jakautuivat määrällisesti maanosittain seuraavasti. Suomeen muuttaneista yrittäjistä Euroopasta tuli 25,3 %, Aasiasta 58,2 %, (pohjois-/etelä) Amerikasta 3,9 %, Afrikasta 12,3 % ja Oseanian alueelta 0,3 %. Kohdejoukon suurin yrittäjryhmä tulee Venäjältä. Tässä maanosajaossa heidän määränsä on jaettu Euroopan ja Aasian välillä suhteessa 70/30, mukailien väestön maantieteellistä jakautumista väestötiheyden perusteella (Wikipedia, 2024).

Kuva 15. Yrittäjien kansalaisuudet alueittain 2018–2023.

Yrittäjien kymmenen suurinta kansalaisuutta (kuva 16) ajalla 2018–2023 olivat 1) Venäjä, 2) Kiina, 3) Turkki, 4) Pakistan, 5) Nigeria, 6) Intia, 7) Irak, 8) Ukraina, 9) Vietnam ja 10) Iran. Eri kansalaisuuksia oli yhteensä 69. Näistä 29 eli 42 % sijoittuu Aasian alueelle. Ja kuten kuvasta 15 nähdään, lähtömaat kattavat kaikki asutut maanosat.

Kuva 16. Yrittäjien TOP 10 kansalaisuudet 2018–2023.

5.1.2 Oikeudellinen muoto

Y-tunnusten perusteella kohdejoukko muodostuu pääasiassa luonnollisista henkilöistä, mukaan lukien elinkeinonharjoittajista, henkilöyhtiöistä ja osakeyhtiöistä. Lisäksi mukana on hyvin pieni määrä ulkomaisten toimijoiden rekisteröimiä sivuliikkeitä ja muita. Yrityksillä on ollut rekistereiden mukaan toimintaa vuoden 2019 ja 2023 välillä. Vuosien mittaan henkilöyhtiöiden prosentuaalinen määrä kyseisen vuoden kokonaisuudesta on selvästi vähentynyt, ollen 22 % vuonna 2018 ja vain 6 % vuonna 2023. Osakeyhtiöiden määrä on vaihdellut välillä 33–44 % ja hienoisen kasvun jälkeen vakiintunut hieman alle 40 %. Luonnollisen henkilön (elinkeinonharjoittajat mukana) harjoittama liiketoiminta on sen sijaan ollut nousevalla käyrällä, ollen 44 % vuonna 2018 ja 56 % vuonna 2023. Perinteisesti luonnollisen henkilön (elinkeinonharjoittaja) harjoittama liiketoiminta on yksinkertaisempaa ja pienimuotoisempaa, kuin osayhtiöillä. Toimintaa harjoitetaan myös yhden yrittäjän toimesta, kun taas henkilöyhtiössä ja osakeyhtiössä yrittäjiksi katsottavia voi olla useampikin. Kehitys näyttäisi seuraavan yleisempää yrittäjyyden trendiä, jossa yksinyrittäjyyden määrä lisääntyy merkittävästi. Pylkkänen (2024) nostaa tämän esiin kirjoituksessaan kertoessaan Suomen yrittäjyyden kehittymisestä 2000-luvulla. Trendi on laajempi eikä pelkästään koske Suomea vaan on havaittavissa vähintään Pohjoismaissa.

5.1.3 Toimialat

Yritysten viisi suurinta toimialaa (taulukko 3) ovat olleet majoitus- ja ravitsemistoiminta, kuljetus- ja varastointi, tukku- ja vähittäiskauppa, ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta ja hallinto- ja tukipalvelutoiminta. Nämä ovat pysyneet vuosien varrella melko vakiintuneina lukuun ottamatta vuotta 2023, jolloin ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta ja hallinto- ja tukipalvelutoiminta ovat jääneet sijoille kuusi ja seitsemän. Näiden tilalle viiden kärkeen on tullut muu palvelutoiminta ja informaatio ja viestintä.

Vuoteen 2021 asti eniten yrityksiä toimi majoitus- ja ravitsemistoiminnassa. Vuonna 2018 luku oli verrattain korkea ja toimialalla toimi 34 % kohdejoukon yrityksistä. Osuus on vähentynyt vuosien mittaan ja vuonna 2023 osuus oli enää 18 %. Seuraavaksi suurin toimialaluokka oli kuljetus ja varastointi, joka on vastaavasti kasvattanut osuuttaan vuosien aikana. Vuonna 2018 tällä alalla toimi kohdejoukon yrityksistä 14 % ja vuonna 2023 jo 30 %. Toimialan kehitys on ohittanut vuonna 2022 ensimmäisenä olleen majoitus ja ravitsemistoiminnan. Sutela (2023) nosti kirjoituksessaan esiin ulkomaalaistaustaisten korkean määrän taksi- ja kuriiripalveluiden tuottajina, joita tämän tutkimuksen kehitysluvut näyttävät tukevan. Vuosina 2018–2022 toimialaluokista kolmanneksi sijoittuu tukku- ja

vähittäiskaupanala, neljänneksi ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta ja viidenneksi hallinto- ja tukipalvelutoiminta. Yritysmäärät ovat vaihdelleen toimialoittain 7–15 % välillä vuoden mukaan. Vuonna 2023 muu palvelutoiminta ja informaatio ja viestinnän alat ovat nousseet kolmannelle ja jaetulle neljännelle sijalle.

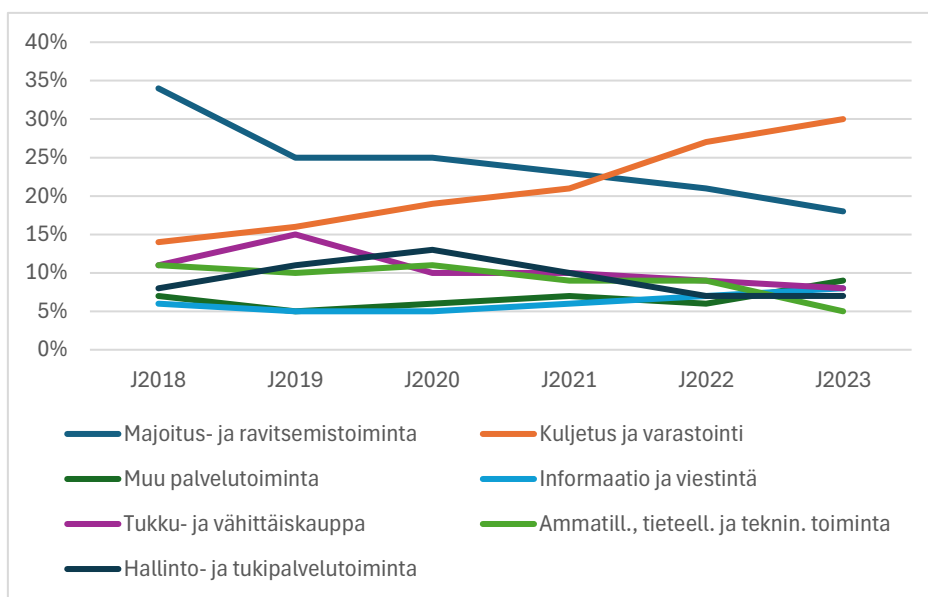
Taulukko 3. Yritysten suurimmat toimialaluokat ja kehitys.

Toimialaluokka	J2018	J2019	J2020	J2021	J2022	J2023
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	34 %	25 %	25 %	23 %	21 %	18 %
Kuljetus ja varastointi	14 %	16 %	19 %	21 %	27 %	30 %
Tukku- ja vähittäiskauppa	11 %	15 %	10 %	10 %	9 %	8 %
Ammatill., tieteell. ja teknin. toiminta	11 %	10 %	11 %	9 %	9 %	5 %
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	8 %	11 %	13 %	10 %	7 %	7 %
Muu palvelutoiminta	7 %	5 %	6 %	7 %	6 %	9 %
Informaatio ja viestintä	6 %	5 %	5 %	6 %	7 %	8 %
Toimialaluokkien osuus kaikista	91 %	87 %	89 %	86 %	86 %	85 %

Vuosien aikana kaksi suurinta toimialaluokkaa majoitus ja ravitsemistoiminta sekä kuljetus ja varastointi ovat olleet selvästi muuta toimintaa suurempaa ja kattaneet lähes puolet (48 % vuonna 2023) kaikesta yritystoiminnasta. Muut toimialaluokat ovat olleet pienempiä, mutta niiden osuudet ovat tasoittuneet vuosien aikana. Vuonna 2023 suurimmat viisi toimialaluokkaa kattoivat enää 85 % kaikista yritysten toimialoista, kun vastaava luku vuonna 2019 oli 91 %.

Kuvassa 17 nähdään suurimpien toimialaluokkien vuosittaiset prosentuaaliset kehityskäyrät. Koronavuosilla on selkeä yhteys ravintola-alan laskevaan käyrään ja kuljetus- ja lähettitoiminnan kasvuun. Muut pienemmät toimialat ovat lähentyneet toisiaan ja toimintaa harjoitetaan myös yhä useammin jollain muulla toimialalla, kuin näillä esitetyillä viidellä suurimmalla.

Kuva 17. Suurimpien toimialojen prosentuaalinen kehitys.

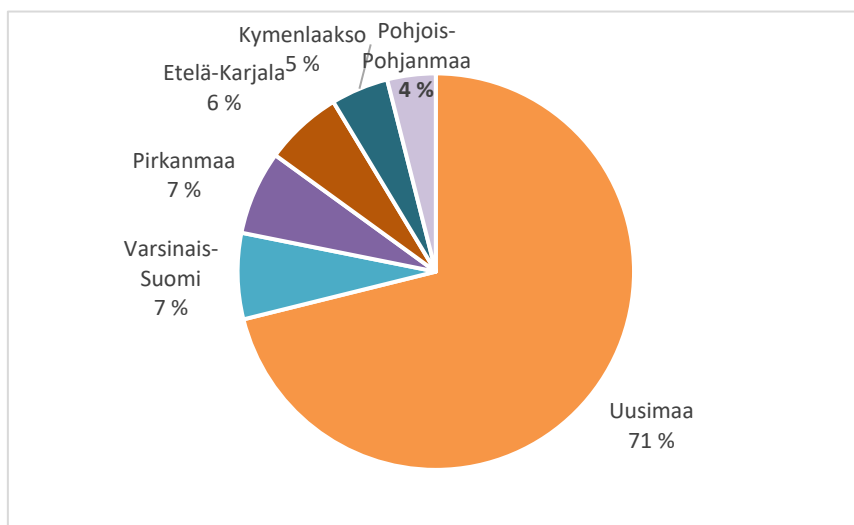
Vertaillen tutkimuksen kohdejoukon toimialoja aloihin, joilla Sutelan (2024) mukaan suomalais- ja ulkomaalaistaustaiset työllistyvät Suomessa eniten vuonna 2023, eli sosiaali- ja terveystalouteen, teollisuuteen ja tukku- ja vähittäiskaupan alalle, voidaan todeta sosiaali- ja terveystalouden loistavan tässä tutkimuksessa poissaolollaan. Tämä johtunee siitä, että sosiaali- ja terveystalouden ammattilaisten useimmat ovat luvanvaraisia eli oikeuteen harjoittaa ammattia on haettava Valviran myöntämä lupa, joka edellyttää esimerkiksi riittävää kotimaisten kielten kielitaitoa ja tietynlaista säädeltyä koulutustaustaa (Valvira, n.d.). Maahan vastikään muuttaneilla kielitaidon kerryttäminen ja ulkomailla suoritetun tutkinnon hyväksyminen vie aikaa. Yrittäjyys ei ole mahdollista ennen ammatinharjoittamisoikeuden myöntämistä. Tukku- ja vähittäiskaupan ala vastaavasti nousee kohdejoukossa sijalle kolme ja neljä ollen keskimäärin 10 % luokkaa kaikista vuosina 2018–2023 toimineista. Teollisuuden toimiala sitä vastoin jää keskimäärin 3 % luokkaan.

Sutela (2024) nostaa havainnoissaan erikseen esiin ulkomaalaistaustaisten työllistymisen erityisesti siivous- ja kiinteistöhuollon, IT-, majoitus- ja ravintola -aloille. Nämä kaikki toimialat löytyvät tämän tutkimuksen kohdejoukkojen suurimpien toimialaluokkien joukosta. Siivous- ja kiinteistöhuolto löytyy toimialaluokasta hallinto- ja tukipalvelutoiminnot ja IT-alan tehtävät informaatio- ja viestintätoimialaluokan alta. Informaatio- ja viestintätoimialaluokan kehityksessä on nähtävillä tasainen, mutta rauhallinen kasvu.

5.1.4 Aluejakauma

Aluejakaumassa suurin osa yrityksistä oli rekisteröity Uudellemaalle. Vuonna 2018 Uudenmaan osuus oli 48 % kohdejoukon yrityksistä. Vuonna 2023 vastaava luku oli noussut 60 %. Vuosien välillä kasvu on ollut suhteellisen tasaista. Uudenmaan osuus koko otannan kotipaikoista oli 57 %. Seuraavaksi eniten kotipaikkoja löytyy Varsinais-Suomesta (6 %), Pirkanmaalta (6 %), Etelä- Karjalasta (5 %), Kymenlaaksosta (4 %) ja Pohjois-Pohjanmaalta (3 %). Muissa maakunnissa prosentiosuudet vaihtelevat välillä 0–2 %. Yritysten kotipaikat kattavat koko Suomen. Vähiten yrityksiä sijoittui Ahvenanmaalle (0 %) ja Keski-Pohjanmaalle (0 %). Tässä tapauksessa 0 prosentti ei tarkoita, ettei yritysten kotipaikkoja olisi kyseisellä alueella, vaan niiden suhteellinen määrä on vähäinen. Lähinnä yksittäisiä kokonaismääriä nähden. Kotipaikkatieto perustuu tietojen poimintahetkeen 12/2024. Alla olevassa kuvassa 18 on esitetty yritysten kotipaikkojen TOP 10 listaus. Uudenmaan osuus nousee tässä jaottelussa 71 %:iin. Toisella ja kolmannella sijalla ovat Varsinais-Suomi ja Pirkanmaa 7 % osuudella. Ero Uudenmaan ja muiden alueiden osuuksien välillä on huomattava.

Kuva 18. Yritysten kotipaikat alueittain, suurimmat vuosina 2018–2023.

5.1.5 Kokoluokittelu

Henkilöstömäärään pohjautuen, yrityksistä mikroyrityksiä eli alle 10 henkilö työllistäviä oli 93,8 %, pienyrityksiä eli alle 50 henkilöä työllistäviä oli 5,9 % ja keskisuuria eli alle 250 henkilöt työllistäviä oli 0,3 %. Suuryrityksiä eli yli 250 henkilöä työllistäviä ei ollut yhtään eli kaikki yritykset menevät Pk-yritysten määritelmän alle. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2022 Suomessa toimivista yrityksistä mikroyrityksiä oli 95,5 %, pienyrityksiä 3,6 %,

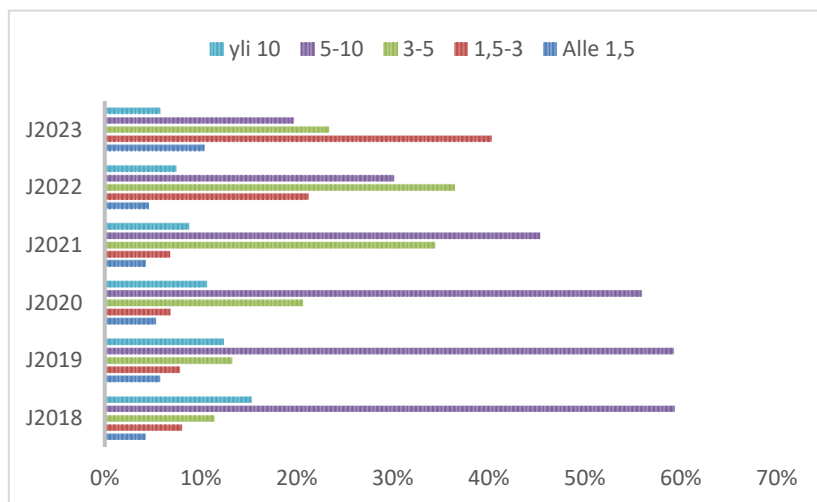
keskisuuria 0,7 % ja suuryrityksiä 0,2 % (Heljala ym., 2023). Verrattaessa koko yrityskantaa kohdejoukon yrityksiin, kohdejoukon yrityksistä pienempi osa toimi mikroyrityksinä ja keskisuurina yrityksinä, ja vastaavasti suurempi osa pienyrityksinä. Suuryrityksiä kohdejoukoissa ei ollut. Osuudet kohdejoukon yritysten ja koko yrityskannan välillä mukailevat lähellä toisiaan.

5.1.6 Elinkaarivaihe

Yrityksen elinkaarivaihetta määritellään tässä tutkimuksessa Verohallinnon rekisteritietojen perusteella. Ollakseen toimiva yritys on tullut rekisteröidä toimintansa vähintään yhteen näistä rekistereistä, ennakkoperintä-, alv- tai työnantajarekisteriin. (Verohallinto, henkilökohtainen tiedonanto, 12/2024).

Vuoden 2024 lopussa kohdejoukkojen yrityksistä alle 1,5 vuotta toimineiden osuus oli keskimäärin 6 %, 1,5–3 vuotta toimineiden 17 %, 3–5 vuotta toimineiden 26 %, 5–10 vuotta toimineiden 41 % ja yli 10 vuotta toimineiden osuus 9 %. Osuudet kohdejoukoittain on esitetty alla olevassa kuvassa (19).

Kuva 19. Elinkaarivaiheet toiminta-ajan perusteella.

Elinkaarimalliajattelun mukaisesti Churchillin ja Lewisin (1983) mallissa pienyritysten katsottiin olevan elinkaaren alkuvaiheessa, keskisuurten elinkaaren keskivaiheilla ja suurten elinkaarensa loppupuolella (Aho & Kaivo-oja, 2014, ss. 10–14). Tähän ajatukseen perustuen tämän tutkimuksen yritykset olisivat lähes kaikki elinkaarensa alkuvaiheilla, sillä ne sijoittuvat suurimmaksi osaksi eri määritelmien mukaan joko mikro- tai pienyritysten luokkaan (Heljala ym., 2023). Työntekijämäärään perustuen mikro- ja pienyritysten osuus kohdejoukosta oli

99,7 %. Kirjanpitolain mukaan mikroyrityksiä oli keskimäärin kohdejoukosta 92 % eli sellaisia, joilla ylittyi vain yksi seuraavista raja-arvoista: tilikauden taseen loppusumma 350 000 euroa, liikevaihto 700 000 euroa, henkilöstöä keskimäärin palveluksessa 10 henkilöä.

Keskimääräinen prosenttiosuus jää tässä hiukan alhaisemmaksi kuin todellinen osuus, sillä tämän tutkimuksen tilastoaineiston luokittelurajat ovat erilaiset kuin kirjanpitolaissa määritellyt. Tutkimuksen liikevaihto- ja taseluokat jäävät kahden luokan väliin verrattaessa kirjanpitolain mukaisiin raja-arvoihin. Kahden luokan väliin jääviä yrityksiä ei voida varmasti erotella toisistaan anonymisoidusta aineistosta. Arvion mukaan ero voi olla ± 2 prosenttiyksikköä. Pienyrityksiä olisi tämän määritelmän mukaisesti kohdejoukossa keskimäärin 2,1 %. Eli yritysten osuus, joilla ylittyi vain yksi seuraavista raja-arvoista: tilikauden taseen loppusumma 6 000 000 euroa, liikevaihto 12 000 000 euroa, henkilöstöä keskimäärin palveluksessa 50 henkilöä (Heljala ym., 2023).

5.2 Kohdejoukko 2018

Y-tunnusten perusteella yrityksiä oli yhteensä 236. Joulukuussa 2024 rekistereissä toimivia oli 54 % (128). Yritykset jakautuivat elinkaarivaiheisiin seuraavasti: uusi 1 % (2), vakiintunut 53 % (126), toimimaton 12 % (29), lakannut 33 % (79). Elinkaari vaiheet on jaoteltu seuraavasti, 1) uusi alle 1,5 vuotta toimineet, 2) vakiintunut yli 1,5 vuotta toimineet, 3) rekistereissä toimimaton ei ole tarkasteluhetkellä toiminnassa oleva mutta ei myöskään lakannut ja 4) lakanneet eli rekistereistä ilmenee toiminnan loppupäivä. Yrityksistä 4 % oli toiminut alle 1,5 vuotta, 8 % 1,5–3 vuotta, 11 % 3–5 vuotta, 59 % 5–10 vuotta ja 15 % yli 10 vuotta. 2 % ei ollut tietoja. (Verohallinto, henkilökohtainen tiedonanto, 12/2024)

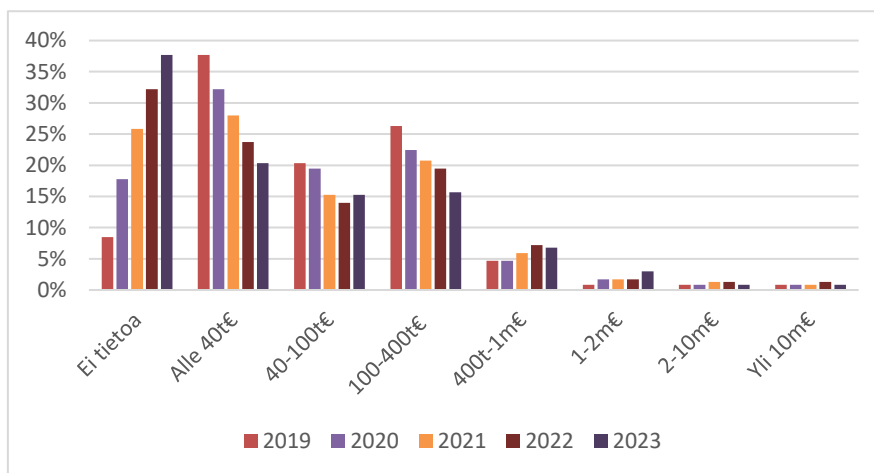
5.2.1 Liiketoiminnan laajuus ja kasvu

Toiminnan laajuus Vuoden 2023 tilinpäätöstietojen perusteella liikevaihtoa kertyi yrityksissä yhteensä 82,6 miljoonaa euroa. Ulkopuoliset palvelut olivat yhteensä 2,6 miljoonaa euroa. Tasearvo oli yhteensä 41,1 miljoonaa euroa. Maksetut palkat olivat yhteensä 9,1 miljoonaa euroa. Palkansaajien lukumäärä oli yhteensä 546 henkilöä. Verojen nettomaksut olivat yhteensä 4,1 miljoonaa euroa. (Verohallinto, henkilökohtainen tiedonanto, 12/2024).

Kohdejoukon yrityksistä suurin osa keskimäärin 28 % sijoittui liikevaihdon kokoluokkaan alle 40 t€, luokka säilyi suurimpana aina vuoteen 2021, jonka jälkeen ei tietoa olevien yritysten määrä nousi suurimmaksi luokaksi, viidentenä toimintavuotena. Vuonna 2019 alle 40 t€ luokan osuus oli 38 % kaikista kohdejoukon toimivista yrityksistä ja vuonna 2023 vastaavasti

20 %. Seuraavaksi eniten keskimäärin 21 % yrityksistä oli liikevaihdon kokoluokassa 100–400 t€, tässäkin kehitys oli tasaisen vähenevä koko seurantajakson. Kolmanneksi eniten keskimäärin 17 % yrityksiä oli 40–100 t€ luokassa, jossa muutos oli maltillisempaa ja yritysten määrä oli vuoden 2023 tiedoissa lähes yhtenevä tästä yhtä suuremman luokan kanssa. Seuraavaksi 6 % sijoittui luokkaan 400–1 m€, 2 % luokkaan 1–2 m€, 1 % luokkaan 2–10 m€ ja 0,9 % luokkaan yli 10 m€ (kuva 20). Ei tietoa olevien yritysten määrä nousi 8 %:sta 38 %:iin seurantajakson aikana.

Kuva 20. Liikevaihtoluokkien osuudet vuosittain, J2018.

Liikevaihtoa kertyi seurantajakson alussa, ensimmäisenä kokonaisuena toimintavuotena vuonna 2019, yrityksissä yhteensä 92,6 miljoonaa euroa. Tiedossa oleva liikevaihtotieto perustui 216 yrityksen tietoihin eli liikevaihtoa kertyi yritystä kohden 428 699 euroa. Vuonna 2023 seurantajakson lopussa liikevaihtoa kertyi yhteensä 82,6 miljoonaa euroa ja 561 931 euroa per yritys. Verrattaessa kokonaisliikevaihdon muutosta näiden vuosien välillä, määrä laski 10,8 %. Vuosia vertaillen yritysten määrä, joista tietoa oli saatavilla, väheni 32 %. Sen sijaan liikevaihdon keskimääräinen kasvu per yritys oli jaksolla 11,1 %. Vastaavalla ajanjaksolla liikevaihdon tasoitettu kasvu (CAGR) per yritys oli 7 %. Joukon kokonaisliikevaihto laski ja yritysten määrä väheni, mutta kasvua syntyi jäljellä olevissa yrityksissä. Vastaavat luvut eri vuosina näkyvät alla olevassa taulukossa (4).

Merkille pantavaa tämän kohdejoukon osalta on vuonna 2021 tapahtunut merkittävä kokonaisliikevaihdon määrän kasvu 126,6 miljoonaan euroon, aiemman vuoden 84,4 miljoonasta. Kasvua aiempaan vuoteen nähden oli 65,5 %. Yritysten määrä oli samaan aikaan vähentynyt 9,8 %. Vuosi 2021 lukeutuu niin sanottuihin koronavuosiin, joten siitäkin näkökulmasta tämän vuoden kehitys on mielenkiintoinen. Kohdejoukko on pystynyt

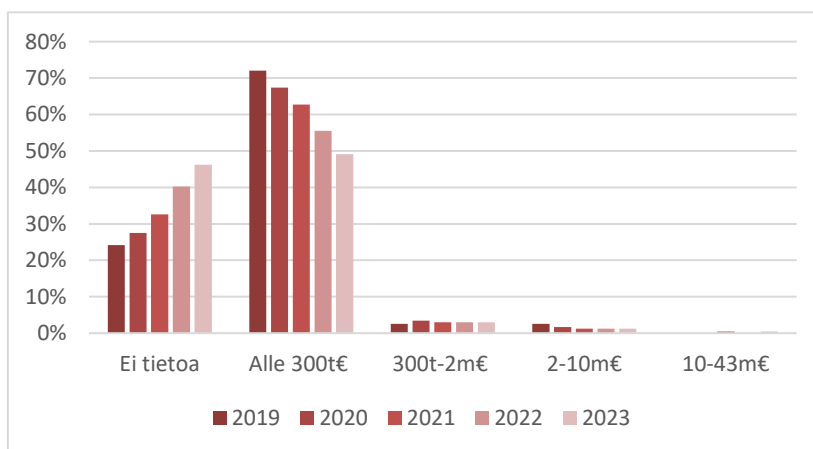
synnyttämään tuloa aikana, jolloin monen muun yrityksen tulonmuodostuksessa on ollut haasteita. Vuoteen 2021 ja 2022 ajoittuu myös kohdejoukon yrityksissä kuljetus- ja varastointitoimialan määrän kasvu ja nouseminen suurimmaksi toimialaksi. Korona-ajan poikkeuksellisen suuri kysyntä kotiin toimitettujen ruoka- ja tavaralähetysten muodossa on luonut kysynnän, johon kohdejoukon yritykset ovat selvästi vastanneet. Vuonna 2023 liikevaihto per yritys on lähtenyt laskuun, mahdollisesti tämän kysynnän laantuessa ja muun taloudellisen tilanteen heiketessä.

Taulukko 4. Liikevaihtotiedot ja kasvu ajalla 2019–2023, J2018.

Vuosi	2019	2020	2021	2022	2023	Keskiarvo	CAGR
Liikevaihto	92 599 052	84 390 903	126 012 862	112 141 933	82 603 808	99 549 712	
Yritysten lukumäärä	216	194	175	160	147	178	
Liikevaihto / yritys	428 699	435 005	720 073	700 887	561 931	569 319	7 %
Liikevaihdon muutos / yritys %		1,5 %	65,5 %	-2,7 %	-19,8 %	11,1 %	
Liikevaihdon muutos / yritys €		6 305	285 069	-19 186	-138 956	33 308	

Tasetiedot toiminnan laajuuden näkökulmasta osoittavat, että valtaosalla yrityksistä tasearvo eli taseen loppusumma jää alle 300 000 euron. Luokassa (kuva 21) oli seurantajakson alussa vuonna 2019 72 % yrityksistä ja lopussa vuonna 2023 49 % kaikista kohdejoukon toimivista yrityksistä. Seuraavasta luokasta 300–2 m€ löytyy tasaisesti 3 % yrityksistä ja seuraavasta 2–10 m€ luokasta 3 %:n osuus vuonna 2019 ja 1,3 %:n osuus vuonna 2023. Luokkaan 10–43 m€ yltää kohdejoukosta ainoastaan yksi yritys vuosina 2021 ja 2023. Vuonna 2019 tasetiedoista ei ole tietoja 24 %:lla yrityksistä ja vastaava luku vuonna 2023 oli noussut 46 %:iin.

Kuva 21. Taseluokkien osuudet vuosittain, J2018.

Tasearvo (taulukko 5) oli vuonna 2019 yhteensä 25,9 miljoonaa ja vuonna 2023 41,1 miljoonaa euroa. Tasearvo kasvoi vuosien välillä 59 %. Parhaimmillaan kasvua oli 78 % vuonna 2023 edelliseen vuoteen nähden. Keskimäärin kasvu oli seurantajaksolla 23 %. Tasearvo tiedossa olevaa yritystä kohden vuonna 2019 oli 144 955 euroa ja vuonna 2023 323 848 euroa, kasvu näitä vuosia vertailemalla oli 123 %. Keskimäärin kasvua syntyi seuranjaksolla 33 % ja tasoitettu kasvu (CAGR) oli 22 %. Tasearvolla mitattuna kasvu on ollut jopa voimakasta. Yritysten määrä, joista tietoja oli saatavilla, väheni vuodesta 2019 vuoteen 2023 nähden 29 %.

Taulukko 5. Tasearvon kehitys, J2018.

Tasearvo	2019	2020	2021	2022	2023	KA	CAGR	2019 / 2023
Tasearvo	25 946 915	24 689 910	38 820 001	23 046 110	41 128 739		12 %	59 %
Taseen kasvu %		-5 %	57 %	-41 %	78 %	23 %		
Yritysten lukumäärä	236	236	236	236	236			
Ei tietoa	57	65	77	95	109			
Toiminnassa olevat	179	171	159	141	127			-29 %
Tasearvo / yritys	144 955	144 385	244 151	163 448	323 848		22 %	123 %
Tasearvo / per yritys kasvu %		-0,4 %	69,1 %	-33,1 %	98,1 %	33 %		

Maksetut palkat jakautuivat palkkaluokittain (kts. taulukko 6) siten, että suurin osa yrityksistä, joilla oli maksettuja palkkoja, sijoittui luokkaan 15–100 t€ maksettuja palkkoja per vuosi. Yrityksistä keskimäärin 24 % oli tässä luokassa seurantajakson ajan. Toiseksi suurimmassa luokassa alle 15 t€ maksettuja palkkoja sijoittui keskimäärin 13 % yrityksistä. Kolmanneksi tulevassa luokassa 100–500 t€ maksettuja palkkoja sijoittui keskimäärin 6 % yrityksistä. Tämä luokka oli ainoa, jonka kehityskäyrä oli nouseva eli yritysten määrä tuplaantui, huolimatta kohdejoukon tiedossa olevien yritysten kokonaismäärän vähenemisestä. Vaikuttavuuden puolesta yhden yrityksen (osuus 0,4 %) sijoittuminen luokkaan 2–5 milj. euroa maksettuja palkkoja on merkityksellistä. Tarkkaa tietoa tämän yrityksen maksamasta palkkojen kokonaismäärästä ei kuitenkaan ole, sillä aineisto on yksittäisen yrityksen osalta anonymisoitu. Maksettujen palkkojen yhteismäärän sijoituessa vuosien aikana välillä 7,3–9,0 miljoonaa, osuus voi olla jopa valtaosa, vähintään 25 % ja jopa yli 60 %. Luokkaan ”ei tietoa palkanmaksusta” sijoittui keskimäärin 57 % yrityksistä. Määrä kehittyi vuoden 2019 50 %:sta vuoden 2023 64 %:iin.

Kuva 22. Yritysten % -osuus luokittain ja vuosittain, J2018 maksetut palkat.

Maksetut palkat	2019	2020	2021	2022	2023	Keskiarvo
Ei tietoa	50 %	53 %	58 %	61 %	64 %	57 %
Alle 15t€	14 %	18 %	13 %	9 %	8 %	13 %
15-100t€	32 %	23 %	22 %	22 %	19 %	24 %
100-500t€	4 %	5 %	6 %	6 %	8 %	6 %
500t-2m€						
2-5m€	0,4 %	0,4 %	0,4 %	0,4 %	0,4 %	0,4 %
Yli 5m€						
Yritysten lukumäärä	236	236	236	236	236	
Maksetut palkat yht.	7 848 348	7 328 735	7 625 465	8 365 781	9 083 584	8 050 383

Maksettujen palkkojen osuus liikevaihdosta (taulukko 7) vaihteli seurantajaksolla 6 %–11 % välillä. Parhaimmillaan maksettujen palkkojen määrä suhteessa liikevaihtoon on ollut 11 % vuonna 2023. Keskimäärin muutos oli seurantajaksolla noin 8 %. Kehitys on ollut suhteellisen tasaista, vaikka mukana ovat myös koronavuodet (2020–2022). Euromääräinen maksettujen palkkojen summa on kasvanut vuoden 2019 7,8 miljoonasta vuoden 2023 9,0 miljoonaan euroa ja kasvua on tullut 16 %. Tasoitettu kasvu (CAGR) oli 3,7 %.

Palkansaajien lukumäärää (taulukko 7) on vähentynyt 5 % vuodesta 2019 vuoteen 2023. Maksetut palkat yhtä palkansaaja kohden ovat sen sijaan kasvaneet noin 10 %. Maksetut palkat per palkansaaja luku on kasvanut merkittävästi (45 %) vuoden 2019 noin 11 500 eurosta vuoden 2023 noin 16 600 euroon. Tarkasteltaessa maksettujen palkkojen määrä palkansaajaa kohti nähdään koko jaksolta tasainen positiivinen kehitys.

Taulukko 6. Maksetut palkat suhteessa liikevaihtoon ja palkansaajien lkm., J2018.

Vuosi	2019	2020	2021	2022	2023	KA	CAGR	2019 / 2023
Liikevaihto	92 599 052	84 390 903	126 012 862	112 141 933	82 603 808			-10,8 %
Maksetut palkat €	7 848 348	7 328 735	7 625 465	8 365 781	9 083 584		3,7 %	16 %
Maksetut palkat / liikevaihto	8 %	9 %	6 %	7 %	11 %	8 %		
Palkansaajien lkm	683	594	596	561	546		-5 %	-20 %
Maksetut palkat /palkansaajien lkm	11491	12338	12794	14912	16637		10 %	45 %

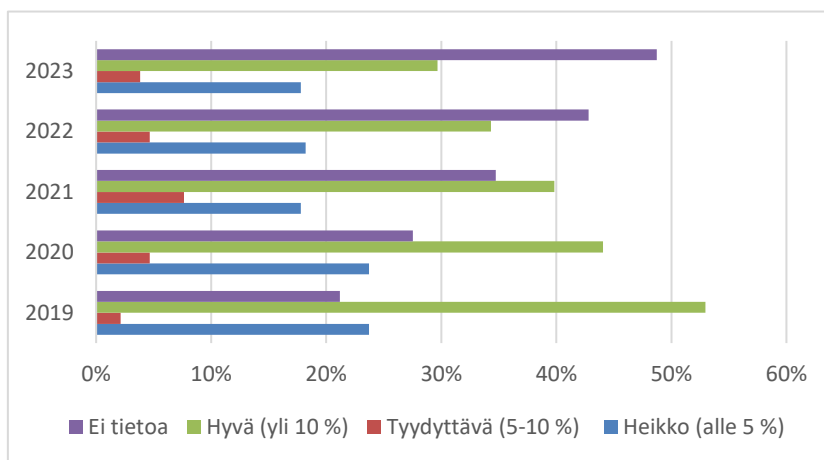
Määrällisesti eniten yrityksiä sijoittuu luokkaan ei palkansaajia. Seuraavaksi eniten luokkaan 1–4 palkansaajaa. Seurantajaksolla kohdejoukon yrityksissä on ollut keskimäärin 5,9 palkansaajaa.

Maksetut verot vuonna 2019 olivat yhteensä 5,0 miljoonaa ja vuonna 2023 4,1 miljoonaa euroa. Verojen nettomaksut vähenivät vuosia vertailemalla – 19 % ja keskimäärin seurantajaksolla 0,2 %.

5.2.2 Taloudelliset toimintaedellytykset tilinpäätösanalyysin perusteella ja kasvun mahdollisuudet

Kannattavuus Kannattavuuden arviointia tehtiin tutkimalla yritysten liikevoittoprosenttia (liikevoitto (-tappio) / liikevaihto). Luokittelua tehtiin Yritystutkimusneuvottelukunta ry:n (2017, s. 65) ohjearvojen mukaisesti: hyvä liikevoittoprosentti on yli 10 prosenttia, tyydyttävä 5–10 prosenttia, heikko alle 5 prosenttia. Yrityksistä keskimäärin 40 %:lla oli hyvä kannattavuus. Hyvän kannattavuuden omaavien yritysten määrä oli kuitenkin laskevaa suhteessa kokonaismäärään. Vuonna 2019 osuus tiedossa olevista yrityksistä oli 53 % ja vuonna 2023 vastaavasti 30 %. Seuraavaksi suurin luokka, eli keskimäärin 20 %, yrityksistä sijoittui heikon kannattavuuden luokkaan. Vuonna 2019 tämän luokan osuus yrityksistä oli 24 % ja vuonna 2023 18 %. Tyydyttävä kannattavuus oli keskimäärin 5 %:lla yrityksistä. Joukko jakaantuu siis sekä hyvän että heikon kannattavuuden yrityksiin ja vähemmistöön jää tyydyttävän kannattavuuden omaavien yritysten määrä (kts. kuva 22). Ei tieto olevien yritysten osuus oli keskimäärin 35 %, ollen vuonna 2019 21 % ja vuonna 2023 jo 49 %.

Kuva 23. Kannattavuuden kehitys, liikevoitto-%, J2018.

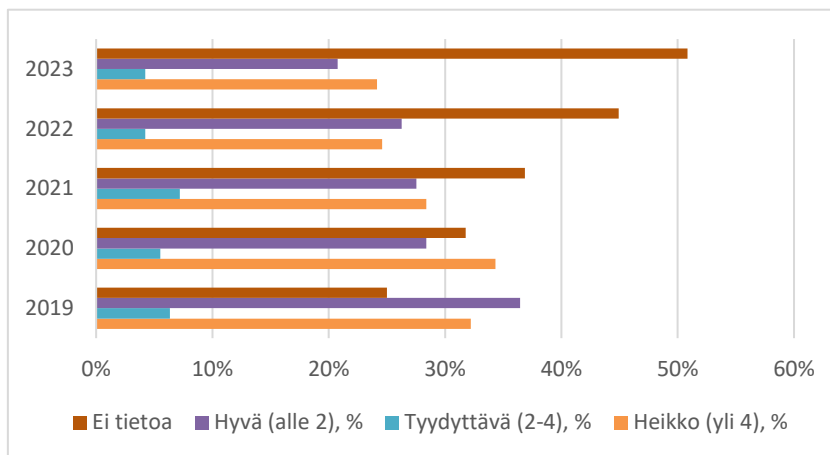

Mikäli vuosittaista kehitystä tarkastellaan vain tiedossa olevien yritysten osalta ja verrataan näitä keskenään, yrityksistä keskimäärin 61 %:lla oli hyvä kannattavuus. Hyvän kannattavuuden omaavien yritysten määrä oli kuitenkin laskevaa suhteessa tiedossa oleviin yrityksiin. Vuonna 2019 osuus yrityksistä oli 67 % ja vuonna 2023 vastaavasti 58 %. Seuraavaksi suurin luokka, eli keskimäärin 31 %, yrityksistä sijoittui heikon kannattavuuden luokkaan. Vuonna 2019 tämän luokan osuus yrityksistä oli 30 % ja vuonna 2023 jo 35 %. Vuonna 2020 ja 2023 heikon kannattavuuden yritysten osuus oli korkeimmillaan, mikä voisi viitata vuoden 2020 osalta korovuoden poikkeukselliseen liiketoimintaympäristöön. Heikon kannattavuuden yritysten osuus on tasaisesti kasvanut lukuun ottamatta vuotta 2021. Tällöin

osuus väheni. Tilannetta voisi selittää esimerkiksi yrityksille maksetut koronatuet (Tilastokeskus, 2022).

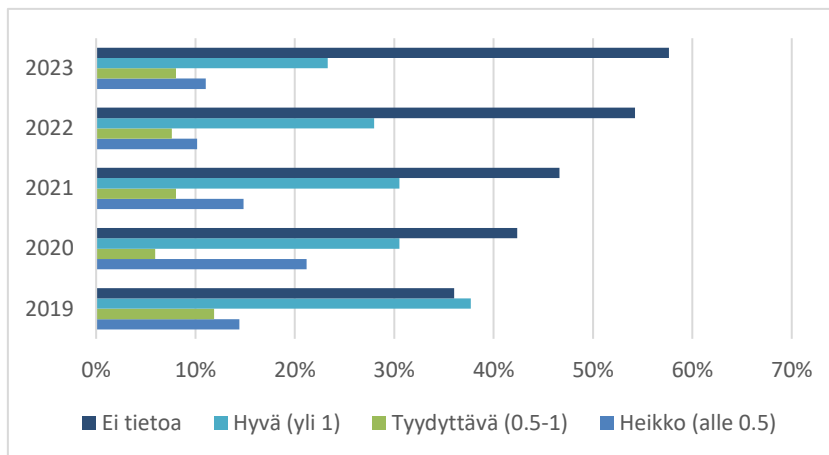
Vakavaraisuus Vakavaraisuuden todentamisen osalta tutkittiin velkaantumistasetta (yksinkertaistettuna velat / oma pääoma). Yritystutkimusneuvottelukunta ry:n (2017, s. 71) ohjeavot ovat seuraavat: hyvä 0,0–2,0, tyydyttävä 2,1–4,0, heikko yli 4. Kohdejoukosta 46 % eli keskimääräisesti eniten yrityksiä oli vakavaraisuudeltaan heikkojen yritysten luokassa (kts. kuva 23). 45 %:lla yrityksistä oli hyvä vakavaraisuus ja 9 %:lla tyydyttävä vakavaraisuuden tilanne. Kehitys oli kaikissa luokissa jokseenkin tasainen, mutta vähenevä. Heikon vakavaraisuuden osalta yritysten määrä väheni, kun taas hyvän vakavaraisuuden yritysten määrä laski seurantajakson loppua kohti. Ei tietoa olevien luokan osuus oli vuonna 2019 25 % ja 2023 51 %.

Kuva 24. Vakavaraisuus, velkaantumistaseen kehitys, J2018.

Maksuvalmius Maksuvalmiuden tarkasteluun käytettiin quick ratio tunnuslukua (rahoitusomaisuus / lyhytaikaiset velat). Yritystutkimusneuvottelukunta ry:n (2017, ss. 74–75) ohjeavot ovat: hyvä yli 1, tyydyttävä 0,5–1, heikko alle 0,5. Hyvä maksuvalmius oli seurantajaksolla keskimäärin 30 %:lla yrityksistä (kts. kuva 24), osuuksien vaihdellessa vuosien välillä 23–38 %:lla yrityksistä. Seuranjakson alussa vuonna 2019 osuus oli 38 % ja seurantajakson lopussa vuonna 2023 pienentynyt määrä oli 23 %. Toiseksi suurin luokka oli heikon maksuvalmiuden luokka ja siihen sijoittui keskimäärin 14 % yrityksistä. Osuus vaihteli vuosien varrella 11–21 % välillä. Osuus oli vähenevä. Tyydyttävä maksuvalmius oli keskimäärin 8 % ja se vaihteli välillä 8–12 %. Ei tietoa olevien luokan osuus oli vuonna 2019 36 % ja vuonna 2023 58 %.

Kuva 25. Maksuvalmius, quick ratio kehitys, J2018.

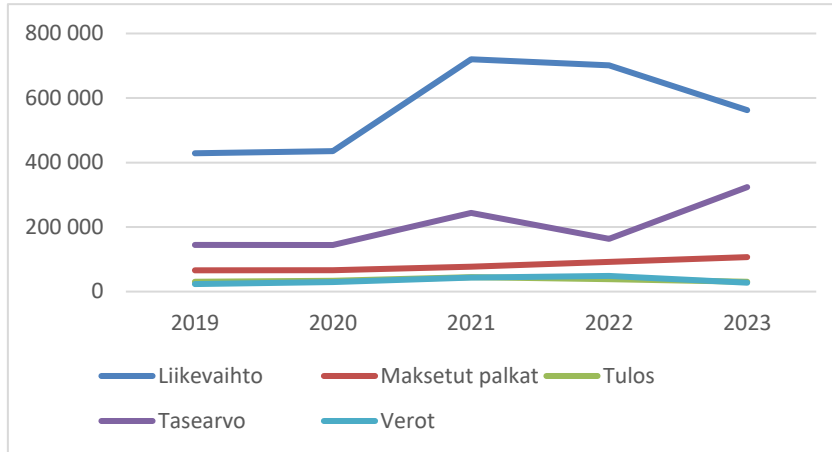

Tulos ja oma pääoma Yrityksen taloustietoja arvioitiin lisäksi tilikauden tuloksen (voitollinen / tappiollinen) ja oman pääoman (positiivinen / negatiivinen) osalta. Voitollisen tilikauden tehneiden yritysten määrä oli kasvava. Vuonna 2019 osuus oli 75 % yrityksistä ja vuonna 2023 jo 82 %. Vastaavasti positiivisen oman pääoman omaavien yritysten määrä (keskimäärin 88 %) pysytteli suhteellisen samana vuosien aikana.

Yhteenvetona toiminnan laajuuden ja taloudellisten toimintaedellytysten kehittymisestä seurantajaksolla esitetään alla aineistosta muodostetun yksittäisen yrityksen keskimääräiset tiedot liikevaihdon, taseen, maksettujen palkkojen, tuloksen ja verojen nettomaksujen kehittymisestä (kuva 25). Liikevaihdon voimakas kasvu ajoittuu toisen ja kolmannen kokonaisen toimintavuoden ajanjaksolle, kunnes neljännen vuoden kohdalla lähtee laskuun. Liikevaihdon kasvun osalta on mielenkiintoista, että vuodet 2020 ja 2021 ovat olleet niin sanottuja koronavuosia ja vaikutus yleisesti osaan yrityksestä on ollut negatiivinen. Tässä tapauksessa yritysjoukon voimakas painottuminen majoitus- ja ravitsemistoimintaan (34 %) ei myöskään ole ollut haitaksi kyseisten vuosien kehitykselle. Liikevaihtopainotteisesta kasvusta on siirrytty seurantakauden viimeisenä vuonna tasepainotteiseksi kasvuksi eli liikevaihdon laskevasta määrästä huolimatta tase per yritys on lähes tuplaantunut (kts. kuva 24). Maksettujen palkkojen määrä ja palkansaajien lukumäärä ovat molemmat kasvaneet tasaisesti koko seurantajakson ajan, huolimatta viimeisten vuosien liikevaihdon määrän laskusta. Vertaillen suoraan vuosia 2019 ja 2023 keskenään, maksettujen palkkojen kehitystä yhtä yritystä kohden, on muutos seurantajakson lopussa 64 % suurempi. Tämä on tarkoittanut yli 5 000 euron lisäystä maksettuihin palkkoihin yhtä työntekijää kohden. Vuonna 2023 maksettuihin palkkoihin työntekijää kohden oli 16 637 euroa, kun se vielä vuonna 2019 oli 11 588 euroa. Palkansaajien lukumäärässä kehitys on tarkoittanut nousua vuoden 2019 5,7

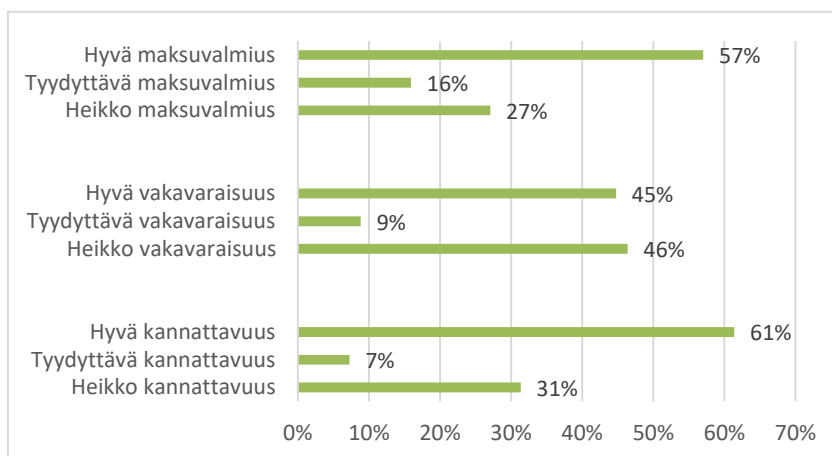
palkansaajamäärästä vuoden 2023 6,4 henkilöön. Tuloksen kehittyminen suhteessa liikevaihtoon on ollut vuosittain hieman laskeva.

Kuva 26. Liiketoiminnan kehitys / yritys, J2018.

Kohdejoukon taloudelliset toimintaedellytykset (kuva 26) olivat seurantajaksolla kannattavuuden ja maksuvalmiuden osalta suurimmalla osalla yrityksistä hyvät. Sen sijaan vakavaraisuuden tiimoilta heikon ja hyvän vakavaraisuuden luokat ovat lähes tasoissa eli hyvän vakavaraisuuden luokkaan jää vähemmän yrityksiä, kuitenkin 45 % osuus kokonaismäärästä. Tiedot on esitetty alla olevassa kuvassa pelkästään tiedossa olleiden yritysten osalta. Laitisen & Luotosen (1996) yrityksen terveyskolmioon perustuen lähes puolella kohdejoukon yrityksistä on erityisen hyvät taloudelliset toimintaedellytykset ja vajaalla 10 %:lla tyydyttävä valmius taloudelliseen menestymiseen.

Kuva 27. Taloudelliset toimintaedellytykset, J2018.

Laitisen (1989) kasvun ja kannattavuuden nelikentän ajatuksen mukaisesti yrityksellä, jolla on sekä hyvä kannattavuus että hyvä maksuvalmius ja vakavaraisuus, on potentiaalia sekä hitaaseen että nopeaan kasvuun. 45 % kohdejoukosta täyttää nämä kriteerit. Hyvän kannattavuuden yrityksillä, eli kohdejoukosta noin 60 %, on lisäksi potentiaalia hitaaseen kasvuun, vaikka esimerkiksi vakavaraisuus tai maksuvalmius eivät olisi hyvällä tasolla. Tilanne saattaa muuttaa yrityksen kannattavuuden heikommaksi, mutta se ei estä kasvun potentiaalisuutta. Heikon kannattavuuden yritysten kohdalla kasvun edellytykset ovat heikot ja erityisesti tilanteessa, missä yhdistyvät lisäksi heikko vakavaraisuus ja maksuvalmius. Kohdejoukosta 27 % ovat tilanteessa, jossa tämän tulkinnan perusteella ei ole edellytyksiä kasvulle.

5.3 Kohdejoukko 2019

Yrityksiä oli yhteensä 331. Joulukuussa 2024 rekistereissä toimivia oli 57 % (188). Yritykset jakautuivat elinkaarivaiheisiin seuraavasti: uusi 1 % (3), vakiintunut 56 % (185), toimimaton 12 % (39), lakannut 31 % (104). Yrityksistä 6 % oli toiminut alle 1,5 vuotta, 8 % 1,5–3 vuotta, 13 % 3–5 vuotta, 59 % 5–10 vuotta ja 12 % yli 10 vuotta. 2 % ei ollut tietoja. (Verohallinto, henkilökohtainen tiedonanto, 12/2024)

5.3.1 Liiketoiminnan laajuus ja kasvu

Toiminnan laajuus Vuoden 2023 tilinpäätöstietojen perusteella liikevaihtoa kertyi yrityksissä yhteensä 41,0 miljoonaa euroa. Ulkopuoliset palvelut olivat yhteensä 3,0 miljoonaa euroa. Tasearvo oli yhteensä 31,4 miljoonaa euroa. ALV-myyntiä kertyi yhteensä 42,9 miljoonaa euroa. Maksetut palkat olivat yhteensä 9,9 miljoonaa euroa. Palkansaajien lukumäärä oli yhteensä 696 henkilöä. Verojen nettomaksut olivat yhteensä 5 097 116 euroa. (Verohallinto, henkilökohtainen tiedonanto, 12/2024)

Kohdejoukon yrityksistä keskimäärin 26 % sijoittui liikevaihdon kokoluokkaan alle 40 t€, 23 % luokkaan 40–100 t€, 20 % luokkaan 100–400 t€, 7 % luokkaan 400–1 m€, 2 % luokkaan 1–2 m€, 1,1 % luokkaan 2–10 m€. Tarkastellessa luokkien muutosta seurantajaksolla voidaan todeta luokkien järjestyksen ja suhteellisen osuuden pysyneen samana ensimmäiset kolme vuotta, jonka jälkeen vuonna 2023 suurimmaksi luokaksi on noussut 19 %:n osuudella 100–400 t€ luokka. Yritysten määrä väheni seurantajaksolla keskimäärin 9 % per vuosi. Ei tietoa olevien yritysten määrä muuttui vuoden 2019 7 %:sta vuoden 2023 39 %:iin.

Liikevaihtoa kertyi yrityksissä seurantajakson alussa vuonna 2019 yhteensä 53,1 miljoonaa euroa. Tiedossa oleva liikevaihtotieto perustui 308 yrityksen tietoihin eli liikevaihtoa kertyi yritystä kohden 172 503 euroa. Vuonna 2023 seurantajakson lopussa liikevaihtoa kertyi yhteensä 41,0 miljoonaa euroa ja 202 983 euroa per yritys. Liikevaihdon keskimääräinen kasvuprosentti per yritys oli 5 %. Liikevaihdon tasoitettu kasvuprosentti oli seurantajaksolla 4,2. Samoin kuin kohdejoukko 2018 kohdalla, tämänkin joukon kokonaisliikevaihto on laskenut yritysten määrän vähentyessä, mutta kasvua on syntynyt jäljellä olevissa yrityksissä. Vuodet 2021 ja 2022 ovat olleet voimakkaamman kasvun vuosia ja vuonna 2023 kasvukäyrä on taittunut ja laskenut aiempaan vuoteen nähden 14 %.

Tasearvon perusteella yrityksistä suurin osa, keskimäärin 66 %, sijoittui kokoluokkaan alle 300 t€, 4 % luokkaan 300–2 m€, 0,5 % luokkaan 2–10 m€, 0,5 % 0,3 % luokkaan 10–43 m€, 29 % ei ollut tietoja. Suurimmassa luokassa oli seurantajakson alussa 77 % yrityksistä ja lopussa 52 % yrityksistä. Vuonna 2019 tasetiedoista ei ole tietoja 19 %:lla yrityksistä ja vastaava luku vuonna 2023 oli noussut 43 %:iin

Kohdejoukon tasearvo oli seurantajakson alussa vuonna 2019 yhteensä 40,0 milj. euroa ja vuonna 2023 31,4 milj. euroa. Tasearvon kasvu oli näiden vuosien välillä negatiivinen -21 %. Vastaavalla ajalla yritysten määrä väheni 29 %. Kasvua syntyi ainoastaan vuonna 2022 aiempaan vuoteen nähden 5 %, muuten kohdejoukon tasearvon kokonaismäärän kasvuluvut ovat negatiivisia. Keskimäärin kasvu oli seurantajaksolla – 5 %. Tasearvo yritystä kohden oli vuonna 2019 noin 149 000 euroa ja vuonna 2023 noin 166 000 euroa, kasvu näiden vuosien välillä oli 11 %. Keskimäärin kasvua per yritys syntyi seurantajaksolla 2,9 % ja tasoitettu kasvu (CAGR) oli 2,8 %. Alle 3 % kasvu on hyvin maltillista eikä kata enää kaikkina seurantajakson vuosina inflaation vaikutuksia ja kuten aiemmin tässä työssä on todettu, kasvua tulisi syntyä vähintään inflaation verran. Inflaation on ollut 6,3 % vuonna 2023, 7,1 % vuonna 2022, 2,2 % vuonna 2021 ja 0,3 % vuonna 2020. (Kangasniemi, 2024). Tarkasteltaessa edelleen tasearvoa per yritys ja näiden vuosittaisia kasvuprosentteja, voidaan todeta kasvun olleen riittävää, inflaatio huomioiden, vuosina 2021 9 %:n ja vuonna 2022 8 %:n kasvulla.

Maksetut palkat jakautuivat palkkaluokittain siten, että yrityksistä keskimäärin 9 % sijoittui palkkaluokkaan alle 15 t€, 27 % luokkaan 15–100 t€, 8 % luokkaan 100–500 t€. Vuonna 2022 yksittäinen yritys on noussut luokkaan 500–2 m€. Suurimmassa luokassa, maksettuja palkkoja 15 000–100 000 euroa per vuosi, oli seurantajakson alussa vuonna 2019 yrityksistä 33 % ja vuonna 2023 22 %. Luokka on ollut seurantajaksolla tasaisesti vähenevä. Vähäinen kasvava kehityskäyrä on ollut ainoastaan luokassa 100–500 t€ maksettuja palkkoja. Siinä alkutilanteen 7 % on noussut jakson lopussa 9 %:iin. Luokkaan ei tietoa maksetuista

palkoista sijoittui keskimäärin 56 % yrityksistä. Määrä kehittyi vuoden 2019 50 %:sta vuoden 2023 63 %:iin.

Maksettujen palkkojen osuus liikevaihdosta vaihteli seurantajaksolla 18 %–24 % välillä. Maksettuja palkkoja oli suhteessa liikevaihtoon huomattavasti enemmän tässä kohdejoukossa kuin kohdejoukossa 2018. Kehitys on ollut suhteellisen tasaista, keskimäärin 20 %. Euromääräinen maksettujen palkkojen summa on kasvanut vuoden 2019 9,6 miljoonasta vuoden 2023 9,9 miljoonaan euroon ja kasvua on tullut 2,6 %. Tasoitettu kasvu (CAGR) seurantajaksolla oli 0,6 %.

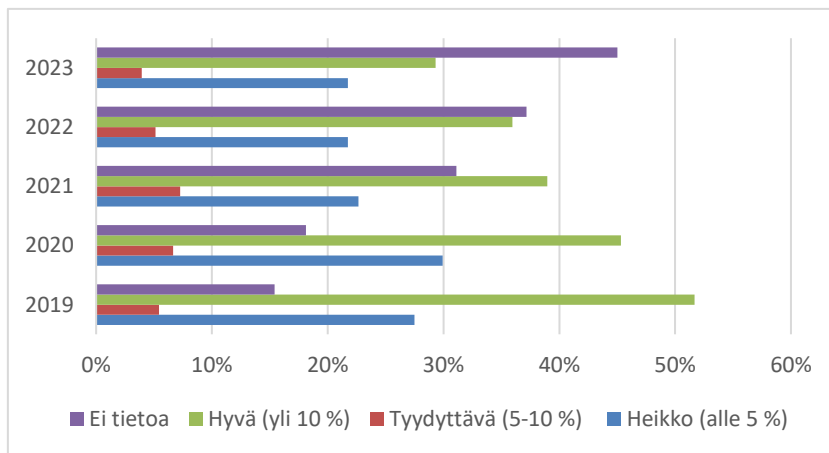
Palkansaajien lukumäärää on vähentynyt 28 % vuodesta 2019 vuoteen 2023. Tasoitettu kasvukehitys on ollut - 8 %. Maksetut palkat yhtä palkansaaja kohden ovat sen sijaan kasvaneet noin 9 %. Maksetut palkat per palkansaaja ovat tässäkin kohdejoukossa kasvanut merkittävästi (42 %) vuoden 2019 noin 10 000 eurosta vuoden 2023 noin 14 200 euroon. Maksettujen palkkojen määrä palkansaajaa kohden on kehittynyt seurantajaksolla tasaisen positiivisesti. (Liite 5). Määrällisesti eniten yrityksiä sijoittuu luokkaan ei palkansaajia. Seuraavaksi eniten luokkaan 1–4 palkansaajaa. Keskimäärin kohdejoukon yrityksissä on ollut seurantajaksolla 5,5 palkansaajaa.

Maksetut verot vuonna 2019 olivat yhteensä 4,9 miljoonaa ja vuonna 2023 5,1 miljoonaa euroa. Verojen nettomaksujen kasvu vuosia vertailemalla oli 4 % ja keskimäärin seurantajaksolla 2 %.

5.3.2 Taloudelliset toimintaedellytykset tilinpäätösanalyysin perusteella ja kasvun mahdollisuudet

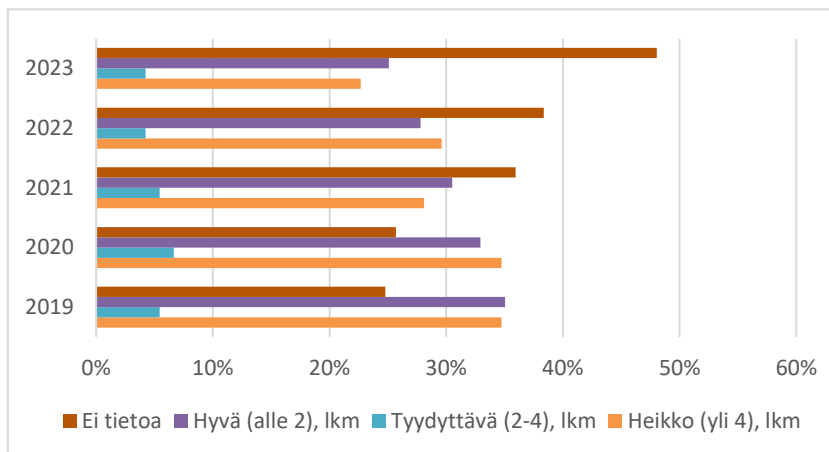
Kannattavuus Yritystutkimusneuvottelukunta ry:n (2017, s. 65) ohjearvojen mukaisesti yrityksistä keskimäärin 40 %:lla oli hyvä kannattavuus. Seurantajakson aikana hyvän kannattavuuden omaavien yritysten määrä laski tasaisesti kokonaismäärään (kts. kuva 27). Vuonna 2019 osuus oli 52 % ja vuonna 2023 29 %. Tässäkin kohdejoukossa toiseksi suurin osuus yrityksistä sijoittui heikon kannattavuuden luokkaan eli keskimäärin 25 % yrityksiä. Vuonna 2019 osuus oli 27 % ja vuonna 2023 22 %. Suurimmillaan heikon kannattavuuden yritysten osuus oli 30 % vuonna 2020 eli koronavuotena ja toisena toimintavuotena. Tyydyttävä kannattavuus oli keskimäärin 6 %:lla yrityksistä. Ei tietoa olevien yritysten osuus oli vuonna 2019 15 % ja vuonna 2023 45 %.

Kuva 28. Kannattavuus, liikevoitto %:n kehitys, J2019.

Vakavaraisuus Yritystutkimusneuvottelukunta ry:n (2017, s. 71) ohjearvojen mukaisesti yrityksistä keskimäärin 30 % oli hyvän vakavaraisuuden luokassa, 30 %:n vakavaraisuus oli heikko ja 5 %:n tyydyttävä (kuva 28). Kehitys oli kaikissa luokissa jokseenkin tasainen. Hyvän vakavaraisuuden yritysten määrä laski ja samaan aikaan ei tietoa olevien yritysten määrä lisääntyi. Heikon vakavaraisuuden omaavien yritysten määrä laski myös. Ei tietoa olevien luokan osuus oli vuonna 2019 25 % ja 2023 48 %.

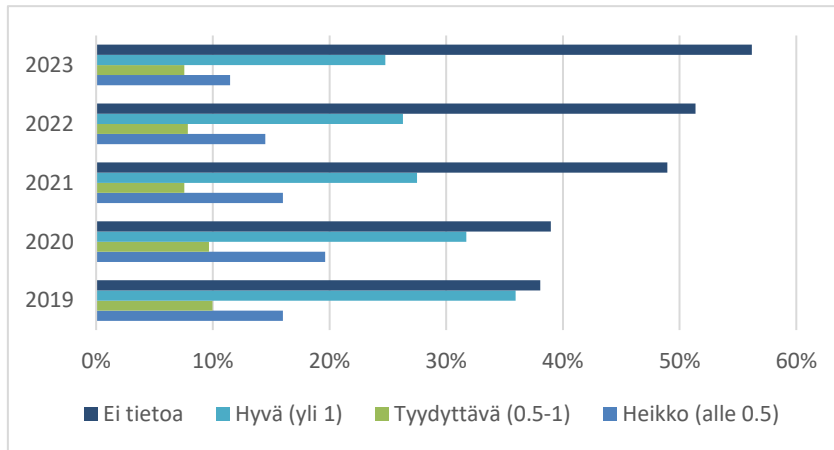
Kuva 29. Vakavaraisuus, velkaantumisasteen kehitys, J2019.

Maksuvalmius Yritystutkimusneuvottelukunta ry:n (2017, ss. 74–75) ohjearvojen mukainen hyvä maksuvalmius oli seurantajaksolla keskimäärin 29 %:lla yrityksistä (kuva 29). Vaihteluväli oli 25–36 % ja kehitys laskeva. Seuranjakson alussa vuonna 2019 osuus oli 36 % ja seurantajakson lopussa vuonna 2023 määrä pieneni 25 %:iin. Heikko maksuvalmius oli keskimäärin 16 %. Kehitys eteni vuoden 2019 16 %:sta vuoden 2023 11 %:iin. Vuonna 2020

osuus oli poikkeuksellisesti jopa 20 %. Tyydyttävä maksuvalmius oli keskimäärin 9 %:lla yrityksistä.

Kuva 30. Maksuvalmius, quick ratio kehitys, J2019.

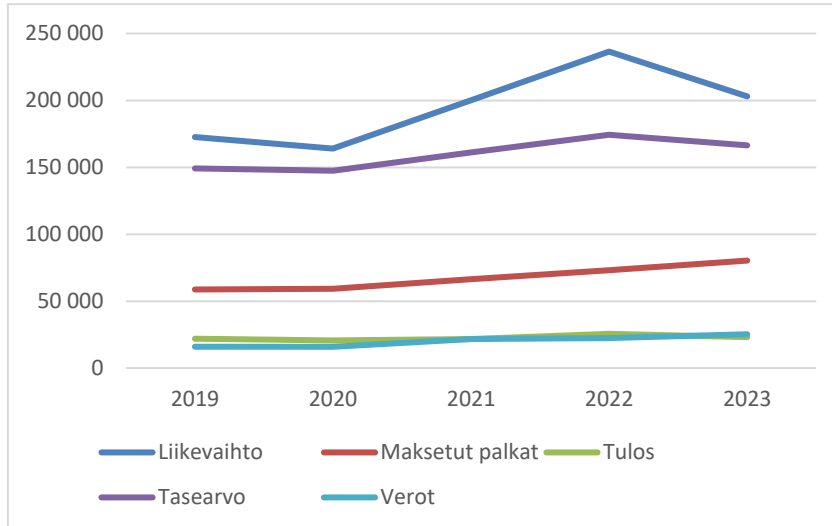

Tulos ja oma pääoma Voitollinen tilikausi oli keskimäärin 86 %:lla yrityksistä. Vertaillen lähtötilannetta vuonna 2019 osuus oli 85 % yrityksistä ja vuonna 2023 88 %. Kasvua syntyi vuosien vertailussa 4 %. Positiivisen oma pääoma oli keskimäärin 78 %:lla yrityksistä. Muutos seurantavuosien alusta jakson loppuun oli 8 % lisäys positiivisen oman pääoman omaavien yritysten määrässä. Molemmissa vuosien väliset vaihteluvälit olivat suhteellisen pieniä.

Yhteenvetona kohdejoukon 2019 toiminnan laajuuden ja taloudellisten toimintaedellytysten kehittymisestä seurantajaksoilla, esitetään alla yksittäisen yrityksen keskimääräiset tiedot liikevaihdon, taseen, maksettujen palkkojen, tuloksen ja verojen nettomaksujen kehittymisestä (kuva 30). Liikevaihdon maltillinen kasvu ajoittuu tässäkin kohdejoukossa toisen ja kolmannen toimintavuoden ajanjaksolle, ja vakiintuu neljäntenä vuotena tai lähtee laskuun. Huomioitavaa tämän joukon osalta vuoden 2018 joukkoon verrattuna on yritysten merkittävän suuri kokoero. Vuoden 2019 kohdejoukon keskimääräinen liikevaihto per yritys oli noin 200 000 euroa kun se vuoden 2018 kohdejoukossa oli keskimäärin noin 570 000 euroa. Verrattaessa seurantajakson alku ja lopputilannetta tämän kohdejoukon osalta voidaan todeta kasvun olleen hyvin maltillista niin liikevaihdon (18 %), tasearvon (11 %) kuin tuloksen (6 %) osalta. Maksetut palkat ovat nousseet huomattavasti enemmän ja niissä vuosien välinen ero oli 37 %, huolimatta palkansaajamäärän hienoisesta laskusta (- 4 %) ja vuoden 2023 liikevaihdon määrällisestä vähenemisestä. Vuonna 2023 maksettuja palkkoja työntekijää kohden oli noin 4 200 euroa enemmän kuin vuonna 2019. Vuonna 2023 maksettuja palkkoja työntekijää kohden oli noin 14 200 euroa, kun se vielä vuonna 2019 oli

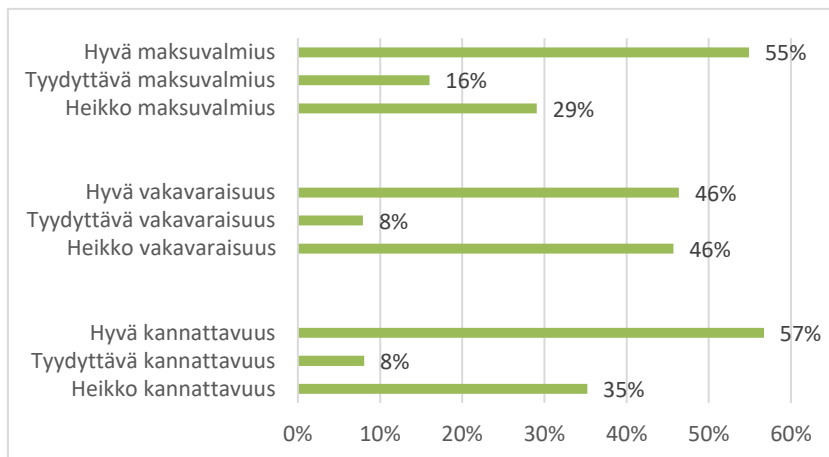
noin 10 000 euroa. Palkansaajien lukumäärän laski vuoden 2019 5,9 henkilöstä vuoden 2023 5,7 henkilöön.

Kuva 31. Liiketoiminnan kehitys / yritys, J2019.

Kohdejoukon taloudelliset toimintaedellytykset olivat seurantajaksolla hyvät kannattavuuden osalta 57 %:lla yrityksistä, maksuvalmiuden osalta 55 %:lla ja vakavaraisuuden osalta 46 %, kun huomioon otetaan vain tiedossa olevat yritykset (kuva 31). Heikot toimintaedellytykset ovat kannattavuuden osalta 35 %:lla yrityksistä, maksuvalmiuden osalta 29 %:lla ja vakavaraisuuden osalta 46 %. Vakavaraisuuden luokat ovat hyvien ja heikkojen osalta tasoissa. Laitisen & Luotosen (1996) mukaan hallittu kasvu edellyttää riittävää kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta. Yrityksen terveyskolmioon perustuen tässäkin kohdejoukossa lähes puolella kohdejoukon yrityksistä on hyvät taloudelliset toimintaedellytykset ja vajaalla 10 %:lla tyydyttävä valmiudet. Sen sijaan noin 30 %:lla on erityisen heikko tilanne ja mahdollisuudet taloudelliseen menestymiseen ovat huonot.

Kuva 32. Taloudelliset toimintaedellytykset, J2019.

Laitisen (1989) kasvun ja kannattavuuden nelikentän mukaisesti 46 %:lla on hyvä potentiaali sekä hitaaseen että nopeaan kasvuun. Hieman suuremmalla osalla eli noin 57 %:lla on potentiaalia hitaaseen kasvuun ilman, että maksuvalmius ja vakavaraisuus liiaksi vaarantuvat, vaikka kannattavuus heikkenisikin. Heikon kannattavuuden yritysten kohdalla kasvun edellytykset ovat heikot ja erityisesti tilanteessa, missä yhdistyvät lisäksi heikko vakavaraisuus ja maksuvalmius. Kohdejoukosta 29 % ovat tilanteessa, jossa tämän tulkinnan perusteella ei ole edellytyksiä kasvuille.

5.4 Kohdejoukko 2020

Yrityksiä oli yhteensä 508. Joulukuussa 2024 rekistereissä toimivia oli 66 % (333). Yritykset jakautuivat elinkaarivaiheisiin seuraavasti: uusi 2 % (10), vakiintunut 64 % (323), toimimaton 14 % (69), lakannut 21 % (106). Yrityksistä 5 % oli toiminut alle 1,5 vuotta, 7 % 1,5–3 vuotta, 21 % 3–5 vuotta, 56 % 5–10 vuotta ja 11 % yli 10 vuotta. 1 % ei ollut tietoja. (Verohallinto, henkilökohtainen tiedonanto, 12/2024)

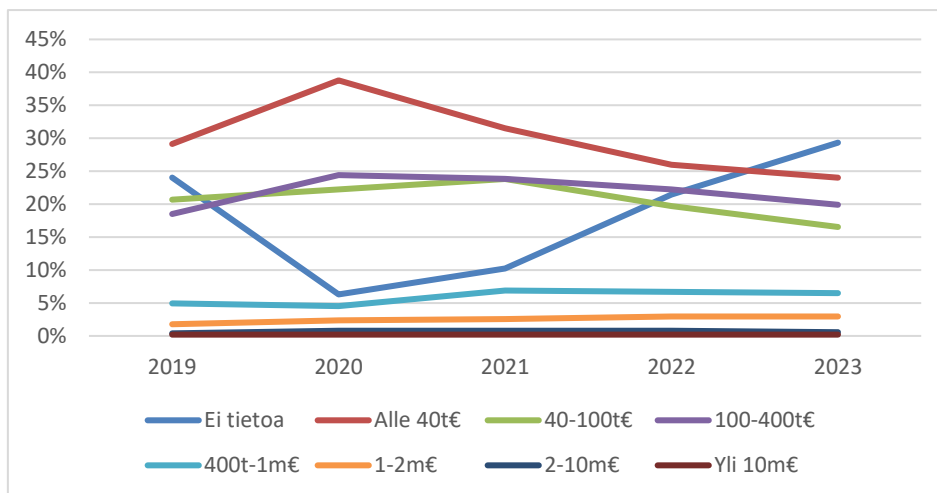
5.4.1 Liiketoiminnan laajuus ja kasvu

Toiminnan laajuus Vuoden 2023 tilinpäätöstietojen perusteella liikevaihtoa kertyi yrityksissä yhteensä 122,3 miljoonaa euroa. Ulkopuoliset palvelut olivat yhteensä 4,7 miljoonaa euroa. Tasearvo oli yhteensä 54,0 miljoonaa euroa. ALV-myyntiä kertyi yhteensä 95,5 miljoonaa euroa. Maksetut palkat olivat yhteensä 18,6 miljoonaa euroa. Palkansaajien lukumäärä oli yhteensä 1 342 henkilöä. Verojen nettomaksut olivat yhteensä 7 268 420 euroa.

(Verohallinto, henkilökohtainen tiedonanto, 12/2024)

Kohdejoukon yrityksistä keskimäärin 30 % sijoittui liikevaihdon kokoluokkaan alle 40 t€, 21 % luokkaan 40–100 t€, 22 % luokkaan 100–400 t€, 6 % luokkaan 400–1 m€, 3 % luokkaan 1–2 m€, 0,7 % luokkaan 2–10 m€ ja 0,2 % yli 10 m€. Yrityksistä 24 % ei ollut tietoja saatavilla vuonna 2019, eli ennen tämän kohdejoukon varsinaisen seurantajakson alkua, mutta vuonna 2020 osuus oli enää 6 %. Suurin osa arvioiduista yrityksistä on tämän perusteella ollut jo toiminnassa olleita yrityksiä, ja karkeasti laskien täysin uusia aloittavia yrityksiä on kohdejoukossa ollut seurantakauden alussa noin 20 %. Vuonna 2020 alle 40 t€ luokka on ollut suurimmillaan 39 %:n osuudella ja vähentynyt tasaisesti vuoden 2023 24 %:iin (kts. kuva 32). Kun taas vastaavasti muut luokat ovat pysyneet suhteellisen tasaisesti kehittyvinä. Keskimäärin yritysten määrä on vähentynyt seurantajaksolla (2020–2023) 9 % vuosivauhtia.

Kuva 33. Yritysten sijoittuminen liikevaihtoluokkiin, J2020.

Liikevaihtoa kertyi yrityksissä seurantajakson alussa vuonna 2020 yhteensä 144,9 miljoonaa euroa. Tiedossa oleva liikevaihtotieto perustui 476 yrityksen tietoihin eli liikevaihtoa kertyi yritystä kohden noin 304 000 euroa. Vuonna 2023 seurantajakson lopussa liikevaihtoa kertyi yhteensä 122,3 miljoonaa euroa ja noin 341 000 euroa per yritys. Liikevaihdon keskimääräinen kasvuprosentti per yritys oli 5,5 %. Liikevaihdon tasoitettu kasvuprosentti oli seurantajaksolla 3,8. Tässä kohdejoukossa, kuten ei aiemmmissakaan, ole enää syntynyt yrityskohtaista kasvua viimeisenä tarkasteluvuotena. Joukon kokonaisliikevaihto on laskenut yritysten määrän vähentyessä, mutta kasvua ei ole syntynyt vuoden 2022 jälkeen, ja tällöinkin se on jäänyt matalaksi 0,8 %:iin. Korkeimmillaan kasvu on ollut 30 % vuonna 2021. Vuonna 2023 lasku aiempaan vuoteen nähden oli 15 %.

Tasearvon perusteella yrityksistä suurin osa, keskimäärin 70 %, sijoittui kokoluokkaan alle 300 t€, 4 % luokkaan 300–2 m€, 0,5 % luokkaan 2–10 m€, 0,5 % luokkaan 10–43 m€, 26

%:sta ei ollut tietoja. Suurimmassa luokassa oli seurantajakson alussa 79 % yrityksistä ja lopussa 58 % yrityksistä. Osuudet mukailevat kohdejoukon 2019 tietoja.

Kohdejoukon tasearvo oli seurantajakson alussa vuonna 2020 yhteensä 40,2 milj. euroa ja vuonna 2023 54,0 milj. euroa. Kasvua vuosien välillä oli 34 %. Parhaimmillaan kasvua oli 45 % vuonna 2023 edelliseen vuoteen nähden. Keskimäärin tasearvon kasvu oli seurantajaksolla 15 %. Tasearvo per yritys oli vuonna 2020 noin 96 000 euroa ja vuonna 2023 noin 168 000 euroa, kasvu oli vuosia verrattaessa merkittävät 76 %. Toisaalta vuosi 2022 on kehittynyt aiempaan vuoteen nähden – 21 %. Keskimäärin kasvua per yritys syntyi seuranjaksolla 26 % ja tasoitettu kasvu (CAGR) oli 20 %. Tasearvolla mitattuna kasvu on ollut jopa voimakasta ja eroaa liikevaihdon kehityksestä. Yritysten määrä väheni 24 % vuodesta 2020 vuoteen 2023.

Maksettujen palkkojen osalta määrällisesti eniten keskimäärin 30 % yrityksistä sijoittuu luokkaan 15–100 t€ maksettuja palkkoja vuodessa. Luokassa oli seurantajakson alussa vuonna 2020 yrityksistä 33 % ja vuonna 2023 25 %. Tilanne oli sama kohdejoukossa 2018 ja kohdejoukossa 2018. Keskimäärin 10 % sijoittui luokkaan alle 15 t€, 8 % luokkaan 100–500 t€, 1 % luokkaan 500–2 m€. Ainoastaan joukon kahdessa suurimmassa palkkaluokissa, 100–500 t€ ja 500–2 m€, on ollut hienoista kasvua. Tämä on merkityksellistä, sillä näissä palkkaluokissa maksettujen palkkojen kokonaismäärä on suurin ja vaikuttavuus näin ollen tärkeä. Muiden luokkien kasvu on ollut hiipuvaa, mitä edemmäs on menty.

Maksettujen palkkojen osuus liikevaihdosta vaihteli seurantajaksolla 10 %–15 % välillä. Tässä kohdejoukossa oli keskimääräistä vähemmän maksettuja palkkoja suhteessa liikevaihtoon, kuin kohdejoukossa 2019 (20 %), mutta enemmän kuin kohdejoukossa 2018 (8 %). Kasvu on ollut tasaista, keskimäärin 12 % vuosittain. Euromääräinen maksettujen palkkojen summa on kasvanut vuoden 2020 16,2 miljoonasta vuoden 2023 18,6 miljoonaan euroon. Vuosien vertailussa kasvu on tullut 14 %. Tasoitettu kasvu (CAGR) koko seurantajaksolla oli 5 %. (Liite 3)

Palkansaajien lukumäärää on vähentynyt 15 % vuodesta 2020 vuoteen 2023. Maksetut palkat per palkansaaja ovat tässäkin kohdejoukossa kasvanut merkittävästi (35 %) vuoden 2020 noin 10 200 eurosta vuoden 2023 noin 13 800 euroon. Maksettujen palkkojen määrä palkansaajaa kohden on kehittynyt seuranjaksolla tasaisen positiivisesti, 10 % tasoitettulla vuosivauhdilla. Määrällisesti eniten yrityksiä noin 50 % sijoittuu tässäkin kohdejoukossa luokkaan ei palkansaajia. Seuraavaksi eniten noin 30 % on luokassa 1–4 palkansaajaa. Keskimäärin kohdejoukon yrityksissä on ollut seurantajaksolla 6,1 palkansaajaa.

Maksetut verot vuonna 2020 olivat yhteensä 8,8 miljoonaa ja vuonna 2023 7,3 miljoonaa euroa. Verojen nettomaksujen kasvu vuosia vertailemalla oli 18 % ja keskimäärin seurantajaksolla – 2 %.

5.4.2 Taloudelliset toimintaedellytykset tilinpäätösanalyysin perusteella ja kasvun mahdollisuudet

Kannattavuus Yritystutkimusneuvottelukunta ry:n (2017, s. 65) ohjearvojen mukaisesti yrityksistä keskimäärin 38 %:lla oli hyvä kannattavuus. Seurantajakson aikana hyvän kannattavuuden omaavien yritysten määrä kuitenkin laski suhteessa kokonaismäärään. Vuonna 2020 osuus oli 45 % ja vuonna 2023 29 %. Tasoitettu kasvu oli – 13 %. Samoin kuin aiemmissa kohdejoukoissa tässäkin toiseksi suurin osuus sijoittui heikon kannattavuuden luokkaan, keskimäärin 28 % yrityksistä. Tässä luokassa tasoitettu kasvu oli – 3 %. Tyydyttävä kannattavuus oli keskimäärin 6 %:lla yrityksistä. Ei tietoa olevien luokan osuus oli keskimäärin 28 % kokonaismäärästä ja tasoitettu kasvu 28 %.

Vakavaraisuus Yritystutkimusneuvottelukunta ry:n (2017, s. 71) ohjearvojen mukaisesti yrityksistä keskimäärin 28 % oli hyvän vakavaraisuuden luokassa, 35 %:n vakavaraisuus oli heikko ja 5 %:n tyydyttävä. Kehitys oli kaikissa luokissa jokseenkin tasainen. Hyvän ja heikon vakavaraisuuden yritysten määrä laski samaan aikaan, kuin ei tietoa olevien yritysten määrä lisäänty. Ei tietoa olevien yritysten määrä oli jo vuonna 2023 43 % kaikista.

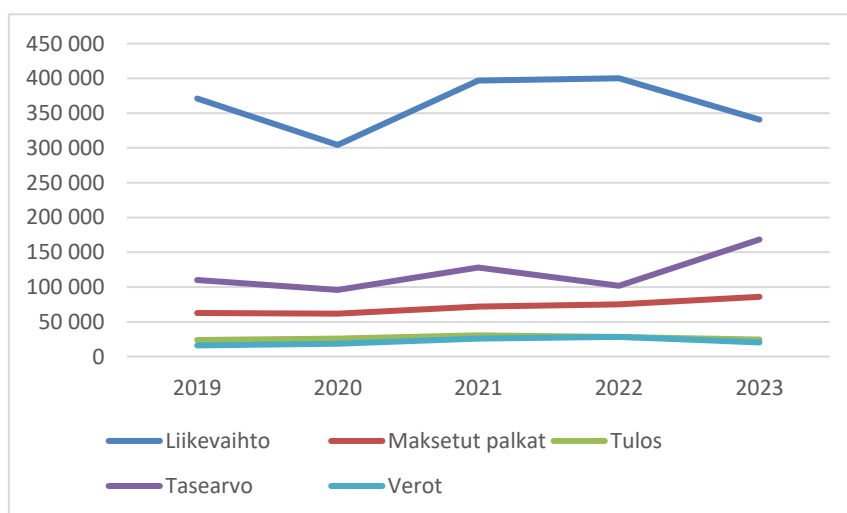
Maksuvalmius Yritystutkimusneuvottelukunta ry:n (2017, ss. 74–75) ohjearvojen mukainen hyvä maksuvalmius oli seurantajaksolla keskimäärin 32 %:lla yrityksistä. Heikko maksuvalmius oli keskimäärin 16 % ja tyydyttävä maksuvalmius 9 %:lla yrityksistä. Ei tietoa olevien yritysten osuus keskimäärin 43 %.

Tulos ja oma pääoma Voitollinen tilikausi oli keskimäärin 85 %:lla yrityksistä. Vertaillen lähtötilannetta vuonna 2020 osuus oli 87 % yrityksistä ja vuonna 2023 85 %. Positiivisen oma pääoma oli keskimäärin 75 %:lla yrityksistä. Vuonna 2020 osuus oli 72 % ja vuonna 2023 79 %.

Yhteenvetona kohdejoukon 2020 toiminnan laajuuden ja taloudellisten toimintaedellytysten kehittymisestä, esitetään alla yksittäisen yrityksen keskimääräiset tiedot liikevaihdon, taseen, maksettujen palkkojen, tuloksen ja verojen nettomaksujen kehittymisestä (kuva 33). Tässä kohdejoukossa liikevaihdon kasvu ajoittuu koko kohdejoukon toiminnan ensimmäiseen ja toiseen vuoteen. Vuonna 2019 toimintaa on kohdejoukossa ainoastaan osalla yrityksistä.

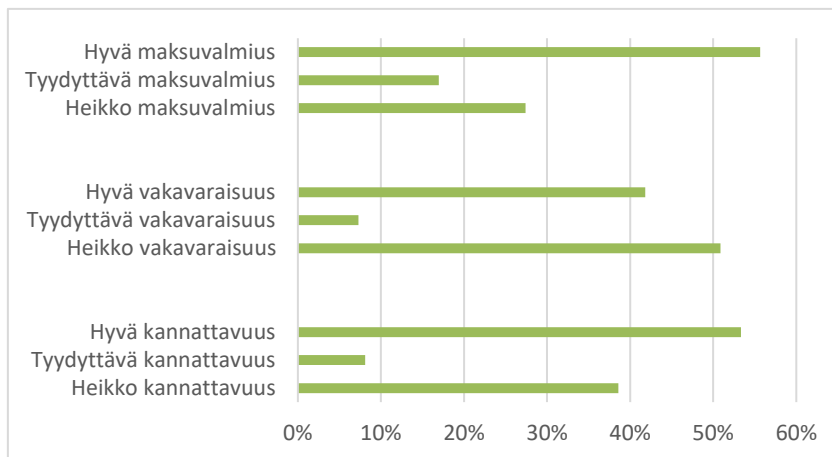
Liikevaihto per yritys on laskenut ensimmäisenä kokonaisena toimintavuotena ja sen jälkeen lähtenyt kasvuun, kunnes kolmantena vuonna on kääntynyt laskuun. Kehityskäyrä näyttäytyy hieman tasaisempana kuin kahden aiemman kohdejoukon vastaavat. Verrattaessa seurantajakson loppu- ja alkutilannetta voidaan todeta kasvun olleen tässäkin maltillista liikevaihdon (12 %) osalta, tuloksen (2 %) osalta hyvin pientä, mutta tasearvon (76 %) osalta jo merkittävää. Maksetut palkat ovat kasvaneet 37 % vuosien välisessä vertailussa. Vuonna 2023 maksettuja palkkoja työntekijää kohden oli noin 4 350 euroa enemmän kuin vuonna 2020. Vuonna 2023 maksettuja palkkoja työntekijää kohden oli noin 13 800 euroa, kun se vielä vuonna 2019 oli noin 9 500 euroa. Palkansaajien lukumäärän muutos vuoden 2019 6,6 henkilöstä vuoden 2023 6,2 henkilöön oli – 6 %. Kuitenkin tarkastellessa vuotta 2020, jolloin koko yritysjoukko on aloittanut toimintansa, palkansaajien lukumäärä per yritys on laskenut 6,0 henkilöön verrattaessa tätä vuoden 2023 kanssa kasvua on syntynyt 3 %.

Kuva 34. Liiketoiminnan kehitys / yritys, J2020.

Kohdejoukon taloudelliset toimintaedellytykset olivat seurantajaksolla hyvät kannattavuuden osalta 53 %:lla yrityksistä, maksuvalmiuden osalta 56 %:lla ja vakavaraisuuden osalta 42 %, kun huomioon otetaan vain tiedossa olevat yritykset (kuva 34). Heikot toimintaedellytykset ovat kannattavuuden osalta 39 %:lla yrityksistä, maksuvalmiuden osalta 27 %:lla ja vakavaraisuuden osalta 51 %. Vakavaraisuuden luokista heikkojen osuus on tässä kohdejoukossa ensimmäistä kertaa suurempi kuin hyvän vakavaraisuuden omaavien yritysten osuus. Laitisen & Luotosen (1996) yrityksen terveystriangelin perustuen tässä kohdejoukossa noin 40 %:lla on erityisen hyvät taloudelliset toimintaedellytykset ja 7 %:lla tyydyttävä valmiudet. Sen sijaan noin 30 %:lla on erityisen heikko tilanne ja mahdollisuudet taloudelliseen menestymiseen ovat huonot.

Kuva 35. Taloudelliset toimintaedellytykset, J2020.

Laitisen (1989) kasvun ja kannattavuuden nelikentän mukaisesti 42 %:lla on hyvä potentiaali sekä hitaaseen että nopeaan kasvuun. Hieman suuremmalla osalla eli noin 53 %:lla on potentiaalia hitaaseen kasvuun ilman, että maksuvalmius ja vakavaraisuus liiaksi vaarantuvat, vaikka kannattavuus heikkenisikin. Heikon kannattavuuden yritysten kohdalla kasvun edellytykset ovat heikot ja erityisesti tilanteessa, missä yhdistyvät lisäksi heikko vakavaraisuus ja maksuvalmius. Kohdejoukosta 27 % ovat tilanteessa, jossa tämän tulkinnan perusteella ei ole edellytyksiä kasvulle.

5.5 Kohdejoukko 2021

Yrityksiä oli yhteensä 558. Joulukuussa 2024 rekistereissä toimivia oli 77 % (427). Yritykset jakautuivat elinkaarivaiheisiin seuraavasti: uusi 1 % (6), vakiintunut 75 % (421), toimimaton 7 % (40), lakannut 16 % (91). Yrityksistä 4 % oli toiminut alle 1,5 vuotta, 7 % 1,5–3 vuotta, 34 % 3–5 vuotta, 45 % 5–10 vuotta ja 9 % yli 10 vuotta. 0 % ei ollut tietoja. (Verohallinto, henkilökohtainen tiedonanto, 12/2024)

5.5.1 Liiketoiminnan laajuus ja kasvu

Toiminnan laajuus Vuoden 2023 tilinpäätöstietojen perusteella liikevaihtoa kertyi yrityksissä yhteensä 140,0 miljoonaa euroa. Ulkopuoliset palvelut olivat yhteensä 5,7 miljoonaa euroa. Tasearvo oli yhteensä 77,2 miljoonaa euroa. ALV-myyntiä kertyi yhteensä 110,7 miljoonaa euroa. Maksetut palkat olivat yhteensä 24,1 miljoonaa euroa. Palkansaajien lukumäärä oli yhteensä 1 614 henkilöä. Verojen nettomaksut olivat yhteensä 10 067 673 euroa. (Verohallinto, henkilökohtainen tiedonanto, 12/2024)

Kohdejoukon yrityksistä keskimäärin 31 % sijoittui liikevaihdon kokoluokkaan alle 40 t€, 24 % luokkaan 40–100 t€, 23 % luokkaan 100–400 t€, 7 % luokkaan 400–1 m€, 3 % luokkaan 1–2 m€, 0,9 % luokkaan 2–10 m€ ja 0,2 % yli 10 m€. Tarkastellessa luokkien muutosta seurantajaksolla voidaan todeta muutoksen osuuksissa olleen maltillista. Yritysten määrä väheni seurantajaksolla keskimäärin 7 % per vuosi.

Liikevaihtoa kertyi yrityksissä seurantajakson alussa vuonna 2021 yhteensä 145,1 miljoonaa euroa. Tiedossa oleva liikevaihtotieto perustui 524 yrityksen tietoihin eli liikevaihtoa kertyi yritystä kohden 276 822 euroa. Vuonna 2023 seurantajakson lopussa liikevaihtoa kertyi yhteensä 139,6 miljoonaa euroa ja 306 125 euroa per yritys. Liikevaihdon keskimääräinen kasvuprosentti per yritys oli 9 %. Liikevaihdon tasoitettu kasvuprosentti oli seurantajaksolla 5. Tämänkin kohdejoukon kokonaisliikevaihto on laskenut ja yritysten määrä vähentynyt, mutta kasvua on syntynyt jäljellä olevissa yrityksissä. Vuonna 2023 kasvua on syntynyt edelliseen vuoteen nähden jopa 40 %.

Tasearvon perusteella yrityksistä keskimäärin 73 %, sijoittui kokoluokkaan alle 300 t€, 5 % luokkaan 300–2 m€, 0,2 % luokkaan 2–10 m€, 0,3 % luokkaan 10–43 m€, 21 % ei ollut tietoja. Suurimmassa luokassa oli seurantajakson alussa 78 % yrityksistä ja lopussa 66 % yrityksistä. Vuonna 2021 tasetiedoista ei ole tietoja 15 %:lla yrityksistä ja vastaava luku vuonna 2023 oli noussut 27 %:iin.

Kohdejoukon tasearvo oli seurantajakson alussa vuonna 2021 yhteensä 70,2 milj. euroa ja vuonna 2023 77,2 milj. euroa. Tasearvon kasvu oli näiden vuosien välillä 10 %. Vastaavalla ajalla yritysten määrä väheni 14 %. Kasvua syntyi vuonna 2023 aiempaan vuoteen nähden 32 %. Aiemman vuoden 2022 kasvu vuoteen 2021 nähden oli negatiivinen 17 %.

Keskimäärin kasvu oli seurantajaksolla 8 %. Tasearvo yritystä kohden oli vuonna 2021 148 453 euroa ja vuonna 2023 noin 190 659 euroa, kasvu näiden vuosien välillä oli 28 %.

Keskimäärin kasvua per yritys syntyi seurantajaksolla 17 % ja tasoitettu kasvu (CAGR) oli 13 %.

Maksetut palkat jakautuivat palkkaluokittain siten, että yrityksistä keskimäärin 10 % sijoittui palkkaluokkaan alle 15 t€, 29 % luokkaan 15–100 t€, 9 % luokkaan 100–500 t€ ja 1 % luokkaan 500–2 m€. Suurimmassa luokassa oli seurantajakson alussa vuonna 2021 yrityksistä 31 % ja vuonna 2023 27 %. Vähäinen kasvava kehityskäyrä on nähtävissä luokassa 100–500 t€ maksettuja palkkoja. Siinä alkutilanteen 8,8 % on noussut jakson lopussa 9,5 %:iin. Määrä on pieni, mutta merkityksellisempää mitä suurempi maksettujen

palkkojen kokonaismäärä on. Luokkaan ei tietoa maksetuista palkoista sijoittui keskimäärin 51 % yrityksistä. Määrä kehittyi vuoden 2021 49 %:sta vuoden 2023 54 %:iin.

Maksettujen palkkojen osuus liikevaihdosta vaihteli seurantajaksolla 16 %–22 % välillä. Euromääräinen maksettujen palkkojen summa on kasvanut vuoden 2021 22,5 miljoonasta vuoden 2023 24,1 miljoonaan euroon ja kasvua on ollut 7 %. Tasoitettu kasvu (CAGR) seurantajaksolla oli 4 %.

Palkansaajien lukumäärää on kasvanut 3 % vuodesta 2021 vuoteen 2023. Maksetut palkat yhtä palkansaaja kohden ovat kasvaneet 4 %. Maksetut palkat per palkansaaja on pysynyt seurantajaksolla suhteellisen tasaisena vuoden 2021 noin 14 400 eurosta vuoden 2023 noin 14 900 euroon. Määrällisesti eniten yrityksiä sijoittuu luokkaan ei palkansaajia (50 %). Seuraavaksi eniten luokkaan 1–4 palkansaajaa (32 %). Keskimäärin kohdejoukon yrityksissä on ollut seurantajaksolla 6 palkansaajaa.

Maksetut verot vuonna 2021 olivat yhteensä 8,9 miljoonaa ja vuonna 2023 10,1 miljoonaa euroa. Verojen nettomaksujen kasvu vuosia vertailemalla oli 13 % ja keskimäärin seurantajaksolla 7 %.

5.5.2 Taloudelliset toimintaedellytykset tilinpäätösanalyysin perusteella ja kasvun mahdollisuudet

Kannattavuus Yritystutkimusneuvottelukunta ry:n (2017, s. 65) ohjearvojen mukaisesti yrityksistä keskimäärin 44 %:lla oli hyvä kannattavuus. Seurantajakson aikana hyvän kannattavuuden omaavien yritysten määrä kuitenkin laski suhteessa kokonaismäärään. Vuonna 2021 osuus oli 49 % ja vuonna 2023 38 % (kuva 38). Luokan tasoitettu kasvu (CAGR) oli – 12 %. Tässäkin kohdejoukossa toiseksi suurin osuus sijoittui heikon kannattavuuden luokkaan eli keskimäärin 28 % yrityksiä. Vuonna 2021 osuus oli 25 % ja vuonna 2023 29 % eli heikosti kannattavien yritysten osuus lisääntyi seurantajakson edetessä. Tasoitettu kasvu oli 8 %. Tyydyttävä kannattavuus oli keskimäärin 6 %:lla yrityksistä.

Vakavaraisuus Yritystutkimusneuvottelukunta ry:n (2017, s. 71) ohjearvojen mukaisesti yrityksistä keskimäärin 35 % oli hyvän vakavaraisuuden luokassa, 32 %:n vakavaraisuus oli heikko ja 5 %:n tyydyttävä. Hyvän vakavaraisuuden yritysten määrä laski vuoden 2021 38 %:sta vuoden 2023 32 %:iin (kuva 39). Tasoitettu kasvu oli – 8 %. Heikon vakavaraisuuden omaavien yritysten määrän kehitys oli laskeva eli vuoden 2021 33 % osuus laski vuoden

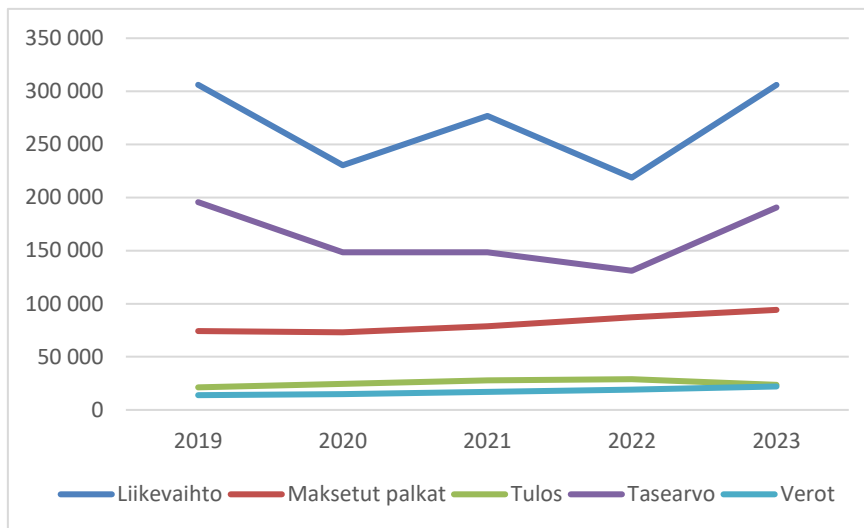
2023 29 %:iin. Tasoitettu kasvu oli – 7 %. Samaan aikaan ei tietoa olevien yritysten määrä lisääntyi keskimäärin 29 %. Tasoitettu kasvu oli 21 %.

Maksuvalmius Yritystutkimusneuvottelukunta ry:n (2017, ss. 74–75) ohjearvojen mukainen hyvä maksuvalmius oli seurantajakson keskimäärin 35 %:lla yrityksistä. Vaihteluväli oli 32–37 % ja kehitys hiukan laskeva (kuva 40). Vuonna 2021 hyvän maksuvalmiuden yritysten osuus oli 37 % ja vuonna 2023 32 %. Tasoitettu kasvu oli – 7 %. Heikko maksuvalmius oli keskimäärin 16 % ja tyydyttävä maksuvalmius 9 %:lla yrityksistä. Heikon maksuvalmiuden omaavien yritysten määrä oli vähenevä ja tasoitettu kasvu – 11 %. Ei tietoa olevien yritysten tasoitettu kasvu oli 11 %.

Tulos ja oma pääoma Voitollinen tilikausi oli keskimäärin 86 %:lla yrityksistä. Vertaillen seurantajakson lähtötilannetta vuonna 2021 vuoteen 2023 muutos vuosien välillä oli – 2 %. Positiivisen oma pääoma oli keskimäärin 77 %:lla yrityksistä. Muutos seurantavuosien alun 2021 ja jakson lopun 2023 vuosien vertailussa oli 3 % lisäys positiivisen oman pääoman omaavien yritysten määrässä.

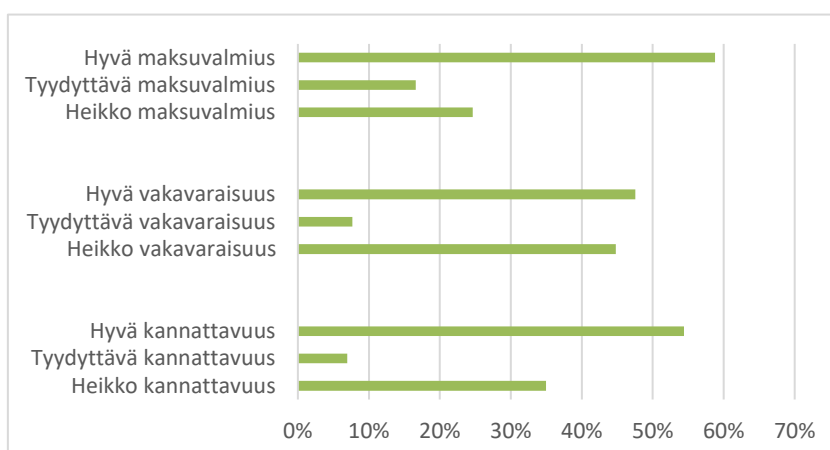
Yhteenvetona kohdejoukon 2021 toiminnan laajuuden ja taloudellisten toimintaedellytysten kehittymisestä, esitetään alla yksittäisen yrityksen keskimääräiset tiedot liikevaihdon, taseen, maksettujen palkkojen, tuloksen ja verojen nettomaksujen kehittymisestä (kuva 35). Liikevaihdon ”kasvupiikit” ajoittuvat vuosiin 2021 ja 2023 eli käytännössä ennen koko kohdejoukon toiminnan aloitusta ja koko kohdejoukon toiseen toimintavuoteen. Vuonna 2019 ja 2020 toimintaa on ollut ainoastaan osalla yrityksistä. Liikevaihto per yritys on laskenut ensimmäisenä kokonaisuutena toimintavuotena 2022 ja sen jälkeen lähtenyt kasvuun. Kehityskäyrä näyttyy hyvin vaihtelevana tämä kohdejoukon osalta. Käytännössä joka toinen vuosi liikevaihto on kasvanut ja joka toinen vähentynyt. Verrattaessa koko seurantajakson alkua vuotta 2019 ja lopputilannetta vuonna 2023 liikevaihdon taso on pysynyt lähes täsmälleen samana, kasvu tuloksen osalta oli 11 %, tasearvon - 3 % ja maksettujen palkkojen osalta 27 %. Vuonna 2023 kehityskäyrä on edelliseen vuoteen verrattuna liikevaihdon (40 %) ja tasearvon (46 %) osalta voimakkaasti kasvava. Tuloksen kasvuprosentti on sen sijaan ollut – 18 %. Vuonna 2023 maksettuja palkkoja työntekijää kohden oli noin 3 000 euroa enemmän kuin vuonna 2019. Palkansaajien lukumäärän muutos oli vuoden 2019 6,2 henkilöstä vuoden 2023 6,3 henkilöön.

Kuva 36. Liiketoiminnan kehitys / yritys, J2021.

Kohdejoukon taloudelliset toimintaedellytykset olivat seurantajaksolla hyvät kannattavuuden osalta 54 %:lla yrityksistä, maksuvalmiuden osalta 59 %:lla ja vakavaraisuuden osalta 48 %, kun huomioon otetaan vain tiedossa olevat yritykset (kuva 36). Heikot toimintaedellytykset ovat kannattavuuden osalta 35 %:lla yrityksistä, maksuvalmiuden osalta 25 %:lla ja vakavaraisuuden osalta 45 %. Laitisen & Luotosen (1996) yrityksen terveystriangelin perustuen tässä kohdejoukossa noin puolella yrityksistä on erityisen hyvät taloudelliset toimintaedellytykset ja vajaalla 10 %:lla tyydyttävä valmiudet. Sen sijaan noin 30 %:lla on erityisen heikko tilanne ja mahdollisuudet taloudelliseen menestymiseen ovat huonot.

Kuva 37. Taloudelliset toimintaedellytykset, J2021.

Laitisen (1989) kasvun ja kannattavuuden nelikentän mukaisesti 48 %:lla on hyvä potentiaali sekä hitaaseen että nopeaan kasvuun. 54 %:lla on potentiaalia hitaaseen kasvuun.

Kohdejoukosta 25 % ovat tilanteessa, jossa tämän tulkinnan perusteella ei ole edellytyksiä kasvulle.

5.6 Kohdejoukko 2022

Yrityksiä oli yhteensä 631. Joulukuussa 2024 rekistereissä toimivia oli 81 % (513). Yritykset jakautuivat elinkaarivaiheisiin seuraavasti: uusi 1 % (9), vakiintunut 80 % (504), toimimaton 6 % (39), lakannut 13 % (79). Yrityksistä 5 % oli toiminut alle 1,5 vuotta, 21 % 1,5–3 vuotta, 36 % 3–5 vuotta, 30 % 5–10 vuotta ja 7 % yli 10 vuotta. 0 % ei ollut tietoja. (Verohallinto, henkilökohtainen tiedonanto, 12/2024)

5.6.1 Liiketoiminnan laajuus ja kasvu

Toiminnan laajuus Vuoden 2023 tilinpäätöstietojen perusteella liikevaihtoa kertyi yrityksissä yhteensä 141,8 miljoonaa euroa. Ulkopuoliset palvelut olivat yhteensä 4,4 miljoonaa euroa. Tasearvo oli yhteensä 74,0 miljoonaa euroa. ALV-myyntiä kertyi yhteensä 111,3 miljoonaa euroa. Maksetut palkat olivat yhteensä 23,3 miljoonaa euroa. Palkansaajien lukumäärä oli yhteensä 1 672 henkilöä. Verojen nettomaksut olivat yhteensä 9 824 142 euroa. (Verohallinto, henkilökohtainen tiedonanto, 12/2024)

Kohdejoukon yrityksistä keskimäärin 34 % sijoittui liikevaihdon kokoluokkaan alle 40 t€, 25 % luokkaan 40–100 t€, 22 % luokkaan 100–400 t€, 7 % luokkaan 400–1 m€, 2 % luokkaan 1–2 m€, 0,9 % luokkaan 2–10 m€ ja 0,1 % yli 10 m€. Vertaillen seurantajakson aloitus (2022) ja loppuvuotta (2023) keskenään muutosta kaikissa muissa luokissa on laskeva, paitsi luokassa 2–10 m€, missä muutos on 20 % ja ”ei tietoa”-luokassa, missä muutos on peräti 49 %. Yritysten määrä väheni seurantajaksolla keskimäärin 4 % per vuosi.

Liikevaihtoa kertyi yrityksissä seurantajakson alussa vuonna 2022 yhteensä 111,6 miljoonaa euroa. Tiedossa oleva liikevaihtotieto perustui 588 yrityksen tietoihin eli liikevaihtoa kertyi yritystä kohden 189 791 euroa. Vuonna 2023 seurantajakson lopussa liikevaihtoa kertyi yhteensä 141,8 miljoonaa euroa ja 250 119 euroa per yritys. Liikevaihdon kasvuprosentti vuosien välillä per yritys oli 32 %. Kohdejoukon kokonaisliikevaihto on vielä tässä vaiheessa noussut 27 %, vaikka yritysten määrä vähentynyt.

Tasearvon perusteella yrityksistä keskimäärin 71 %, sijoittui kokoluokkaan alle 300 t€, 4 % luokkaan 300–2 m€, 0,6 % luokkaan 2–10 m€, 0,1 % luokkaan 10–43 m€, 24 % ei ollut

tietoja. Suurimmassa luokassa oli seurantajakson alussa 78 % yrityksistä ja lopussa 66 % yrityksistä. Vuonna 2022 tasetiedoista ei ole tietoja 23 %:lla yrityksistä ja vastaava luku vuonna 2023 oli noussut 26 %:iin.

Kohdejoukon tasearvo oli seurantajakson alussa vuonna 2022 yhteensä 52,3 milj. euroa ja vuonna 2023 74,0 milj. euroa. Tasearvon kasvu oli näiden vuosien välillä 41 %. Vastaavalla ajalla yritysten määrä väheni 4 %. Tasearvo yritystä kohden oli vuonna 2022 107 315 euroa ja vuonna 2023 158 410 euroa, kasvu näiden vuosien välillä oli 48 %. Seurantajakson ollessa tämän kohdejoukon osalta kaksi vuotta ei ole enää tarvetta laskea keskimääräistä kasvua tai tasoitettu kasvua.

Maksetut palkat jakautuivat palkkaluokittain siten, että yrityksistä keskimäärin 9 % sijoittui palkkaluokkaan alle 15 t€, 28 % luokkaan 15–100 t€, 9 % luokkaan 100–500 t€ ja 1 % luokkaan 500–2 m€. Kasvava kehityskäyrä on nähtävissä luokassa 500–2 m€ maksettuja palkkoja. Siinä alkutilanteen 0,6 % on noussut jakson lopussa 0,8 %:iin. Prosenttiosuudet ovat pieniä, mutta tämän kokoluokan maksettujen palkkojen kokonaismäärä on merkityksellistä. Luokkaan ei tietoa maksetuista palkoista sijoittui keskimäärin 54 % yrityksistä. Määrä kehittyi vuoden 2022 54 %:sta vuoden 2023 55 %:iin.

Maksettujen palkkojen osuus liikevaihdosta vaihteli seurantajaksolla 16–20 %:n välillä. Euromääräinen maksettujen palkkojen summa on kasvanut vuoden 2022 22,6 miljoonasta vuoden 2023 23,3 miljoonaan euroon ja kasvua on ollut 3 %.

Palkansaajien lukumäärää on vähentynyt 5 % vuodesta 2022 vuoteen 2023. Maksetut palkat yhtä palkansaaja kohden ovat kasvaneet 9 %. Maksetut palkat per palkansaaja ovat kasvaneet 1 096 euroa seurantajaksolla, vuoden 2022 noin 12 819 eurosta vuoden 2023 noin 13 915 euroon. Määrällisesti eniten yrityksiä sijoittuu luokkaan ”ei palkansaajia” 54 % osuudella. Seuraavaksi eniten luokkaan 1–4 palkansaajaa (29 %). Keskimäärin kohdejoukon yrityksissä on ollut seurantajaksolla 5,9 palkansaajaa.

Maksetut verot vuonna 2022 olivat yhteensä 8,8 miljoonaa ja vuonna 2023 9,8 miljoonaa euroa. Verojen nettomaksujen kasvu vuosia vertailemalla oli 11 %.

5.6.2 Taloudelliset toimintaedellytykset tilinpäätösanalyysin perusteella ja kasvun mahdollisuudet

Kannattavuus Yritystutkimusneuvottelukunta ry:n (2017, s. 65) ohjearvojen mukaisesti yrityksistä keskimäärin 43 %:lla oli hyvä kannattavuus. Seurantajakson aikana hyvän kannattavuuden omaavien yritysten määrä kuitenkin laski suhteessa kokonaismäärään. Vuonna 2022 osuus oli 45 % ja vuonna 2023 40 %. Tässäkin kohdejoukossa toiseksi suurin osuus sijoittui heikon kannattavuuden luokkaan eli keskimäärin 26 % yrityksiä. Vuonna 2022 osuus oli 24 % ja vuonna 2023 27 %. Tyydyttävä kannattavuus oli keskimäärin 6 %:lla yrityksistä.

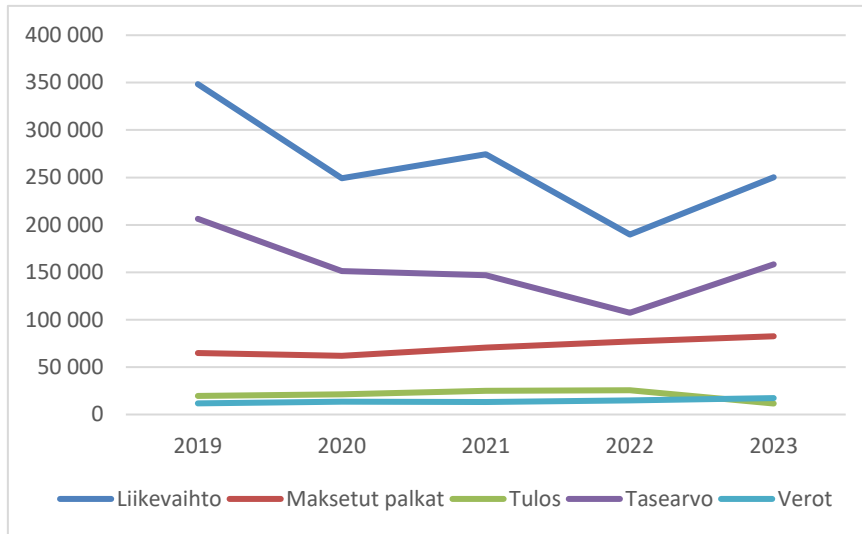
Vakavaraisuus Yritystutkimusneuvottelukunta ry:n (2017, s. 71) ohjearvojen mukaisesti yrityksistä keskimäärin 32 % oli hyvän vakavaraisuuden luokassa, 29 %:n vakavaraisuus oli heikko ja 5 %:n tyydyttävä. Hyvän vakavaraisuuden yritysten määrä laski vuoden 2022 33 %:sta vuoden 2023 31 %:iin. Samaan aikaan ei tietoa olevien yritysten määrä lisääntynyt keskimäärin 33 %.

Maksuvalmius Yritystutkimusneuvottelukunta ry:n (2017, ss. 74–75) ohjearvojen mukainen hyvä maksuvalmius oli seurantajaksolla keskimäärin 32 %:lla yrityksistä. Heikko maksuvalmius oli keskimäärin 15 % ja tyydyttävä maksuvalmius 11 %:lla yrityksistä.

Tulos ja oma pääoma Voitollinen tilikausi oli keskimäärin 87 %:lla yrityksistä. Kehitys seurantajakson vuosien 2022 ja 2023 välillä oli – 5 %. Positiivisen oma pääoma oli keskimäärin 79 %:lla yrityksistä. Muutos seurantavuosien alusta jakson loppuun oli - 3 %:n vähennys positiivisen oman pääoman omaavien yritysten määrässä.

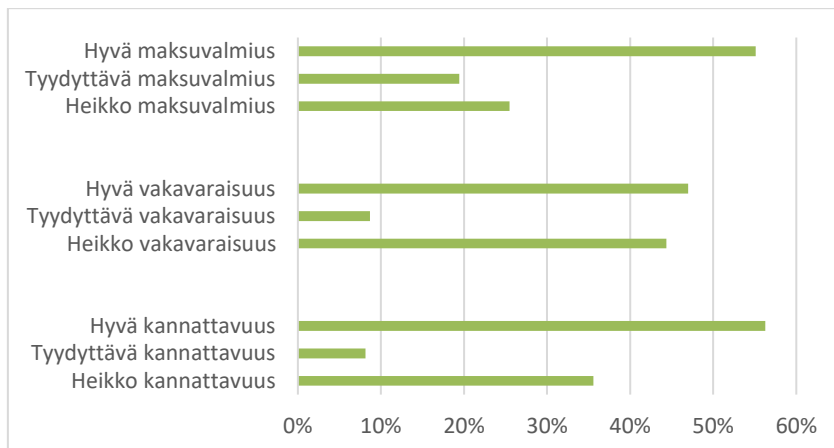
Yhteenvetona kohdejoukon 2022 toiminnan laajuuden ja taloudellisten toimintaedellytysten kehittymisestä, esitetään alla yksittäisen yrityksen keskimääräiset tiedot liikevaihdon, taseen, maksettujen palkkojen, tuloksen ja verojen nettomaksujen kehittymisestä (kuva 37). Liikevaihdon kehitys on tässä kohdejoukossa ollut negatiivinen paitsi vuosina 2021 ja 2023. Vuoden 2021 muutos edelliseen vuoteen nähden on ollut pientä (10 %), mutta vuonna 2023 kasvua edelliseen vuoteen on syntynyt 32 %. Kasvua edelliseen vuoteen nähden syntyi myös tasearvon osalta 48 %. Tulos sen sijaan laski – 55 %. Vuosi 2023 on ollut koko kohdejoukon ensimmäinen kokonainen toimintavuosi. Maksettuja palkkoja vertaillaan vuoden 2019 ja 2023 välillä muutos oli 27 %. Vuonna 2023 maksettuja palkkoja työntekijää kohden oli noin 3 550 euroa enemmän kuin vuonna 2019. Palkansaajien lukumäärän muutos oli hieman laskeva vuoden 2019 6,3 henkilöstä vuoden 2023 5,9 henkilöön.

Kuva 38. Liiketoiminnan kehitys / yritys, J2022.

Kohdejoukon taloudelliset toimintaedellytykset olivat seurantajaksolla hyvät kannattavuuden osalta 56 %:lla yrityksistä, maksuvalmiuden osalta 55 %:lla ja vakavaraisuuden osalta 47 %, kun huomioon otetaan vain tiedossa olevat yritykset (kuva 38). Heikot toimintaedellytykset ovat kannattavuuden osalta 36 %:lla yrityksistä, maksuvalmiuden osalta 25 %:lla ja vakavaraisuuden osalta 44 %. Laitisen & Luotosen (1996) yrityksen terveyskolmioon perustuen tässä kohdejoukossa lähes puolella yrityksistä on erityisen hyvät taloudelliset toimintaedellytykset ja vajaalla 10 %:lla tyydyttävä valmiudet. Sen sijaan noin vajaalla 30 %:lla on erityisen heikko tilanne ja mahdollisuudet taloudelliseen menestymiseen ovat huonot.

Kuva 39. Taloudelliset toimintaedellytykset, J2022.

Laitisen (1989) kasvun ja kannattavuuden nelikentän mukaisesti 47 %:lla on hyvä potentiaali sekä hitaaseen että nopeaan kasvuun. 56 %:lla on potentiaalia hitaaseen kasvuun. Kohdejoukosta 25 % ovat tilanteessa, jossa tämän tulkinnan perusteella ei ole edellytyksiä kasvulle.

5.7 Kohdejoukko 2023

Yrityksiä oli yhteensä 569. Joulukuussa 2024 rekistereissä toimivia oli 92 % (524). Yritykset jakautuivat elinkaarivaiheisiin seuraavasti: uusi 8 % (45), vakiintunut 84 % (479), toimimaton 2 % (12), lakannut 6 % (33). Yrityksistä 10 % oli toiminut alle 1,5 vuotta, 40 % 1,5–3 vuotta, 23 % 3–5 vuotta, 20 % 5–10 vuotta ja 6 % yli 10 vuotta. 1 % ei ollut tietoja. Verojen nettomaksut olivat yhteensä 9 867 963 euroa. (Verohallinto, henkilökohtainen tiedonanto, 12/2024)

Kohdejoukko 2023 kohdalla on hyvä muistaa seurantajakson alkavan ja loppuvan samana vuonna. Kohdejoukon yritykseen on tehty myönteinen osapäätös jossain kohtaa vuotta 2023, ja osa yrityksistä on aloittanut toimintansa vasta tämän jälkeen. Tässä tapauksessa vuoden toimintakuukaudet eivät ole vakioita ja vuotta voidaan kutsua yritysten kohdalla vajaaksi toimintavuodeksi. Toisaalta osa on toiminut pidempään ja tietoja on saatavilla koko tutkimuksen seurantakaudelta 2019–2023. Kokonaisuus tulee huomioida tutkimustuloksia lukiessa. Kohdejoukko on haluttu sisällyttää tutkimukseen mahdollisimman laajan kokonaiskuvan saamiseksi, vajaista tiedoista huolimatta. Analyysissa vertailun painotus muihin kohdejoukkoihin nähden on seurantajakson ensimmäinen vuosi.

5.7.1 Liiketoiminnan laajuus ja kasvu

Toiminnan laajuus Vuoden 2023 tilinpäätöstietojen perusteella liikevaihtoa kertyi yrityksissä yhteensä 93,4 miljoonaa euroa. Ulkopuoliset palvelut olivat yhteensä 2,6 miljoonaa euroa. Tasearvo oli yhteensä 29,7 miljoonaa euroa. ALV-myyntiä kertyi yhteensä 80,3 miljoonaa euroa. Maksetut palkat olivat yhteensä 21,3 miljoonaa euroa. Palkansaajien lukumäärä oli yhteensä 1 479 henkilöä. (Verohallinto, henkilökohtainen tiedonanto, 12/2024)

Kohdejoukon yrityksistä 37 % sijoittui liikevaihdon kokoluokkaan alle 40 t€, 26 % luokkaan 40–100 t€, 22 % luokkaan 100–400 t€, 6 % luokkaan 400–1 m€, 1,4 % luokkaan 1–2 m€, 0,5 % luokkaan 2–10 m€ ja 0,2 % yli 10 m€. Liikevaihtoa kertyi yrityksissä seurantajakson alussa

ja lopussa vuonna 2023 yhteensä 93,4 miljoonaa euroa. Tiedossa oleva liikevaihtotieto perustui 528 yrityksen tietoihin eli liikevaihtoa kertyi yritystä kohden 176 904 euroa.

Tasearvon perusteella yrityksistä 75 %, sijoittui kokoluokkaan alle 300 t€, 3 % luokkaan 300–2 m€, 0,4 % luokkaan 2–10 m€, 22 % ei ollut tietoja. Kohdejoukon tasearvo oli seurantajakson alussa ja lopussa vuonna 2023 yhteensä 29,7 milj. euroa. Tasearvo yritystä kohden oli vuonna 2023 66 730 euroa.

Maksetut palkat jakautuivat palkkaluokittain siten, että yrityksistä 7 % sijoittui palkkaluokkaan alle 15 t€, 28 % luokkaan 15–100 t€, 7 % luokkaan 100–500 t€ ja 0,7 % luokkaan 500–2 m€ ja 0,2 % luokkaan 2–5 m€. Luokkaan ei tietoa maksetuista palkoista sijoittui vuonna 2023 57 % yrityksistä. Vuonna 2023, maksettujen palkkojen osuus liikevaihdosta oli 23 %. Maksetut palkat per palkansaaja oli 14 384 euroa ja per yritys 87 545 euroa. Liikevaihto per palkansaaja tehtiin 63 155 euroa. Määrällisesti eniten yrityksiä sijoittuu luokkaan ei palkansaajia (57 %). Seuraavaksi eniten luokkaan 1–4 palkansaajaa (29 %). Kohdejoukon yrityksissä oli 6,1 palkansaajaa.

5.7.2 Taloudelliset toimintaedellytykset tilinpäätösanalyysin perusteella ja kasvun mahdollisuudet

Kannattavuus Yritystutkimusneuvottelukunta ry:n (2017, s. 65) ohjearvojen mukaisesti yrityksistä 46 %:lla oli hyvä kannattavuus. Tässäkin kohdejoukossa toiseksi suurin osuus sijoittui heikon kannattavuuden luokkaan eli keskimäärin 24 % yrityksiä. Tyydyttävä kannattavuus oli keskimäärin 6 %:lla yrityksistä.

Vakavaraisuus Yritystutkimusneuvottelukunta ry:n (2017, s. 71) ohjearvojen mukaisesti yrityksistä 32 % oli hyvän vakavaraisuuden luokassa, 28 %:n vakavaraisuus oli heikko ja 8 %:n tyydyttävä.

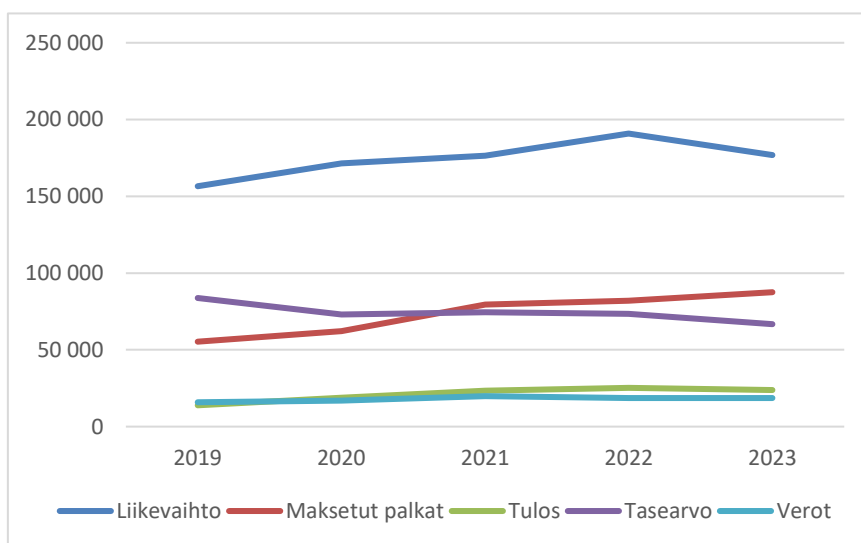
Maksuvalmius Yritystutkimusneuvottelukunta ry:n (2017, ss. 74–75) ohjearvojen mukainen hyvä maksuvalmius oli 34 %:lla yrityksistä. Heikko maksuvalmius oli keskimäärin 12 % ja tyydyttävä maksuvalmius 10 %:lla yrityksistä.

Tulos ja oma pääoma Voitollinen tilikausi oli 89 %:lla yrityksistä. Positiivisen oma pääoma oli 79 %:lla yrityksistä.

Yhteenvetona kohdejoukon 2023 toiminnan laajuuden ja taloudellisten toimintaedellytysten kehittymisestä, esitetään alla yksittäisen yrityksen keskimääräiset tiedot liikevaihdon, taseen, maksettujen palkkojen, tuloksen ja verojen nettomaksujen kehittymisestä (kuva 39).

Liikevaihdon kehitys on tässä kohdejoukossa ollut hienoisesti kasvavaa aina vuoteen 2023, jolloin pitkin vuotta koko kohdejoukko on aloittanut toimintaansa. Liikevaihdon perusteella kohdejoukko edustaa 2019 vuoden kohdejoukon kanssa huomattavasti pienempää yrityskokoa, mutta tämän perusteella ei voida vielä vetää johtopäätöksiä pidempiaikaisesta kehityksestä, sillä seurantajakso on erityisen lyhyt. Tämän kohdejoukon osalta ei tehdä muita päätelmiä tulosten epävarmuuden vuoksi.

Kuva 40. Liiketoiminnan kehitys / yritys, J2023.

6 Yhteenveto ja johtopäätökset

Tässä luvussa käydään läpi yhteenvedon omaisesti tutkimuksen aikana syntyneet johtopäätökset, nostetaan esiin tutkimuksen keskeisiä tuloksia, vastataan tutkimuskysymyksiin ja pohditaan tutkimuksen toteutuksen onnistumista ja kokonaisuuden linkittymistä työperäiseen maahanmuuttoon ja yrittäjyyteen.

Maahanmuutto on kiihtynyt ja sen merkitys on kasvanut. Väestörakenteen kehitys on epätasainen ja työikäinen väestö vanhenee. Työmarkkinoilla on pulaa osaavasta työvoimasta, joka taas haastaa yritysten kansainvälistymistä, kasvua ja mahdollisuutta täysimääräisen liiketoimintapotentiaalin hyödyntämiseen. Maahanmuuttajien mukanaan tuoma osaaminen ja verkostot voivat hyödyttää yrityksiä kasvun ja kansainvälistymisen polulla.

Ulkomailla syntyneiden työllisyysaste on kasvanut Suomessa nopeasti, mutta tutkimukset osoittavat eroja suomalaistaustaisten ja ulkomaalaistaustaisten työmarkkina-asemassa. Ulkomaalaistaustaiset esimerkiksi työllistyvät harvemmin kokoaikaisessa palkkatyössä ja useammin yksin- tai työntantajrittäjänä kuin suomalaistaustaiset. Käynnissä oleva työelämän murros tuo mukanaan erilaisia tapoja tehdä työtä ja työnteon tavat monipuolistuvat. Tulevaisuudessa yhä useampi tekee töitä osa-aikaisena, 0-tuntisopimuksella, alustatyönä, yrittäjänä (mikroyrittäjäyys), ”kevytyrittäjänä” tai vuokratyöntekijänä. (Sutela, 2023; Aaltoyliopisto, 2023)

Kerätyn aineiston perusteella kohdejoukosta, EU / ETA alueen ulkopuolelta Suomeen muuttaneista yrittäjistä ja heidän yrityksistään selvitettiin taloudellisten tietojen eli tilinpäätös- ja verotietojen lisäksi taustatietoja, kuten yrittäjien kansalaisuudet, yritysten yhtiömuodot, toimialat, alueellinen jakautuminen Suomessa ja yritysten kokoluokitusta.

Maahanmuuttajien yritysten taloudellinen menestyminen

Yritystoiminnan menestyminen ei ole yksiselitteisesti määriteltävissä. Tässä opinnäytetyössä menestymistä lähestyttiin taloudellisesta näkökulmasta ja sen arvioimiseksi tilinpäätös- ja tunnuslukuanalyysin katsottiin olevan selkeä tapa tuottaa mitattavaa ja arvioitavaa tietoa. Yritystutkimus ry:n julkaisemat tilinpäätöksen analysointisuositukset loivat selkeät raamit analysoida ja vertailla tietoja ja näitä hyödynnettiin analysoitaessa aineistoa. Tutkimuksen toistettavuus ja tulosten vertailu on jatkossa mahdollista, ainakin ELY-keskuksen toimesta. Aineisto perustuu viranomaistehtävässä kerättyyn tilastotietoon, jolloin sen saatavuus on rajattu vastuuviranomaisten käyttöön. Luokiteltu ja anonymisoitu tilastotieto sen sijaan on laajemminkin käytettävissä.

Tämän tutkimuksen perusteella EU / ETA-alueen ulkopuolelta Suomeen tulleiden maahanmuuttajien yritykset ovat menestyneet Suomessa vaihtelevasti. Yritysten taloudelliset toimintaedellytykset ovat kehittyneet eri kohdejoukkojen osalta hieman eri tavalla vuosien mittaan. Enemmistö yrityksistä on kuitenkin selvinnyt vaikeistakin vuosista, kuten koronavuodet, yllättävän hyvin. Sen sijaan kiristynyt talouden tilanne, kiihtynyt inflaatio ja kallistuneet raaka-ainehinnat näyttäisivät vaikuttaneen myös tähän yritysryhmään. Vuoden 2023 tiedot eri yritysjoukoissa näyttäivät yleisemmällä tasolla laskevaa ja negatiivisempaa suuntaa kuin kehityssuunnat muina vuosina. Koronavuosina yrityksille myönnetty avustukset ovat selvästi tasoittaneet tilannetta. Yritysten enemmistö toimii aloilla, joissa on pystytty hyödyntämään tai sopeutumaan muuttuneisiin liiketoimintaympäristön muutoksiin. Joukossa on kuitenkin pienempi osa yrityksiä, joiden taloudelliset toimintaedellytykset ovat erityisen

heikot. Tämä siitäkkin huolimatta, että ennen myönteisen osapäätöksen saamista taloudellisia toimintaedellytyksiä on pyritty Uudenmaan ELY-keskuksen toimesta varmentamaan. Lähtökohtana oleskeluluvan myöntämiselle on ollut yritystoiminnan edellytykset kannattavalle liiketoiminnalle.

Tutkimuksen yrityksistä vaihteluvälillä 40–50 %:lla oli erityisen hyvät taloudelliset toimintaedellytykset ja vajaalla 10 %:lla tyydyttävät toimintaedellytykset. Erityisen heikot mahdollisuudet taloudelliseen menestymiseen oli vajaalla 30 %:lla yrityksistä. Vuosien varrella taloudelliset toimintaedellytykset olivat enemmistöllä yrityksistä kehittyneet pääasiassa positiiviseen suuntaan. Nähtävillä oli kuitenkin vakavaraisuuden kehityksen osalta negatiivisempaa suuntaa ja suurempaa osuutta yritysryhmästä, kuin mitä kannattavuuden ja maksuvalmiuden osuuksien osalta oli. Suuria notkahduksia toimintaedellytysten vallitsevissa tasoissa ja kehityksessä ei vuosien varrella tapahtunut.

Maahanmuuttajien yritysten kasvupotentiaalisuus ja kasvun vaikutus taloudellisiin toimintaedellytyksiin

Liiketoiminnan kasvu vaatii tasapainoa taloudellisilta toimintaedellytyksiltä. Pidemmällä aikavälillä ainoastaan riittävä kannattavuus, vakavaraisuus ja maksuvalmius mahdollistavat hallitun kasvun. Lyhyen aikavälin heilahtelut eivät poista potentiaalisuutta kasvuun, mutta epätasapaino ei voi kohdistua samaan aikaan sekä kannattavuuteen, vakavaraisuuteen että maksuvalmiuteen. Muuten taloudelliset edellytykset toiminnan jatkamiselle vaarantuvat merkittävästi. Laitinen & Luotonen (1996) puhuvat tässä yhteydessä yrityksen terveyskolmiosta. Erityisesti vakaa rahoitusasema hillitsee taloudellista epävakautta ja mahdollistaa erilaista tapaa kasvaa. (Kyröläinen & Lius, 2005; Salmi, 2020). Kasvu voi olla hitaampaa kasvua, joka perustuu pidemmän aikavälin kehitykseen. Tai nopeaa kasvua, joka vaatii pääomaa. Tai innovatiivista kasvua perustuen nopeaan uudistumiseen (Viitala & Jylhä, 2013). Jo kasvun potentiaalisuus, eli mahdollisuus tähän, vaatii taustakseen riittävää kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta. Käänteet kasvun ja kannattavuuden välillä heijastuvat vakavaraisuuteen ja maksuvalmiuteen.

Yksi yleisimmistä kasvua kuvaavista muuttujista ja mittareista on liikevaihdon muutos. Seurantajakson on kuitenkin oltava riittävän pitkä, jotta todellinen kasvu erottuu suhdannevaihteluista. Kirjallisuudessa noin viiden vuoden jaksoa on pidetty riittävän pitkänä. Ensimmäisten kolmen vuoden katsotaan olevan kriittisiä eloonjäämisen kannalta, jolloin vasta seuraavat vuodet osoittavat potentiaalisuutta hitaampaan perinteisempään kasvuun.

Tyypillisiä muita kasvun mittareita ovat työntekijämäärän, taseen ja tuloksen kasvu. Tutkimuksen onnistumisen varmistamiseksi nämä seikat huomioitiin tutkimusta tehdessä.

Kohdejoukoista 2018 ja 2019 vuosien osalta seurantajaksot ovat viiden vuoden pituisia ja kehitystä pystytään seuraamaan ja analysoimaan pidemmältä elinkaaren ajalta. Tulosten analysoinnissa tämä on otettu huomioon ja näistä joukoista on pyritty tekemään laajempaa analysointia eri näkökulmista. Tulosten osalta huomattiin ensimmäisten vuosien jälkeen, että kohdejoukot alkoivat muistuttamaan toisiaan ja tulokset toistumaan, jolloin tulosten analysoinnissa painotettiin enemmän eroavaisuuksia kohdejoukkojen välillä ja esiin nostettiin enemmän kyseiselle kohdejoukolle tyypillisimpiä ”piirteitä”. Tässä kohtaa korostuu tutkimuksen tekijän subjektiivinen näkemys siitä, mikä tieto nostettiin esiin ja mikä ei.

Tulokset osoittivat yritysten kasvun ja kasvun potentiaalin osalta seuraavaa. Yrityksistä vaihteluvälillä 42 % – 48 %:lla todettiin olevan hyvät mahdollisuudet sekä nopeaan että hitaaseen kasvuun. 53 % – 57 %:lla yrityksistä oli potentiaalia hitaaseen kasvuun. Sitä vastoin 25 % - 29 %:lla ei arvioitu olevan edellytyksiä kasvuun tai ylipäättänsä valmiuksia turvata elinkelpoista liiketoimintaa.

Kohdejoukoissa kasvua tapahtui niin liikevaihdon, taseen ja maksettujen palkkojen osalta. Liikevaihdon kehitys oli tiettyjen kohdejoukkojen ja vuosien osalta hyvinkin maltillista ja tiettyjen osalta taas vastaavasti voimakkaasti vaihtelevaa ja kasvavaa. Liiketoiminnan tuloksen ja palkansaajien määrän kehitys sen sijaan oli negatiivisempaa. Maksettujen verojen määrän osuus kasvoi maltillisesti suurimmalla osalla kohdejoukoista.

Kasvun prosessi ja elinkaarivaiheen mukainen kehitys

Elinkaarimalliajattelun mukaan kohdejoukkojen yritykset sijoittuivat S-kehityskäyrän alkupuolelle eli synty-, eloonjäämis- ja menestymisen / luopumisen / kasvun vaiheisiin (elinkaaren vaiheet 1–3, kts. kuva 9). Näissä vaiheissa korostuu Ahon & Kaivo-ojan (2014) ja Viitalan & Jylhän (2013) mukaan erityisesti yrittäjän oma tekeminen, rahoituksen riittävyys ja kannattavuus, jotta yritys pysyy toimintakelpoisena ja työntekijämäärä kasvaa. Huomionarvoista näille vaiheille ovat myynti- ja markkinointitoimien tärkeys, tuottojen ja kulujen suhde sekä kasvun rahoittaminen. Mahdollisten ensimmäisten kolmen eloonjäämisvuoden jälkeen, toiminnan vakiintuessa, eteen nousee kysymys toiminnan kasvattamisesta seuraavaan vaiheeseen. Tämä vaatii resurssien vahvistamista, mahdollisesti ulkopuolista rahoitusta ja osaavaa johtoa tai johtamisosaamisen vahvistamista. Scott & Brucen (1987) kasvuvaiheiden mallin mukaisesti, myös tämän tutkimuksen

kohdejoukoissa on tapahtunut eri vaiheissa luonnollista poistumaa, ja kriisivaiheiden kautta osa yrityksistä on lopettanut toimintansa.

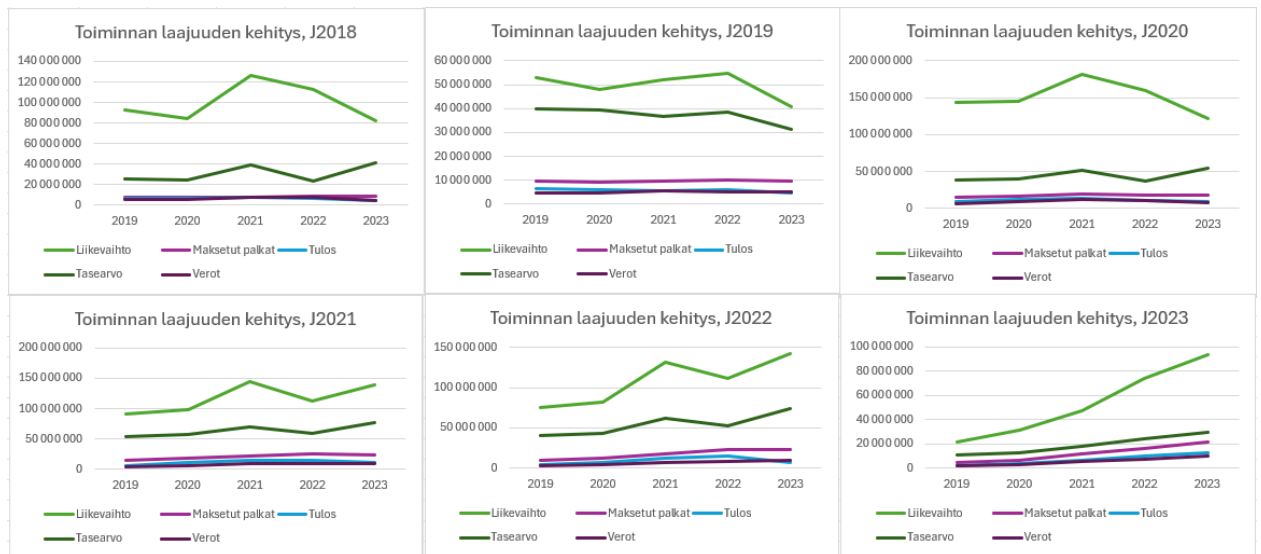
Halttusen (2004) nuoren yrityksen kasvu- ja elinkaarimalli nostaa esiin näkökulman liiketoiminnan vakiintumisesta, kun toimialan vähimmäiskoko on saavutettu. Salmi (2020) painottaa, että pidemmällä aikavälillä kasvua on tapahduttava toimialan kasvun verran, jotta elinkelpoisuus säilytetään. Kohdejoukkojen yrityksistä valtaosa on kasvanut ja kehittynyt niin, että koon määrittelyssä ja vertailussa koko Suomen yrityskantaan nähden, osuudet ovat melko lähellä toisiaan. Voidaankin todeta, ainakin löyhästi, tämänkin tutkimuksen yritysten vakiinnuttaneen toimintansa siinä määrin, että ne vertautuvat normaalisti suurempaan yritysjoukkoon. Pk-yritysluokittelun mukaan tutkimuksen kohdejoukon yrityksistä noin puolet on toiminut jo pidempään, eli tässä tapauksessa yli viisi vuotta, ja 9 prosenttia on toiminut menestyksekkäästi yli kymmenen vuotta. Näistä osa on noussut luokittelun mukaan jopa suurimpien yritysten joukkoon, mikä taas tarkoittaa vaikuttavuuden ja elinvoimaisuuden vaikutusten olevan merkittäviä toimintaympäristölle. Tulokset osoittavat suurimmalla osalla kohdejoukoista olevan kasvua eri osatekijöillä mitattuna. Lisäkasvu ja niin sanotulle seuraavalle tasolle pääseminen vaatii Halttusen (2004) mukaan yrittäjältä vahvaa motivaatiota ja markkinoilta riittävää kysyntää, jo aiemmin mainittujen yrittäjän liiketoimintaosaamisen ja ulkopuolisen lisärahoituksen lisäksi.

Yritysten elinvoimaisuus ja vaikuttavuus

Elinvoimaisuus, elinkelpoisuus ja toimeliaisuus voidaan liittää liiketoiminnan menestymiseen ja jatkuvuuteen. Elinvoiman käsitteeseen voidaankin tiivistää yritystoiminnan kestävä kasvu ja kyky selviytyä toimintakykyisenä (Kosonen & Santalainen, 2022). Tutkimuksen analysointiosuudessa, luvussa viisi, on esitetty erilaisia lopputuloksia taloudellisten toimintaedellytysten ja kasvun kehittymisestä eli yritysten kyvystä menestyä ja elää. Tämän tutkimuksen perusteella kohdejoukkojen yritysten synnyttämä elinvoima ja vaikuttavuus yhteiskunnalle ei ole vähäinen. Yleisenä huomiona voidaan todeta yritysten enemmistön täyttävän elinvoimaisen yrityksen määritelmän ja yhdessä yritysryhmän toiminnan laajuuden ja koon kanssa, niiden voidaan katsoa olevan vaikuttavia omassa toimintaympäristössään. Yritysten liiketoiminnan laajuus kokonaisuudessaan on myös mittakaavaltaan sellaista, että se synnyttää jo toimeliaisuutta. Kuten aiemmin todettiin yritysjoukko vastaa kooltaan koko yrityskannan kokoluokituksia, ne työllistävät työntekijöitä (keskimäärin 6 hlö) jopa hiukan enemmän kuin keskimääräisesti mikroyritykset ja niiden taloudelliset toimintaedellytykset, menestyminen markkinoilla sekä kasvukyvykkyys ovat selvästi todennettavissa. Alla olevassa kuvasarjassa (41) tuodaan vielä yhteen kaikkien kohdejoukkojen liiketoiminnan

elinvoimaisuuteen tässä tutkimuksessa vaikuttaneet osatekijät eli liikevaihdon, tuloksen, taseen, maksettujen palkkojen ja verojen maksun kokonaistilanne ja kehityskäyrät. Näin voidaan muodostaa kokonaiskuva kohdejoukkojen toiminnan laajuudesta ja tietynlaisesta vaikuttavuudesta. Kyse ei ole yksittäisistä pienistä yrityksistä vaan yritysryhmistä, jotka vuosittain saavuttavat useiden kymmenien jopa satojen miljoonien liikevaihtoluokan, synnyttävät työpaikkoja ja tuottavat yhteiskunnalle verotuloja.

Kuva 41. Kohdejoukkojen toiminnan laajuuden kehitys.

6.1 Pohdintaa

Uudenmaan ELY-keskus voi omassa työssään hyödyntää tässä tutkimuksessa syntyynyttä syvällisempää tietoa maahanmuuttajayrittäjyydestä ja tarjota sitä myös sidosryhmien käyttöön. Tiedolla katsotaan olevan yhteiskunnallista merkitystä, sillä lisääntyvä keskustelu työperäisen maahanmuuton ympärillä ei ole loppumassa. Se vain muuttaa ajoittain muotoaan ja näkökulmaa.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli lisätä ymmärrystä maahanmuuttajayrittäjyydestä Suomessa ja tutkia tarkemmin tämän yritysryhmän menestymistä ja kasvua. Tutkijan näkökulmasta tavoite saavutettiin ja keskeisenä tuloksena syntyi uutta näkökulmaa maahanmuuttajayrittäjyydestä Suomessa, syvällisempää tietoa heidän yritysten kasvupotentiaalista ja toimintaedellytysten kehittymisestä. Tieto lisää ymmärrystä työperäisestä maahanmuutosta ja yrittäjyydestä yhtenä työllistymisen keinona.

6.1.1 Tutkimuksen luotettavuus ja rajoitukset

Tutkimuksen luotettavuutta voidaan mitata validiteetin ja reliabiliteetin avulla. Validiteetti mittaa sitä, kuinka hyvin tutkimustuloksia voidaan yleistää ja onko tutkimuksessa mitattu sitä, mitä oli tarkoituskin. Reliabiliteetti puolestaan kertoo, kuinka hyvin tutkimuksen voi toistaa ja tulokset pysyvät toistoista huolimatta. (Vilkkä, 2007, ss. 149–150)

Tutkimuksen viitekehyksessä pyrittiin ensin teorian kautta hahmottamaan menestymisen ja kasvun rakentumista, lähtökohtia ja prosessia sekä niiden arvioimista, mittaamista ja vaikutusta toisiinsa. Analyysia tehtiin tilinpäätösanalyysimenetelmällä ja kasvuteorioihin pohjautuen. Teoriaosuuden katsotaan tukevan hyvin itse tutkimuksen toteuttamista. Aineiston perustuessa laajaan anonymisoituun ja luokiteltuun tilastotietoon, analysoinnin mahdollisuudet rajoittuivat hyvin pelkistettyihin taloudellisiin tunnuslukuihin. Kasvun potentiaalisuuden arviointi perustuu näin ollen myös pelkistettyyn arvioon yritysten kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden osalta. Tuloksia haastaa osittain saatavissa olevan tiedon laajuus. Eli se tieto mitä kustakin yrityksestä on kokonaisuudessaan ollut saatavilla ja ilmoitettuna viranomaisrekistereihin. Tieto on kuitenkin analysoitu siinä laajuudessa mitä on ollut käytettävissä ja luokat ovat vertailukelpoisia keskenään.

Keskeisiä selvitettäviä ja analysoitavia kohteita olivat tilastoaineistosta taloudellisten toimintaedellytysten ja kasvun osalta 1) kannattavuus, tunnuslukuna liikevoittoprosentti, 2) vakavaraisuus, tunnuslukuna velkaantumisaste, 3) maksuvalmius, tunnuslukuna Quick ration sekä 4) kasvu, tunnuslukuina kasvuprosentti / muutosprosentti, määrän muutos ja tasoitettu vuosittainen kasvuprosentti (CAGR eli Compound Annual Growth Rate). Suuresta tietomassasta tämä kokonaisuus antoi suhteellisen kattavan kuvan kohdejoukkojen liiketoiminnan kehityksestä ja nykytilasta. Yksityiskohtiin tai tarkempaan analyysiin näillä tiedoilla ei päästä, mutta tieto antaa laajempaa yleistietoa ja luo kokonaiskuva yritysyhmästä. Tiedoista voitiin arvioida ja luoda kuvaa menestymisen ja kasvun mahdollisuuksista. Lisäksi tulosten perusteella saatiin tarkempaa perustietoa yritysyhmän liiketoiminnan laajuudesta.

Kasvua on arvioitu liikevaihdon, tasearvon, tuloksen, maksettujen palkkojen ja työntekijämäärän kasvuna suhteessa yritysten omaan kasvuhistoriaan nähden ja seurantajakson vuosia vertailtiin keskenään. Kasvupotentiaalia ja elinvoimaisuutta pyrittiin arvioimaan niin toiminnan laajuuden ja sen myötä saavutetun elinvoimaisuuden näkökulmasta kuin taloudellisten toimintaedellytysten osalta. Osuuksia ja määriä on tarkasteltu sekä kyseisen kohdejoukon että muutettuna yksittäisen yrityksen osuudeksi.

Analyysia tehtiin kasvupotentiaalin ja menestymisen arvioimiseksi ja sivuttiin kevyesti elinvoimaisuutta. Elinvoimaisuuden ja taloudellisen vaikuttavuuden näkökulmasta tarkastelussa oli lisäksi yritysten vuosittainen verojalanjälki. Käytössä ollut aineistoa on pyritty analysoimaan monen eri tekijän kautta ja huomioimaan tiedossa olevien yritysten määrät. Tietoja on pyritty suhteuttamaan niin, että kulloinkin arviossa olleen tietokokonaisuuden osalta on huomioitu tuloksissa sekä tiedossa olevien että ”ei tietoa” olevien kokonaisuus. Ei tietoa olevien yritysten kokonaisuus tuntui vaikuttavan välillä merkittävästi syntyneisiin tuloksiin ja kokonaisuuden hahmottamiseen, joten tähän pyrittiin vaikuttamaan analysoinnin eri tavoilla.

Otannan koon eli yritysten kokonaismäärän voidaan katsoa tukevan tulosten yleistettävyyttä ja siltä osin tämän tutkimuksen laadukkuutta. Tilastollinen aineisto on laaja, seurantakaudet riittävän pitkiä ja analysointia on tehty huolella. Tulosten perusteella voidaan tehdä yleistyksiä maahanmuuttajien yrityksistä Suomessa.

Rajoitteena tutkimuksessa on osittainen y-tunnusten päällekkäisyys eri kohdejoukkojen välillä eli osa yrityksistä on mukana useamman kuin kerran. Lukuja ja määriä kohdejoukkojen välillä ei näin ollen voida vapaasti yhdistää ja arvioida sen perusteella esimerkiksi kokonaismääriä. Tarkemman ja vielä syvällisemmän tiedontarpeen näkökulmasta aineiston laajuus, luokittelu ja anonymisointi asettaa rajoitteen analysoida aineistoa yksityiskohtaisemmin.

6.1.2 Kokonaisuuden linkittyminen työperäiseen maahanmuuttoon ja yrittäjyyteen

Tässä kohtaa opinnäytetyötä tutkija ottaa vapauden sitoa opinnäytetyössä tutkimaansa isompaan kokonaisuuteen ja esittää pohdintaa, koskien laajemmin työelämän murrosta, työperäistä maahanmuuttoa, maahanmuuttajayrittäjyyttä, yrittäjyyttä, työllistämistä, osaamisen jakamista ja mahdollisuuteen tukea maahanmuuttajayrittäjiä tässä kokonaisuudessa.

Kuten aiemmin on jo todettu yrityssektorin merkitys kansantaloudelle ja yhteiskunnalle syntyy muun muassa työllistämisestä ja verotulojen maksuista. Yleisellä tasolla, tutkimustietoihin perustuen, maahanmuuttajayrittäjyydellä nähdään olevan yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Suomea tarkastellessa voidaan todeta maahan muuttaneiden yrittäjyyden olevan vielä verrattain uusi asia, mutta määrällinen kasvu on merkittävää. Yrittäjiä on koko ajan enemmän ja tutkimuksissa on saatu viitteitä yritysten potentiaalista ja merkittävyydestä talouskasvulle ja toimimisesta työllistäjänä. Tällä tutkimuksella pyrittiin syventymään valitun kohderyhmän

yrietyksien kehitykseen Suomessa ja arvioimaan tuloksien perusteella, onko kohdejoukolla kasvupotentiaalia tai yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Arvioinnissa pyrittiin saamaan selville tuottaako kohdejoukon yritykset jo nyt tai mahdollisesti tulevaisuudessa taloudellista arvoa ja kasvua, millaista yhteisöveron määrää ne maksavat ja miten työllistävät. Tulokset osoittivat yritysten olevan toimeliaita, kasvavan ja luovan elinvoimaa ympärilleen, ainakin yritysten enemmistön osalta. Toisaalta osalla taloudelliset toimintaedellytykset olivat erityisen heikot, eikä edellytyksiä kasvulle ollut tai edes pidempiaikaisen liiketoiminnan harjoittamiseen.

Määrällisesti maahanmuuttajien yrityksiä on Suomessa vähän verrattuna koko yrityskantaan. Taloudellinen vaikuttavuus jää näin ollen pakostakin vähäisemmäksi koko joukkoon verrattaessa. Trendi on oletettavasti kasvava, viitaten jo maahan muuttaneiden kasvaneisiin määriin ja ryhmän yrittäjämysteisyys huomioiden. Maahanmuuttajataustaisia yrityksiä perustetaan vuosi vuodelta enemmän ja toimialojen kirjo laajenee. Tämänhetkisen tilannekuvan muodostamiseksi tämän tutkimuksen lisätiedot olivat erittäin tärkeitä. Merkittävyyttä lisäsi mahdollisuus seurata yritysjoukkoa useamman vuoden aikajaksolla. Maahanmuuttajien yritysten tulevaisuuden potentiaali on oletettavasti merkittävä, ja siitä näkyy jo viitteitä tämän rajatunkin kohdejoukon osalta.

Maliranta & Nurmi (2019-b) nostivat raportissaan esiin työpaikkavirtojen analyyseissa laajasti tehdyn huomion, miten pieni määrä yrityksiä voi vastata merkittävästä työllisyyden kehityksestä ja kasvusta. Yritysten kasvukyvykkyyden tunnistaminen ja tähän pohjautuva todellinen mahdollisuus työllistää ovat tärkeitä tutkittavia asioita ja mielekkäitä sen hahmottamiseksi, mihin mahdollisia niukkenevia resursseja esimerkiksi erilaisessa neuvontatyössä käytetään. Karkeasti voidaan todeta suuren joukon yrityksiä pystyvän työllistämään. Panostuotossuhdetta ajatellessa pitäisi kuitenkin pystyä arvioimaan ja tuottamaan tietoa siitä, millaisin resurssein ja lähtökohdin tuleva kasvu ja menestyminen olisivat yrityksillä uskottavasti varmennettavissa, jotta tämä mahdollistaisi työllistämisen ja säilyttäisi samalla yrityksen kannattavuuden ja mahdollisuuden kasvuun. Tämän perusteella voitaisiin tehdä myös yleistyksiä ja vakiinnuttaa havaintoja esimerkiksi erilaisen arviotyön pohjaksi. Tämänkin tutkimuksen aineiston yksinkertaistettua analysointitapaa voitaisiin hyödyntää yksittäisten yritysten osalta todentamaan tällaista tulevaisuuden potentiaalia ja ohjaamaan yritystä tarkemmin neuvontaa, avustuksia ja rahoitusta tarjoavien tahojen palveluiden piiriin. Lähestymistapa ei olisikaan palvelulähtöinen tai asiakkaan antamiin tietoihin perustuvaa, vaan puhtaasti analysoitu tilinpäätökseen perustuva tarvelähtöinen lähestyminen.

Tutkijan oletuksena on, että ajan kanssa ja pitkäjänteisellä työllä eri neuvonta-, palvelu- ja rahoittajaorganisaatioiden avulla, Suomeenkin muodostuu maahanmuuttajataustaisten yritysten yrityskanta, joka laajenee useammalle toimialalle ja tulee olemaan merkityksellinen työllistäjä. Kohdejoukon merkitys kansainvälisessä kaupankäynnissä on tutkimusten perusteella hyvinkin potentiaalinen, joten tätä ei ole myöskään syytä väheksyä. Monimuotoisen osaamisen valjastaminen, esimerkiksi yritysten kansainvälistymispyrkimysten käyttöön, tulee olemaan merkityksellistä ja se tulee tunnistaa hyvissä ajoin kokonaisvaltaisen kilpailukyvyyn ja tuottavuuden säilyttämiseksi.

Onko yrittäjyys sitten maahanmuuttajalle varteenotettava tapa työllistyä? Kenelle yrittäjyyden voidaan katsoa sopivan ja missä yhteydessä voidaan puhua sen tuottamasta lisäarvosta yhteiskunnalle. Onko riittävää, jos työllistää itsensä ja toimintaedellytykset ovat kunnossa, jolloin pidemmällä aikavälillä, teoriaan ja tutkimuksiin viitaten, liiketoiminnalla olisi potentiaalia kasvuun. Kasvukyvykkyys olisi kunnossa ja tulevaisuudessa voisi työllistää toisen henkilön ja tehdä mahdollisesti yhteistyötä muiden yritysten ja toimijoiden kanssa, jolloin omaa osaamista tulisi jaettava. Entä jos yrittäjä ei hae kasvua, ei ole kiinnostunut tästä. Tai liiketoiminta ei vain kasva vaan pysyy stabiilina tai liikevaihdon taso lähtee jopa laskuun. Täyttäisikö tällainen tilanne vielä halutunlaisen tavan työllistyä ja harjoittaa liiketoimintaa. Yrittäjällä on vapaus harjoittaa toimintaansa parhaaksi katsomallaan tavalla, joten riittääkö vähimmäismääränä lakisääteisistä velvoitteista huolehtiminen. Vai hukataanko silloin yrittäjän ja yrityksen mahdollinen täysimääräinen potentiaali yhteiskunnan näkökulmasta. Pitäisikö tällaisessa tilanteessa huomion kiinnittyä valmiuksiin toimia yrittäjänä, myydä omaa osaamistaan, hinnoitella työtään niin että toiminta saavuttaisi kannattavan toiminnan edellytykset, kasvaisi ja täyttäisi reilun työelämän pelisäännöt.

Toisaalta löytääkö maahan muuttanut vieraammassa toimintaympäristössä kaikkien potentiaalisten palveluiden ja tukimuotojen pariin vai onko niitä jopa niin paljon, ettei suodattaminen itselle sopivista enää onnistu. Löytyisikö ratkaisuja kaikille työperäisesti maahan muuttaneille jonkinlaisesta verkkopohjaisesta, omaan tahtiin suoritettavasta koulutuskokonaisuudesta, kuten työelämän pelisäännöt, yrittäjyys Suomessa ja liiketoiminnan kannattavuus ja hallittu kasvu. Vai olisiko alueellisten ekosysteemin luoma toimeliaisuus ja mahdollinen osallistaminen osajien, yritysten, tiedeyhteisöjen kesken toimiva ratkaisu. Vai pitäisikö luoda maahan muuttaneista osajaverkostoja, joiden konsultointiapua välittyisi paikallisille yrityksille tai vähintään kansainvälistymistä suunnitteleville tahoille.

Muutokset työelämässä ja toimintaympäristössä ovat jatkuvia, joten niiden ennakointi, analysointi ja arviointi on nähtävä jatkuvana kehitysprosessina. Työn murrosta voidaan tarkastella monella eri tasolla aina globaalilta tasolta yksilötasolle asti. Globaaleihin työmarkkinoihin ja kansainvälistyvään työelämään liittyy niin positiivisia kuin negatiivisia seikkoja. Työelämä muuttuu tulevaisuudessa kulttuurisesti monimuotoisemmaksi, laajentaa osaamis pohjaa, luo elinvoimaa ja lisää kilpailukykyä, mutta haastaa yhteiskunnan varautumaan myös kehityskulkujen epätoivottuihin seuraksiin, kuten esimerkiksi työmarkkinoiden eriarvoistumiseen, syrjintään, työperäiseen hyväksikäyttöön ja harmaan talouden lisääntymiseen. Työmarkkinoiden polarisoituminen ja prekarisaatio, eli eriytyminen ja eriarvoistuminen, ovat tulevaisuudessa todennäköisiä ja tarkoittavat esimerkiksi epäsäännöllisten pätkätoiden ja -yrittämisen yleistyessä työssäkävien altistumista köyhyydelle (Jakonen, 2021). Tämä kokonaisuus tulee huomioida tulevaisuuden keskusteluissa ja työskentelyssä.

6.2 Jatkotutkimusmahdollisuudet

Jatkotutkimusaiheena voisi olla kohdejoukon vertailu EU-kansalaisista koostettuun vertailuryhmään, huomioiden kuitenkin yritystoiminnan perustamisvuoden yhteneväisyys eli koska varsinainen yritystoiminta on aloitettu. Vertailututkimusta voisi tehdä myös kahden oleskelulupaa hakeneen yrittäjäryhmän välillä eli yrittäjien ja startup-yrittäjien. Oleskeluluvan myöntämisen perusteet ovat näissä erilaiset, mutta molemmat oleskeluluvat perustuvat yritystoiminnan harjoittamiseen Suomessa. Startup- eli kasvuyrittäjän oleskelulupa on tarkoitettu yrittäjille, joiden yrityksillä on potentiaalia nopeaan kansainväliseen kasvuun (Maahanmuuttovirasto, n.d.-b). Sen sijaan vertailevan tutkimuksen teko esimerkiksi kotimaisia kieliä puhuvien ja äskettäin maahan muuttaneiden vieraskielisten välillä saattaisi liiaksi painottaa osaamista esimerkiksi maan liiketoimintaympäristön tuntemuksen osalta, olemassa olevien verkostojen laajuutta ja yrittäjävalmiuksia. Tutkimuksen tekeminen olisi näin ollen luontevampaa vieraskielisten useamman vuoden maassa asumisen jälkeen, jolloin aloittavan yrittäjän lähtötilanne mahdollisuuksineen ja haasteineen olisi yhtenevämpi kotimaisia kieliä puhuvien kanssa.

Tutkimuksen tilastoaineiston laajuus huomioiden jatkotutkimusta voisi jatkaa samaa aineistoa hyödyntäen. Tämän tutkimuksen tarve oli hahmottaa yritysten ja tämän yrittäjyyden ajankohtaista tilannekuvaa ja esimerkiksi liiketoiminnan laajuutta ja kehityksen mahdollisuuksia, mutta aineiston perusteella olisi mahdollisuuksia laajemminkin tutkia esimerkiksi erilaisten syy-seuraussuhteiden ilmenemistä ja ilmiöitä. Pidemmän

aikaprospektiivin aikaansaamiseksi aineistoon voidaan lisätä tiedot uudesta vuosittaisesta yritysjoukosta ja jatkaa näin yleiskuvan kartoittamista. Kehitysehdotuksena esitetäänkin, että tämä tehtäisiin vuosittaisena seurantatoimena ilman laajemman tutkimuksen aloittamista. Tämä täydentäisi Uudenmaan ELY-keskuksen nykyistä tilastoseurantaa ja tilannekuvan ylläpitoa. Kehityspotentiaalia olisi myös aiemmin mainitun kevyen analysointityökalun kehittämiseksi, jotta yrityksen taloudellisen menestymisen ja kasvun analysointia voitaisiin hyödyntää neuvontaan ohjaamisessa ja itse neuvontatyössä.

Lähteet

Aallon Group Oyj. (16.1.2023). *Tilinpäätösanalyysi voi olla hyvä apu yrityksen tilanteen kartoittamiseen ja tulevan viitoittamiseen.*

<https://aallongroup.fi/blogi/2023/01/tilinpaatosanalyysi-apuna-yrityksen-tilanteen-ja-kannattavuuden-arvioinnissa/>

Aaltonen, S., Heinonen, J. & Valtonen, E. (2015). *Maahanmuuttajayrittäjien palvelutarpeet ja yrittäjyyden edistäminen.* Työ- ja elinkeinoministeriö.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74964/TEMjul_23_2015_web_2703_2015.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Aalto-yliopisto. (9.3.2023). Vanhempi Yliopistonlehtori Markku Sippola: *Työmarkkinoiden rakennemuutos, työ nyt ja tulevaisuudessa* [audiopodcast]. Eväitä ajatteluun. Spotify.

<https://www.aalto.fi/fi/future-of-work/markku-sippola-tyomarkkinoiden-rakennemuutos>

Aho, S. & Kaivo-oja, J. (2014). Yrityksen elinkaariteoria ja foresight 2.0: Elinkaariteorian validius suomalaisissa pörssiyrityksissä. *Tutu e-julkaisuja* (1). Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto. <https://core.ac.uk/download/pdf/200332714.pdf>

Ahto, O., Kahri, T. & Mäkinen, M. (2022). *Kasva tai kuihdu: Opas kestävään liiketoimintaan.* Alma Talent. <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789521447679>

Akava Works. (7.2.2020). *Suomen väestökehitys.* <https://akavaworks.fi/esimerkki/>

Baumgartner, T. (14.6.2024). *Ulkomaalaistaustaisten työllisyyden kasvu pysähtyi vuonna 2023.* Tieto& Trendi. <https://stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2024/ulkomaalaistaustaisten-tyollisyyden-kasvu-pysahtyi/>

Business Finland. (n.d.). *Business Finlandin toiminnan tunnuslukuja.*

<https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/tietoa-meista/tulokset-ja-vaikutukset>

Delmar, F., Davidsson, P. & Gartner, W. 2003. Arriving at the high-growth firm. *Journal of Business Venturing*, 18 (2), 189–216.

file:///C:/Users/A018294/Downloads/Arriving_at_the_High-Growth_Firm.pdf

- Elinkeinoelämän keskusliitto. (20.9.2022). *Miksi yritykset ovat tärkeitä kansantaloudessa?* <https://ek.fi/ajankohtaista/blogit/miksi-yritykset-ovat-tarkeitä-kansantaloudessa/>
- Halttunen, J. (2004). *Teollisten perheyriyten kasvudynamiikan systeemiteoreettinen tarkastelu* [väitöskirja, Jyväskylän Yliopisto]. JYX-julkaisuarkisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-5278-5>
- Heljala, H., Myllymäki, M. & Suomalainen, M. (20.9.2023). *Mikä on Pk-yritysten vaikutus talouteen – määritelmällä on väliä*. Tilastokeskus & Tieto & trendit. <https://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2023/mika-on-pk-yritysten-vaikutus-talouteen-maaritelmalla-on-valia/>
- Ikäheimo, S., Malmi, T. & Walden, R. (2019). *Yrityksen laskentatoimi*. Alma Talent. [https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.hamk.fi/teos/JACBIXDTEB#kohta:Johdanto\(\(20\):Laskentatoimen\(\(20\)osa-alueet/piste:b0](https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.hamk.fi/teos/JACBIXDTEB#kohta:Johdanto((20):Laskentatoimen((20)osa-alueet/piste:b0)
- Jakonen, M. (15.11.2021). *Työelämän prekarisaatio tuo mukanaan lisää työssäkäyvien köyhyyttä*. Eriarvoisuuden vähentäminen, Kalevi Sorsa-säätiö. <https://sorsafoundation.fi/tyoelaman-prekarisaatio-tuo-mukanaan-lisaa-tyossakayvien-koyhytta/>
- Jokivuori, P. (2012). *Kvantitatiiviset menetelmät* [luento, Jyväskylän yliopisto]. <https://slideplayer.com/slide/11241732/>
- Kallunki, J-P. (2022). *Tilinpäätösanalyysi*. Alma Talent. [https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.hamk.fi/teos/GAGBGXETEB#kohta:Tilinp\(\(e4\)\)\(e4\)t\(\(f6\)\)sanalyysi/piste:b285](https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.hamk.fi/teos/GAGBGXETEB#kohta:Tilinp((e4))(e4)t((f6))sanalyysi/piste:b285)
- Kamensky, M. (2010). *Strateginen johtaminen, menestyksen timantti*. Alma Talent Oy. [https://bisneskirjasto-almatalent-fi.ezproxy.hamk.fi/teos/DAJBBXXTBBAED#/kohta:V\(\(20\)YRITYKSEN\(\(20\)TOIMIALA\(\(20\)JA\(\(20\)STRATEGISET\(\(20\)BISNESALUEET\(\(20\):\(5.4\(\(20\)TOIMIALAN\(\(20\)MENESTYSTEKIJ\(\(c4\)T\(\(20\)/piste:b2043](https://bisneskirjasto-almatalent-fi.ezproxy.hamk.fi/teos/DAJBBXXTBBAED#/kohta:V((20)YRITYKSEN((20)TOIMIALA((20)JA((20)STRATEGISET((20)BISNESALUEET((20):(5.4((20)TOIMIALAN((20)MENESTYSTEKIJ((c4)T((20)/piste:b2043)
- Kangasniemi, J. (17.1.2024). *Hinnat*. EK, Elinkeinoelämän keskusliitto. <https://ek.fi/tutkittua-tietoa/tietoa-suomen-taloudesta/hinnat/>

Kauppa- ja teollisuusministeriö (KTM). (2004). Kasvuyrittäjyyden neuvonantoryhmän muistio. *KTM Julkaisuja* (34). <https://www.yumpu.com/fi/document/read/31210600/kasvuyrittajyyden-neuvonantoryhman-muistio>

Kasvu Open. (10.3.2021). *Mikä on kasvuyritys?* <https://kasvuopen.fi/mika-on-kasvuyritys/>

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336#L3P1>

Koski, T. (2017). *Pk-yrityksen strateginen talousjohtaminen*. Helsingin kauppakamari Oy.
[https://kauppakamaritieto-fi.ezproxy.hamk.fi/ammattikirjasto/teos/pk-yrityksen-strateginen-talousjohtaminen-2017#kohta:Pk-yrityksen\(\(20\)strateginen\(\(20\)talousjohtaminen](https://kauppakamaritieto-fi.ezproxy.hamk.fi/ammattikirjasto/teos/pk-yrityksen-strateginen-talousjohtaminen-2017#kohta:Pk-yrityksen((20)strateginen((20)talousjohtaminen)

Kosonen, M. & Santalainen, T. (2022). *Elinvoimaetu: Missiona kestävä kasvun edelläkävijä*. Docendo. <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789523823426>

Kotoutuminen.fi. (n.d.). *Työllisyyspolitiikan kehittäminen maahanmuuttajien ja työnantajien tarpeisiin*. Työ- ja elinkeinoministeriö. <https://kotoutuminen.fi/tyollisyyspolitiikan-kehittaminen>

Kwon, E., Vainio, O. & Adnan, A. (25.5.2021). *Yhä useampi yrittäjä on maahanmuuttaja*. Haaga-Helia, 360° yhteiskunta. <https://www.360journalismia.fi/yha-useampi-yrittaja-on-maahanmuuttaja/>

Kyröläinen, J. & Lius, M. (2005). *Yrityksen hallittu kasvu* [pro gradu -tutkielma, Tampereen Yliopisto]. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/92973/gradu00749.pdf?sequence=1>

Maahanmuuttovirasto. (n.d.-a). *Oleskelulupahakemus yrittäjälle*. <https://migri.fi/yrittaja>

Maahanmuuttovirasto. (n.d.-b) *Oleskelulupahakemus startup-yrittäjälle*.
<https://migri.fi/startup-yrittaja>

Maliranta, M & Nurmi, S. (2019-a). Maahanmuuttajien yritystoiminnan merkitys Suomen työllisyyden ja tuottavuuden yritysdynamiikalle. *Kansantalouden aikakauskirja* 115, (2), 289–316. https://www.taloustieteellinenyhdistys.fi/wp-content/uploads/2019/06/LOW3_31086773_KAK_sisus_2_2019_176x245-Copy-77-104.pdf

Maliranta, M. & Nurmi, S. (14.5.2019-b). *Maahanmuuttajataustaiset, paikalliset ja globaalit yritykset Suomen työpaikka- ja tuotantorakenteiden muutoksessa*. ETLA.

<https://pub.etla.fi/ETLA-Raportit-Reports-91.pdf>

Mäntyneva, M. (2012). *Kasvua innovaatioista*. Kauppakamari.

Neilimo, K. (2001) Yritysten menestymisen kulmakivet 2000-luvun alkaessa.

Liiketaloudellinen aikakauskirja (2). http://lta.lib.aalto.fi/2001/2/lta_2001_02_d5.pdf

Nieminen, J. (2021). *Innovaatiotoiminta – Mitä, miksi ja miten*. Hype Boards.

<https://www.viima.com/fi/blogi/innovaatiotoiminta>

Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624>

PHR Patentti ja rekisterihallitus. (1.1.2024). *Osakepääoman menettäminen*. (luettu 6.4.2024)

https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/muutosilmoitus/osakepaaoma/osakepaaoman_menettaminen.html

Porter, M. (2006). *Kansakuntien kilpailuetu*. Talentum.

Pylkkänen, E. (24.4.2024). *Suomalaiset ovat kuin ovatkin yritteliästä kansaa*. Työ- ja

elinkeinoministeriö. <https://tem.fi/-/suomalaiset-ovat-kuin-ovatkin-yritteliasta-kansaa>

Pärnänen, A., Sutela, H. & Antikainen, J. (27.2.2023). *Tilastolive: Suuri*

maahanmuuttokeskustelu. Tilastokeskus. <https://stat.fi/ajk/tilastolive/tilastolive-suuri-maahanmuuttokeskustelu>

Salmi, I. (2020). *Mitä tilinpäätös kertoo?* Edita.

<https://www.ellibslibrary.com/reader/9789513779672>

Scott, M. & Bruce, R. (1987). Five Stages of Growth in Small Business. *Long Range Planning* 20 (3), 45–52.

https://edisciplinas.usp.br/pluginfile.php/5871290/mod_resource/content/1/Five%20stages%20of%20Growth%20inSmall%20Business%20-%20Scott%20and%20Bruce.pdf

Sekki, A. & Niemi, M. (2016). *Menesty yrittäjänä: 68 käytännön ohjetta*. Talentum Pro.

Sijoitusblogi. (n.d.). *CAGR (Compound Annual Growth Rate)*.

<https://sijoitusblogi.fi/sanasto/cagr-compound-annual-growth-rate/>

Sjölund, M. & Virkkala, S. (2009). Yhteiskuntatieteen maailma: Klusterit ja aluekehitys.

Opetusjulkaisu (59), 43–54, Vaasan yliopisto. https://www.uwasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-255-7.pdf

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj, työ- ja elinkeinoministeriö. (2024). *Pk-yrittäjäbarometri kevät 2024*. Suomen Yrittäjät.

https://www.yrittajat.fi/wp-content/uploads/2024/02/sy_pk_barometri_kevat2024.pdf

Suomi.fi. (2019). *Yrityksen innovaatiotoiminta*. <https://www.suomi.fi/yritykselle/tuotteiden-ja-palveluiden-kehittaminen/tuoteideat-ja-keksinnot/opas/tuotteiden-ja-palveluiden-ideointi/yrityksen-innovaatiotoiminta>

<https://www.suomi.fi/yritykselle/tuotteiden-ja-palveluiden-kehittaminen/tuoteideat-ja-keksinnot/opas/tuotteiden-ja-palveluiden-ideointi/yrityksen-innovaatiotoiminta>

Suomi.fi. (29.1.2024). *Tilinpäätös*. Digi- ja väestötietovirasto.

<https://www.suomi.fi/yritykselle/talouden-hallinta-ja-verotus/yrityksen-talouhallinto/opas/tilinpaatos-ja-tilintarkastus/tilinpaatos>

Sutela, H. (4.12.2023). *Maahanmuuttajien työllisyys Suomessa yli EU-keskitason – työmarkkina-asema heikempi kuin suomalaistaustaisilla*. Tieto & Trendi.

<https://www2.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2023/maahanmuuttajien-tyollisyys-suomessa-yli-eu-keskitason-tyomarkkina-asema-heikempi-kuin-suomalaistaustaisilla/>

Sutela, H. (14.6.2024). *Millaisia töitä ulkomaalaistaustaiset tekevät? IT-ala noussut yhdeksi keskeisistä työllistäjistä*. Tilastokeskus.

<https://stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2024/millaisia-toita-ulkomaalaistaustaiset-tekevät-it-ala-noussut-yhdeksi-keskeisista-tyollistäjistä>

Talouhallintoliitto. (n.d.). *Kirjanpidon ABC, tilinpäätös*.

<https://talouhallintoliitto.fi/tietopankki/kirjanpidon-abc/tilinpaatos/>

Tiilikainen, M. (2019). Iska Warran -konferenssi paneutui maahanmuuttajien yrittäjyyteen

30.–31.8.2019 Espoo. *Migration-Muuttoliike*, 45 (3), 42–43. <https://siirtolaisuus-migration.journal.fi/article/view/89319>

Tilastokeskus. (n.d.-a). *Käsitteet ja määritelmät*.

<https://www.stat.fi/tup/maahanmuutto/kasitteet-ja-maaritelmat.html>

Tilastokeskus. (n.d.-b). *Käsitteet*. <https://stat.fi/meta/kas/index.html>

Tilastokeskus. (n.d.-c). *Kasvuyritykset*. <https://stat.fi/tup/toimialoittainen-yritystietopalvelu/kasvuyritykset>

Tilastokeskus. (27.5.2022). *Yrityksille maksettiin miljardi euroa koronatukea vuonna 2021*. <https://stat.fi/julkaisu/ckg0q1blk00jq0109qbn0aicl>

Tilastokeskus. (24.5.2023-b). *Muuttoliike: avainluvut; maahanmuuttaneita*. <https://stat.fi/tilasto/muuti>

Tilastokeskus. (1.6.2023-c). *Väestö ja yhteiskunta: väestönmuutokset*. https://stat.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto.html#vakiluvun-kehitys

Tilastokeskus. (25.1.2024-a). *Maahanmuuttojen määrä ennätysuuri Suomessa vuonna 2023*. <https://www.stat.fi/julkaisu/clmixlq2e5fnt0bw60d4l2t7g>

Tilastokeskus. (19.3.2024-b). *Suomen ennakkoväkiluku oli 5 608 218 helmikuun 2024 lopussa*. <https://www.stat.fi/julkaisu/clmj0tpyw5zwb0bw6j2adrg4f>

Tilastokeskus. (5.2024-c). *Suomi lukuina 2024*. https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/189149/yyti_sul_202400_2024_net.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Tilastokeskus. (3.10.2024-d). *Suomessa on nyt aiempaa vähemmän yrittäjiä [video]*. Instagram. <https://www.instagram.com/tilastokeskus/reel/DAqSQZWsOtY/>

Tornikoski, E., Saarakkala, E. & Kohtamäki, M. (2011). Pk-yrityksen kasvutekijät ja kasvun hallinta: viitekehys kasvun haasteiden tunnistamiseksi. *Liiketaloudellinen aikakauskirja* (1), 11–32. https://www.researchgate.net/profile/Elina-Varamaeki/publication/263895484_Tornikoski_E_Saarakkala_M_Varamaki_E_Kohtamaki_M_2011_Pk-yrityksen_kasvutekijat_ja_kasvun_hallinta_viitekehys_kasvun_haasteiden_tunnistamiseksi_Liiketaloudellinen_Aikakauskirja_111_11-32/links/00b4953c4e4a8c4008000000/Tornikoski-E-Saarakkala-M-Varamaeki-E-Kohtamaeki-M-2011-Pk-yrityksen-kasvutekijaet-ja-kasvun-hallinta-viitekehys-kasvun-haasteiden-tunnistamiseksi-Liiketaloudellinen-Aikakauskirja-1-11-11-32.pdf

Työ- ja elinkeinoministeriö. (2021). *Kotoutumisen sanasto: 1. laitos.*

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163545/TEM_2021_54.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Työ- ja elinkeinoministeriö. (n.d.-a). *Aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten yhteinen strategia antaa suunnan valtion aluehallinnon toiminnalle.*

https://tem.fi/documents/1410877/202036663/AVI-ELY-Strategia_2024-2027.pdf/09689d30-ee7b-3854-0b0a-26f351f11fe1/AVI-ELY-Strategia_2024-2027.pdf?t=1707382892903

Työ- ja elinkeinoministeriö. (n.d.-b). *Toimintaympäristön analyysi aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten strategia-asiakirjaan 2024–2027.*

https://tem.fi/documents/1410877/202036663/Liite+2+Toimintaymp%C3%A4rist%C3%B6n+analyysi_FINAL.pdf/b2132f10-b67f-f50a-38a5-6339d7ac9dd4/Liite+2+Toimintaymp%C3%A4rist%C3%B6n+analyysi_FINAL.pdf?t=1707391637640

Ulkomaalaislaki 301/2004.

<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040301?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=ulkomaalaislaki>

Valtioneuvosto. (2021). *Koulutus- ja työperusteisen maahanmuuton tiekartta 2035.*

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163408/VN_2021_74.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Valtioneuvoston asetus 1373/2018. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20181373>

Valtiovarainministeriö. (n.d.). *Julkisen sektorin innovaatiot ja tuottavuus.* <https://vm.fi/julkisen-hallinnon-innovaatiot>

Valvira. (n.d.). *Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattioikeudet.* <https://valvira.fi/sosiaali-ja-terveydenhuolto/ammattioikeudet>

Vanhala, J. & Virén, M. (2016). *Työpaikkojen synty yrityksissä – onko Suomessa pula gasellyrityksistä?* Suomen pankki.

https://publications.bof.fi/bitstream/handle/10024/51355/eurotalous316_8.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Varamäki, E., Pihkala, T., Vesalainen, J. & Järvenpää, M. (2003). *Pk-yritysverkoston kasvu ja suorituskyvyn mittaus: Esiselvitys*. Sitra.

<https://media.sitra.fi/app/uploads/2017/02/raportti31-2.pdf>

Verohallinto. (12.4.2023). *Verotulojen kehitys vuonna 2022*. <https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/tilastot/verotulojen-kehitys/aiemmat-vuodet/vuosi-2022/>

Viitala, R. & Jylhä, E. (2013). *Liiketoimintaosaaminen, menestyvän yritystoiminnan perusta*.

Edita. <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789513764128>

Vilka, H. (2007). *Tutki ja mittaa, määrällisen tutkimuksen perusteet*. Tammi.

https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/98723/Tutki-ja-mittaa_2007.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Wikipedia. (2024). *Venäjän väestö*.

https://fi.wikipedia.org/wiki/Ven%C3%A4j%C3%A4n_v%C3%A4est%C3%B6

Yritystutkimus ry. (2017). *Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi*. Gaudeamus.

Liite 1. Tilinpäätösanalyysin tunnuslukujen laskukaavat (Koski, 2017, ss. 80–84, 113)

$$\text{Myyntikateprosentti} = \frac{\text{myyntikate}}{\text{liikevaihto}} \times 100$$

$$\text{Käyttökateprosentti} = \frac{\text{käyttökate}}{\text{liikevaihto}} \times 100$$

$$\text{Liikevoittoprosentti} = \frac{\text{liikevoitto (-tappio)}}{\text{liikevaihto}} \times 100$$

$$\text{Sijoitetun pääoman tuottoprosentti} = \frac{\text{tilikauden voitto} + \text{verot} + \text{rahoituskulut}}{\text{taseen loppusumma} - \text{korottomat velat}} \times 100$$

$$\text{Oman pääoman tuottoprosentti} = \frac{\text{tilikauden voitto}}{\text{oma pääoma}} \times 100$$

$$\text{Omavaraisuusaste} = \frac{\text{oma pääoma}}{\text{kokopääoma}} \times 100$$

$$\text{Gearing eli velkaantumisaste} = \frac{\text{korolliset velat} - \text{likvidit varat}}{\text{omapääoma}} \times 100$$

$$\text{Quick Ratio} = \frac{\text{Lyhytaikaiset saamiset} + \text{Rahoitusarvopaperit} + \text{Rahat ja pankkisaamiset}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$$

$$\text{Current Ratio} = \frac{\text{Vaihto omaisuus} + \text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$$

$$P = \frac{E_1}{(1+i)} + \frac{E_2}{(1+i)^2} + \dots + \frac{E_n}{(1+i)^n} = \sum_{t=1}^n \frac{E_t}{(1+i)^t}$$

$$\text{Kasvu-\%} = \frac{\text{koko}_t - \text{koko}_{t-1}}{\text{koko}_{t-1}} \times 100$$

$$\text{CAGR} = \left(\frac{\text{Loppuarvo}}{\text{Lähtöarvo}} \right)^{\frac{1}{n}} - 1$$

Liite 2. Aineistonhallintasuunnitelma

1. Opinnäytetyön aineiston kuvaus

Tutkimuksen aineistona käytettiin ELY-keskuksen keräämästä tilastotiedosta, yrittäjän oleskelulupaa hakeneista henkilöistä ja heidän yrityksistään, muodostettua anonymisoitua ja luokiteltua tietokokonaisuutta. Aineiston muodostamisen perusta on ollut yritysten y-tunnukset ja hakijoiden kansalaisuustieto. Viranomaisen salassapitovelvoite oleskelulupa-asioissa on laaja.

2. Tutkimus aineiston tallennus ja säilytys

Tutkimusaineisto on tallennettu ja säilytetty viranomaisen verkkoasemalla lait ja asetukset huomioiden. Pääsy tähän on ainoastaan tutkimuksen tekijällä. Aineistoa on käsitelty luottamuksellisesti eikä aineiston perusteella voida tunnistaa yksittäisiä yrityksiä. Opinnäytetyössä ei käsitellä eikä julkaista henkilötietoja. Tutkimusaineisto on anonymisoitu kaikilta osin.

3. Opinnäytetyöaineiston omistajuus

Aineiston ja tulokset omistavat opinnäytetyön tekijä ja toimeksiantaja.

4. Opinnäytetyöaineiston jatkokäyttö työn valmistumisen jälkeen

Opinnäytetyön tekijä säilyttää aineiston turvallisesti vuoden ajan opinnäytetyön hyväksymispäivästä, jotta opinnäytetyön tuloksiin voidaan tarvittaessa palata. Aineistoa voidaan jatkossa hyödyntää tutkimuksen tekijän organisaatiossa. Salassapitovelvoitteen vuoksi aineistoa ei tulla laajemmin avaamaan muiden käyttöön tutkimuksen valmistuttua.